

Мемлекеттік нормативтік құжаттар
БАҒА БЕЛГІЛЕУ МЕН СМЕТАЛАР БОЙЫНША
НОРМАТИВТІК ҚҰЖАТТАР

Государственные нормативные документы
НОРМАТИВНЫЕ ДОКУМЕНТЫ ПО ЦЕНООБРАЗОВАНИЮ И
СМЕТАМ

Құрылыс ресурстары мен құрылыс үшін жүктерді
тасымалдау құнының сметалық көрсеткіштерінің
есебі жөніндегі ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР

МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ
по расчету сметных показателей стоимости
строительных ресурсов и перевозки грузов для
строительства

ҚР БСНҚ 8.01-05-2026
НДЦС РК 8.01-05-2026

Ресми басылым
Издание официальное

Қазақстан Республикасы Өнеркәсіп және құрылыс министрлігінің
Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитеті

Комитет по делам строительства и жилищно-коммунального хозяйства
Министерства промышленности и строительства Республики Казахстан

**Мемлекеттік нормативтік құжаттар
БАҒА БЕЛГІЛЕУ МЕН СМЕТАЛАР БОЙЫНША
НОРМАТИВТІК ҚҰЖАТТАР**

**Государственные нормативные документы
НОРМАТИВНЫЕ ДОКУМЕНТЫ ПО ЦЕНООБРАЗОВАНИЮ И
СМЕТАМ**

**Құрылыс ресурстары мен құрылыс үшін жүктерді
тасымалдау құнының сметалық көрсеткіштерінің
есебі жөніндегі ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

**МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ
по расчету сметных показателей стоимости
строительных ресурсов и перевозки грузов для
строительства**

**ҚР БСНҚ 8.01-05-2026
НДЦС РК 8.01-05-2026**

**Ресми басылым
Издание официальное**

**Қазақстан Республикасы Өнеркәсіп және құрылыс министрлігінің
Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитеті**

**Комитет по делам строительства и жилищно-коммунального хозяйства
Министерства промышленности и строительства Республики Казахстан**

Алғы сөз

- 1 ӘЗІРЛЕГЕН: «ҚазҚСҒЗИ» АҚ
- 2 ҰСЫНҒАН: Қазақстан Республикасы Өнеркәсіп және құрылыс министрлігінің Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитетінің (ҚР ӨҚМ ҚжТКШК) Құрылыстағы сметалық нормалар басқармасы
- 3 БЕКІТІЛГЕН ЖӘНЕ ҚР ӨҚМ ҚжТКШК 2026 жылғы 21 қыркүйектегі № 111-НҚ бұйрығымен
- ҚОЛДАНЫСҚА
ЕНГІЗІЛГЕН: 2026 жылғы 1 қазаннан бастап

Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы уәкілетті орган ведомствосының рұқсатынсыз осы мемлекеттік нормативтік құжатты ресми басылым ретінде толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға тыйым салынады.

Предисловие

- 1 РАЗРАБОТАН: АО «КазНИИСА»
- 2 ПРЕДСТАВЛЕН: Управлением сметных норм в строительстве Комитета по делам строительства и жилищно-коммунального хозяйства Министерства промышленности и строительства Республики Казахстан (КДС и ЖКХ МПС РК)
- 3 УТВЕРЖДЕН Приказом КДС и ЖКХ МПС РК от 21 сентября 2026 года № 111-НҚ
- И ВВЕДЕН
В ДЕЙСТВИЕ: с 1 октября 2026 года

Полное или частичное воспроизведение, тиражирование и распространение настоящего государственного нормативного документа в качестве официального издания без разрешения ведомства уполномоченного органа в области архитектуры, градостроительства и строительства запрещается.

Мазмұны

1. Қолданылу саласы.....	1
2 Нормативтік сілтемелер.....	1
3 Терминдер мен анықтамалар	3
4 Материалдық ресурстар мен жабдықтың сметалық көрсеткіштерін есептеу тәртібі	6
4.1 Жалпы ережелер.....	6
4.2 Материалдық ресурстар мен жабдықтың сметалық номенклатурасын қалыптастыру ...	6
4.3 Материалдық ресурстар мен жабдықтың нарықтарын зерттеу.....	8
4.4 Материалдық ресурстар мен жабдық құнының сметалық көрсеткіштерін есептеу.....	9
5 Құрылыстағы еңбек шығындары құнының сметалық көрсеткіштерін есептеу тәртібі	13
5.1 Жалпы ережелер.....	13
5.2 Сметалық тарифтік мөлшерлемелерді есептеу	14
5.3 Еңбек шығындары құнының сметалық көрсеткіштерін есептеу.....	16
6 Құрылыс машиналарын, механизмдерін және автокөлік құралдарын пайдалану құнының сметалық көрсеткіштерін есептеу тәртібі	16
6.1 Жалпы ережелер.....	16
6.2 Құрылыс машиналарының, механизмдерінің және автокөлік құралдарының сметалық номенклатурасын қалыптастыру	17
6.3 Машиналар мен механизмдерді пайдалануға жұмсалатын баптық шығындарды есептеу	19
7 Құрылыс үшін жүктерді тасымалдау құнының сметалық көрсеткіштерін есептеу тәртібі	29
7.1 Жалпы ережелер.....	29
7.2 Құрылыс жүктерін тасымалдаудың сметалық құн көрсеткіштерін есептеу	30
8 Құрылыс ресурстары құнының сметалық көрсеткіштері және құрылыс үшін жүктерді тасымалдау құнының сметалық көрсеткіштері жинақтарын қалыптастыру	33
8.1. Жалпы ережелер.....	33
А қосымшасы (<i>міндетті</i>).....	35
А.1 кесте - Қазақстан Республикасы өңірлерінің тізбесі.....	35
Б қосымшасы (<i>міндетті</i>)	41
1 нысан Жеткізуші (өндіруші) туралы ақпарат	41
2 нысан Материалдық ресурстар мен жабдықтардың техникалық сипаттамалары мен құны туралы ақпарат (прайс-парақ)	42

В қосымшасы (<i>міндетті</i>)	43
В.1 -кесте.....	43
жұмысшылардың разрядтары бойынша тарифтік коэффициенттер	43
В.2 - кесте	43
мамандар санаттары бойынша тарифтік коэффициенттер.....	43
Г қосымшасы (<i>міндетті</i>)	44
Құрылыс процестерін орындауға және оларға қызмет көрсетуге тікелей байланысты ұйымның шығыстары	44
Г.1 – кесте Құрылыс жұмыскерлеріне қызмет көрсетуге арналған шығыстар нормалары .	46
Д қосымшасы (<i>міндетті</i>)	47
Д.1 кесте - Қалпына келтіру құнынан пайызбен толық қалпына келтіруге арналған амортизациялық аударымдардың нормалары	47
Е қосымшасы (<i>міндетті</i>)	55
Е.1 кесте - Құрылыс машиналары мен автокөлік құралдарының жылдық жұмыс режимінің көрсеткіштері және түзету коэффициенттері	55
Ж қосымшасы (<i>міндетті</i>)	56
Ж.1 кесте - Машиналарды жөндеуге және оларға техникалық қызмет көрсетуге арналған жылдық шығындардың нормалары	56
К қосымшасы (<i>міндетті</i>)	57
К.1 кесте - Тез тозатын бөліктердің нормативтік ресурсы (қызмет ету мерзімі)	57
Л қосымшасы (<i>міндетті</i>)	58
Л.1 кесте - Температуралық аймақтар.....	58
М қосымшасы (<i>міндетті</i>)	59
М.1 - кесте Құрылысқа арналған жүктерді тасымалдау құнының сметалық көрсеткіштерін әзірлеуге арналған автокөлік құралдарының сметалық номенклатурасы	59
Н қосымшасы (<i>міндетті</i>)	61
Үлгілік калькуляция.....	61
П қосымшасы (<i>міндетті</i>).....	63
Мүмкін көлік схемалары	63
Р қосымшасы (<i>міндетті</i>)	64
Р.1 -кесте – Тиеу-түсіру жұмыстарының құнын есептеуге арналған жүктердің сметалық номенклатурасы.....	64
С қосымшасы (<i>міндетті</i>)	65

С.1-кесте – Материалдарды алу көздері, жеткізу қашықтығы мен тәсілдері туралы жиынтық ведомость	65
Т қосымшасы (<i>міндетті</i>)	66
Т.1-кесте – Нетто массасынан брутто массасына көшу коэффициенттері.....	66
У қосымшасы (<i>міндетті</i>)	80
У.1 -кестесі Тиеу-түсіру жұмыстарына жұмсалған еңбек шығындарының нормалары және машиналарды пайдалану уақыты	80
Ф қосымшасы (<i>міндетті</i>)	83
Ф.1 кесте - Жүктердің номенклатурасы мен сыныптамасы.....	83
Ф.2 кесте - Жүк сыныбы бойынша жүк көтергіштікті пайдалану коэффициенттері.....	83
Ф.3 кесте - Жүк сыныбы бойынша жүк көтергіштікті пайдаланудың орташа коэффициенттері	83
Х қосымшасы (<i>міндетті</i>)	84
Х.1-кесте – Жүктерді тасымалдау құнының сметалық көрсеткіштері жинақтарының кестелік бөлігінің нысандары.....	84
Ц қосымшасы (<i>міндетті</i>)	88
Ц.1-кесте.....	88
автокөлік құралдарының тиеу және түсіру кезіндегі бос тұрып қалу уақытының нормасы	88
Ц.2-кесте – Өртүрлі мақсаттағы өзі аударғыш автомобильдер мен автоцистерналарды тиеуге немесе түсіруге арналған уақыт нормасы.....	88
Ш қосымшасы (<i>міндетті</i>).....	89
Мемлекеттік сметалық нормативтік құжаттарға шифр беру және сметалық номенклатурада құрылыс ресурстарын кодтау қағидалары	89
Құрылыс ресурстарына шифр беру қағидалары	90
Щ қосымшасы (<i>міндетті</i>).....	91
Щ.1-кесте – Құрылыстағы материалдық ресурстар құнының сметалық көрсеткіштері жинақтарының кестелік бөлігінің нысаны	91
Щ.2-кесте	91
құрылысшы-жұмысшылар мен машинистердің сметалық тарифтік мөлшерлемелері	91
Щ.3-кесте	91
инженерлік буынның сметалық тарифтік мөлшерлемелері.....	91
Щ.4-кесте Машиналар мен механизмдерді пайдалану құнының сметалық көрсеткіштері.	91

Кіріспе

Осы құрылыстағы баға белгілеу жөніндегі нормативтік құжат Қазақстан Республикасының Құрылыс кодексіне және сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі саласындағы Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құжаттарына сәйкес әзірленді.

Осы құрылыстағы баға белгілеу жөніндегі нормативтік құжат мемлекеттік нормативтік құжаттар жүйесінің бір бөлігі болып табылады және сметалық номенклатураны қалыптастыру, құрылыс ресурстары нарықтарын зерттеу, құрылыс ресурстарының және құрылыс үшін жүктерді тасымалдаудың құнының сметалық көрсеткіштерін есептеу, сондай-ақ құнның сметалық көрсеткіштерінің тиісті жинақтарын қалыптастыру жөніндегі әдістемелік ережелерді қамтиды.

БАҒА БЕЛГІЛЕУ МЕН СМЕТАЛАР БОЙЫНША НОРМАТИВТІК ҚҰЖАТТАР

НОРМАТИВНЫЕ ДОКУМЕНТЫ ПО ЦЕНООБРАЗОВАНИЮ И СМЕТАМ

**ҚҰРЫЛЫС РЕСУРСТАРЫ МЕН ҚҰРЫЛЫС ҮШІН ЖҮКТЕРДІ ТАСЫМАЛДАУ
ҚҰНЫНЫҢ СМЕТАЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІНІҢ ЕСЕБІ ЖӨНІНДЕГІ
ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

**МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО РАСЧЕТУ СМЕТНЫХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ
СТОИМОСТИ СТРОИТЕЛЬНЫХ РЕСУРСОВ И ПЕРЕВОЗКИ ГРУЗОВ ДЛЯ
СТРОИТЕЛЬСТВА**

Енгізу күні 2026-10-01

1. Қолданылу саласы

1.1 Осы Құрылыс ресурстарының және құрылыс үшін жүктерді тасымалдаудың құнының сметалық көрсеткіштерін есептеу жөніндегі әдістемелік ұсынымдар (бұдан әрі – Әдістемелік ұсынымдар) мыналарға есептеу тәртібін белгілейді:

материалдық ресурстарға;

құрылыстағы еңбек шығындарына;

құрылыс машиналарын, механизмдерін және автокөлік құралдарын пайдалануға;

құрылыс үшін жүктерді тасымалдауға.

1.2 Осы Әдістемелік ұсынымдар жаңа құрылыс объектілерін салуды, сондай-ақ қолданыстағы құрылыс объектілерін кеңейтуді, жаңғыртуды, техникалық қайта жарактандыруды, реконструкциялауды, реставрациялауды және күрделі жөндеуді қоса алғанда, құрылыстың сметалық құнын айқындау кезінде қолдануға арналған.

1.3 Осы Әдістемелік ұсынымдар мемлекеттік сметалық нормативтік құжаттарды әзірлеу кезінде, сондай-ақ анықтамалық басылымдар үшін қолданылады.

2 Нормативтік сілтемелер

Әдістемелік ұсынымдарды қолдану үшін мынадай сілтемелік нормативтік құжаттар қажет:

Қазақстан Республикасының Құрылыс кодексі.

Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі.

«Техникалық реттеу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы.

«Құқықтық актілер туралы» Қазақстан Республикасының Заңы.

Мемлекеттік нормативтік құжаттарды әзірлеу, келісу, бекіту, тіркеу және қолданысқа енгізу (тоқтата тұру, күшін жою) қағидалары, Қазақстан Республикасы Өнеркәсіп және құрылыс министрінің 2026 жылғы 19 наурыздағы № 120 бұйрығымен бекітілген;

ҚР БСНҚ 8.01-08 «Қазақстан Республикасында құрылыстың сметалық құнын айқындау тәртібі»;

ҚР СТ 1.5-2019 «Ұлттық стандарттардың және стандарттау жөніндегі ұсынымдардың құрылуына, жазылуына, рәсімделуіне және мазмұнына қойылатын жалпы талаптар»;

ГОСТ 8.417-2024 «Өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесі. Шамалар бірліктері»;

ҚР ЕЖ 1.01-101-2014 «Құрылыс терминологиясы»;

Ресми басылым

*ҚР ЕЖ 1.01-104-2014 «Құрылыстық терминология. Құрылыс конструкциялары. Құрылыс материалдары мен бұйымдары».

Ескертпе – Осы мемлекеттік нормативтік құжатты пайдаланған кезде "Қазақстан Республикасының аумағында қолданылатын сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы нормативтік құқықтық актілер мен нормативтік техникалық құжаттар тізбесі", ҚР Ұлттық стандарттары мен ұлттық техникалық-экономикалық ақпарат жіктеуіштерінің каталогы" және "Мемлекетаралық стандарттар каталогы" ақпараттық каталогтары бойынша жыл сайын жасалатын анықтамалық құжаттардың қолданылуын ағымдағы жылғы жағдай бойынша және ай сайын шығарылатын тиісті ақпараттық бюллетеньдерге - ағымдағы жылы жарияланған стандарттардың журналдары мен ақпараттық көрсеткіштері бойыншатексерген орынды. Егер сілтемелік құжат ауыстырылған (өзгертілген) болса, онда осы нормативті пайдаланған кезде ауыстырылған (өзгертілген) стандартты басшылыққа алған жөн, егер сілтемелік құжат ауыстырусыз жойылған болса, онда оған сілтеме берілген ереже осы сілтемені қозғамайтын бөлігінде қолданылады.

3 Терминдер мен анықтамалар

Осы Әдістемелік ұсынымдарда Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі саласындағы заңнамасында белгіленген ұғымдар, сондай-ақ тиісті анықтамалары бар мынадай терминдер қолданылады:

3.1 Автокөлік құралы: құрылыс материалдарын, бұйымдарын, конструкциялары мен жабдықтарын құрылыс алаңына жеткізу, топырақ пен құрылыс қоқысын тасымалдау, машиналарды қайта орналастыру үшін пайдаланылатын технологиялық автокөлік (мысалы: автомобильдер, тіркемелер, жартылай тіркемелер).

3.2 Амортизациялық аударымдар: машиналар мен механизмдердің тозуын өтеу үшін олардың құнының бір бөлігін аудару.

3.3 Базалық кәсіпорын: сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті органның ведомствосы қалыптастыратын, құрылыстағы баға мониторингі мақсаттары үшін пайдаланылатын кәсіпкерлік субъектілерінің тізбесіне енгізілген кәсіпкерлік субъектісі.

3.4 Біліктілік санаты (разряды): орындалатын жұмыстардың күрделілігін көрсететін қызметкердің біліктілігіне қойылатын талаптар деңгейі.

3.5 Бір қызметкердің орташа айлық атаулы жалақысы: Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің Ұлттық статистика бюросы басшысының 2021 жылғы 23 қыркүйектегі № 20 бұйрығымен бекітілген 1-Т «Еңбек жөніндегі есеп» статистикалық нысаны бойынша есептелген жалақы қорының сомасын қызметкерлердің нақты санына және есепті кезеңдегі айлар санына бөлу арқылы айқындалған бір қызметкердің жалақы мөлшері (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 28 қыркүйекте № 24531 болып тіркелген).

3.6 Еңбекке ақы төлеу: Қазақстан Республикасының Еңбек кодексіне және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілеріне, сондай-ақ келісімдерге, еңбек, ұжымдық шарттарға және жұмыс берушінің актілеріне сәйкес жұмыс берушінің қызметкерге оның еңбегі үшін сыйақыны міндетті түрде төлеуін қамтамасыз етуге байланысты қатынастар жүйесі.

3.7 Еңбек қатынастары: Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасында, келісімдерде, еңбек, ұжымдық шарттарда және жұмыс берушінің актілерінде көзделген құқықтар мен міндеттерді жүзеге асыру кезінде қызметкер мен жұмыс беруші арасында туындайтын қатынастар.

3.8 Жабдық: өзінің функционалдық мақсаты мен конструктивтік орындалуы өзгертілмей қолданылатын, дербес функцияны орындайтын жеке техникалық құрылғы, машина, механизм, аппарат немесе аспап.

3.9 Жалақы: қызметкердің біліктілігіне, орындалатын жұмыстың күрделілігіне, санына, сапасына және жағдайларына байланысты еңбегі үшін сыйақы, сондай-ақ өтемақы және ынталандыру сипатындағы төлемдер.

3.10 Коммерциялық құжаттар: сыртқы сауда және өзге де қызметті жүзеге асыру кезінде, сондай-ақ тауарларды Еуразиялық экономикалық одақтың кедендік шекарасы арқылы өткізуге байланысты мәмілелердің жасалуын растау үшін пайдаланылатын құжаттар (шот-фактуралар (инвойстар), спецификациялар, жөнелту (орау) парақтары және өзге де құжаттар).

3.11 Қайта орналастыру: машинаны механикаландыру базасынан құрылыс алаңына (немесе бір құрылыс алаңынан басқа құрылыс алаңына) және кері тасымалдау, оның ішінде машинаны монтаждауға және бөлшектеуге (қажет болған жағдайда), тасымалдауға және тиеу-түсіру операцияларын орындауға жұмсалатын шығындар.

3.12 Құн туралы деректердің базалық күні (базалық күн): құрылыс құнын айқындау үшін негіз ретінде құрылыс ресурстарының, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтердің құны белгіленетін күн.

3.13 Құнның базалық деңгейі: базалық күндегі құрылыс ресурстарының, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтердің құны;

3.14 Құнның индикативтік көрсеткіші: материалдық ресурстар мен жабдықтар, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтер нарықтарын зерттеу нәтижелері бойынша бағалық және өзге де ақпаратты жинақтау және талдау, сондай-ақ жасанды интеллект жүйесі қызметінің нәтижелерін пайдалану негізінде қалыптастырылатын және олардың сметалық құн көрсеткіштерін айқындау, салыстыру және өзектендіру кезінде пайдалануға арналған есептік құндық көрсеткіш.

3.15 Құрылыс ресурстары құнының сметалық көрсеткіші: материалдық ресурстардың, жабдықтардың, жұмысшылардың (құрылысшылардың, іске қосу-баптау персоналының) еңбек шығындарының, машиналар мен механизмдерді пайдаланудың, сондай-ақ құрылыс үшін жүктерді тасымалдау жөніндегі көрсетілетін қызметтердің қабылданған өлшем бірлігіне есептеу жолымен белгіленген құны туралы жиынтықталған агрегатталған ақпарат.

3.16 Құрылыс ресурстары, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтер нарықтарын зерттеу: құрылыс ресурстары, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтер құнының индикативтік көрсеткіштерін қалыптастыру үшін статистикалық әдістерді, параметрлік талдауды және зерттеудің өзге де әдістерін пайдалана отырып, ақпаратты жинаудың (мониторингті қоса алғанда), верификациялаудың және талдаудың кешенді процесі.

3.17 Құрылыс ресурстарының жіктеуіші: материалдық ресурстардың, жабдықтардың, машиналар мен механизмдердің, сондай-ақ жұмысшылар мен машинистердің еңбек шығындарының жіктеу топтамалары кодтары мен атауларының жүйеленген жинақтарын білдіретін құжат.

3.18 Құрылыс ресурстары: жұмысшылар мен машинистердің еңбек шығындары, құрылыс машиналары мен механизмдерін пайдалану уақыты, материалдық ресурстар, жабдықтар.

3.19 Материалдық ресурстар: сметалық номенклатурада функционалдық, техникалық, сапалық және пайдалану сипаттамаларының жиынтығы бойынша сәйкестендірілетін, нақты тауарға, өндірушіге, импорттаушыға немесе өнім берушіге байланыстырылмаған, тауар белгілері, модельдердің коммерциялық белгіленімдері мен артикулдары көрсетілмейтін құрылыс материалдары, бұйымдары мен конструкциялары.

3.20 Машиналар: құрылыс машиналары, автокөлік құралдары, механикаландырылған құрал;

3.21 Машиналардың типтік өлшемдік тобы: негізгі техникалық сипаттамасы (параметрі) бойынша бір топқа біріктірілетін, осы мақсаттағы әртүрлі модельдердегі (маркалардағы) машиналар жиынтығы.

3.22 Машинаны пайдалы пайдаланудың нормативтік мерзімі: нормативтік қызмет ету мерзіміне сәйкес келетін машинаны оның функционалдық мақсаты бойынша пайдалану кезеңі.

3.23 Машина жұмысының жылдық режимі: жыл ішінде жұмыс уақыты мен жұмыстағы үзілістердің ұзақтығы.

3.24 Механизм: қозғалтқышы жоқ еңбек құралы (мысалы: қол шығыр, таль, төсеме сатылар, инвентарлық ағаштар, көп рет қолданылатын инвентарлық қалып, қол домкраттары).

3.25 Механикаландырылған құрал: сыртқы энергия көзінен жұмыс істейтін қозғалтқыштармен жабдықталған және жұмысшы өндірістік операцияларды орындау кезінде пайдаланатын құрал.

3.26 Механикаландырылған процестерді орындауға және оларға қызмет көрсетуге байланысты құрылыс машиналары мен автокөлік құралдарын басқаруды жүзеге асыратын ұйым (механикаландыру ұйымы): машиналар мен механизмдерді

тікелей пайдалануды, жөндеуді және оларға техникалық қызмет көрсетуді жүзеге асыратын дара кәсіпкер, заңды тұлға не оның бөлігі.

3.27 Монтаждауды талап ететін жабдық: жекелеген бөліктерін құрастырғаннан және іргетастарға немесе тіректерге орнатқаннан кейін ғана іске қосылатын жабдық.

3.28 Монтаждауды талап етпейтін жабдық: іске қосу үшін тіректерге немесе іргетастарға орнатуды талап етпейтін жабдық (оның ішінде құрастыруды қажет ететін жабдық) (мысалы: еркін орнатылатын станоктар, престер, қозғалтқыштар, медициналық жабдық, аспаптар).

3.29 Өндірушінің (өнім берушінің) бағасы: тікелей сұрау салу негізінде немесе жалпыға қолжетімді ақпарат көздерінен прайс-парақ, коммерциялық ұсыныс түрінде не өзге тәсілмен құрылыс нарығы субъектілерінен алынған ақпарат негізіндегі баға.

3.30 Өңір: облыс, республикалық маңызы бар қала, астана. Өңірге сондай-ақ осы өңірмен қарқынды өндірістік, көліктік, еңбек, мәдени-тұрмыстық және рекреациялық байланыстар арқылы байланысты облыстық маңызы бар қала да жатады.

3.31 Өңірлік коэффициент: Қазақстан Республикасының тиісті өңірінің әлеуметтік-экономикалық ерекшеліктерін ескеретін коэффициент.

3.32 Өтемақы төлемдері: жұмыстың ерекше режимі мен еңбек жағдайларына, жұмыстан айырылуға, қызметкерлерге олардың еңбек немесе Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген өзге де міндеттерін орындауына байланысты шығындарды өтеуге байланысты ақшалай төлемдер, сондай-ақ қызметкерлерді немесе еңбек қатынастарында тұрмайтын өзге де адамдарды кәсіптік даярлауға, қайта даярлауға және олардың біліктілігін арттыруға байланысты төлемдер.

3.33 Ресми статистикалық ақпарат: статистикалық жұмыстар жоспарына сәйкес мемлекеттік статистика органдары қалыптастыратын статистикалық ақпарат.

3.34 Сметалық номенклатура: сметалық нормативтік құжаттарды әзірлеу кезінде қолданылатын құрылыс ресурстарының, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтердің тізбесі;

3.35 Еңбек шығындары мен машиналарды пайдалану шығындарының құнындағы сметалық пайда (ресурстың сметалық пайдасы): құрылыс ресурсының сметалық құнының кепілдік берілген бөлігі болып табылатын, жұмыстардың жекелеген түрін орындауға (машиналарды басқаруға) тікелей тартылған ұйым қызметкерлерін қосымша материалдық ынталандыруға, машиналарды пайдалану бойынша өзіндік құнға жатқызылмайтын өзге де шығыстарды, оның ішінде одан төленуге жататын міндетті салықтар мен төлемдерді өтеуге арналған қаражат.

3.36 Тарифтік жүйе: қызметкерлердің жалақысы тарифтік мөлшерлемелер (лауазымдық айлықақылар) және тарифтік кестелер негізінде сараланып айқындалатын еңбекке ақы төлеу жүйесінің бір түрі.

3.37 Тарифтік кесте: орындалатын жұмыстардың күрделілігі және қызметкерлердің біліктілігі белгісі бойынша саралауды көздейтін тарифтік разрядтар мен тарифтік коэффициенттердің жиынтығы.

3.38 Тарифтік коэффициент: тиісті тарифтік-біліктілік разрядының тарифтік мөлшерлемесінің бірінші тарифтік-біліктілік разрядының тарифтік мөлшерлемесіне арақатынасы.

3.39 Тарифтік мөлшерлеме (лауазымдық айлықақы): уақыт бірлігі үшін белгілі бір күрделіліктегі (біліктіліктегі) еңбек міндеттерін орындағаны үшін қызметкердің еңбек ақысын төлеудің тіркелген мөлшері.

3.40 Тарифтік разряд: жұмыстың күрделілік деңгейі және осы жұмысты орындау үшін қажетті біліктілік деңгейінің көрсеткіші.

3.41 Технологиялық үзілістер: өндіріс пен еңбекті дұрыс ұйымдастыру жағдайларында өндірістік процестің өзіндік ерекшеліктерінен туындайтын жұмыс уақытындағы мәжбүрлі үзілістерге жұмсалатын уақыттың нормаланатын шығындары.

4 Материалдық ресурстар мен жабдықтың сметалық көрсеткіштерін есептеу тәртібі

4.1 Жалпы ережелер

4.1.1 Материалдық ресурстар құнының сметалық көрсеткіштерін есептеу тәртібі мынадай кезеңдерді қамтиды:

- материалдық ресурстардың, жабдықтардың сметалық номенклатурасын қалыптастыру;
- материалдық ресурстар мен жабдықтардың нарықтарын зерттеу;
- материалдық ресурстар мен жабдықтардың құнының сметалық көрсеткіштерін есептеу;
- құрылыс материалдарының, бұйымдарының, конструкциялары мен жабдықтарының құнының сметалық көрсеткіштері жинағын қалыптастыру.

4.2 Материалдық ресурстар мен жабдықтың сметалық номенклатурасын қалыптастыру

4.2.1 Материалдық ресурстар мен жабдықтардың сметалық номенклатурасын сметалық нормативтік құжаттарды (сметалық нормативтерді) әзірлеуді жүзеге асыратын ұйым қалыптастырады және жүргізеді.

4.2.2 Сметалық номенклатура сметалық нормаларда қолданылатын материалдық ресурстар мен жабдықтар туралы мәліметтерді қамтиды.

4.2.3 Материалдық ресурстар мен жабдықтардың сметалық номенклатурасына өзгерістер мен толықтырулар енгізу сметалық нормативтік құжаттарды әзірлеу және өзектендіру шеңберінде жүзеге асырылады.

Материалдық ресурсты немесе жабдықты сметалық номенклатураға енгізу оны қолдануды көздейтін сметалық нормалар болған кезде не тиісті сметалық нормаларды әзірлеу шеңберінде жүзеге асырылады.

4.2.4 Материалдық ресурстар мен жабдықтарды сметалық номенклатураға енгізу туралы ұсыныстарды қарау үшін мынадай мәліметтер мен құжаттар ұсынылады:

а) материалдық ресурсты немесе жабдықты енгізу қажеттілігінің негіздемесін, оның мақсаты, қолданылу саласы, қолданылатын объектілер, негізгі техникалық сипаттамалары туралы, сондай-ақ оны қолдануды көздейтін сметалық нормалар не тиісті сметалық нормаларды әзірлеу қажеттілігі туралы мәліметтерді қамтитын түсіндірме жазба;

Түсіндірме жазбада сондай-ақ өнімнің сериялық немесе дара дайындалуы, оның жекелеген тапсырыс берушінің арнайы талаптары бойынша дайындалуы, әртүрлі құрылыс объектілерінде қолдану мүмкіндігі, сондай-ақ өндірістің жалғасуы немесе тоқтатылуы туралы мәліметтер көрсетіледі.

б) Б қосымшасының 1-нысаны бойынша өндіруші (өнім беруші) туралы мәліметтер, оның ішінде атауы, сәйкестендіру және байланыс деректері, орналасқан жері, сондай-ақ өтініш берушінің өнім өндірушісі немесе өнім берушісі болып табылатыны туралы мәліметтер;

в) Б қосымшасының 2-нысаны бойынша өнім туралы мынадай мәліметтер:

- атауы, мақсаты және қолданылу саласы;
- Құрылыс ресурстарының жіктеуіші бойынша ресурстың тиісті түрінің коды мен атауы, Тауарлардың, жұмыстардың және көрсетілетін қызметтердің жалпы жіктеуішінің коды, сондай-ақ бар болған кезде өзге жіктеуіштер мен каталогтардың кодтарына сәйкестігі туралы мәліметтер;
- өнімді сәйкестендіру үшін маңыздылығының кему тәртібімен келтірілген функционалдық, техникалық, сапалық және пайдалану сипаттамалары;
- негізгі техникалық параметрдің атауы, оның мәні және өлшем бірлігі;

- өнімнің өлшем бірлігі;
- бар болған кезде маркасы, моделі, модификациясы;
- өнімге қойылатын талаптарды белгілейтін стандарттау жөніндегі құжаттар мен техникалық құжаттаманың белгіленімдері мен атаулары;

г) олардың негізінде өнім өндіру және оның сапасын бақылау жүзеге асырылатын стандарттау жөніндегі құжаттар мен техникалық құжаттама, оның ішінде ұлттық және мемлекетаралық стандарттар, ұйымдардың стандарттары, техникалық шарттар және дайындаушының құжаттары;

д) өнімнің техникалық сипаттамалары мен жиынтықтылығы туралы мәліметтерді қамтитын техникалық паспорт, каталог және (немесе) пайдалану жөніндегі нұсқаулық; қажет болған кезде – конструктивтік шешімдердің сызбалары, схемалар және қолдану, монтаждау немесе орнату технологиясының сипаттамасы;

е) сәйкестікті міндетті растауға жататын өнім үшін – өнім үшін белгіленген сәйкестікті растау нысаны мен техникалық регламенттердің қолданылатын талаптарын ескере отырып, сәйкестік сертификаты немесе сәйкестік туралы декларация;

ж) мәлімделген техникалық, сапалық және пайдалану сипаттамаларын растау қажет болған кезде – сынақ хаттамалары.

Бұрын енгізілген материалдық ресурс немесе жабдық туралы мәліметтерге өзгерістер енгізілген кезде өзгерістердің негіздемесі және өзгертілетін мәліметтерді растайтын құжаттар ұсынылады.

Өндірушінің Қазақстандық тауар өндірушілер тізіліміне енгізілгенін растайтын құжаттар өндірушінің тиісті мәртебесін растау қажет болған кезде ұсынылады.

Техникалық регламенттер талаптарына сәйкестігін міндетті растауға жатпайтын материалдық ресурстар мен жабдықтар үшін техникалық сипаттамалар өнімді әзірлеу, өндіру және оның сапасын бақылау солардың негізінде жүзеге асырылатын стандарттау жөніндегі құжаттармен және дайындаушының техникалық құжаттамасымен расталады.

Ұсынылған мәліметтер жеткіліксіз болған кезде сметалық номенклатураны жүргізетін ұйым өндірушіден (өнім берушіден) өнімді сәйкестендіру және мәлімделген сипаттамаларды тексеру үшін қажетті қосымша құжаттар мен түсіндірмелерді сұратады.

4.2.5 Сметалық номенклатураға мыналар енгізілмейді:

а) жекелеген тапсырыс берушінің арнайы талаптары бойынша дайындалатын, сипаттамалары немесе типтік өлшемдері стандарттау жөніндегі құжаттарда және сериялық өнімге арналған техникалық құжаттамада көзделген сипаттамалардан немесе типтік өлшемдерден өзгеше және тек нақты жобалық шешімге арналған материалдық ресурстар мен жабдықтар;

б) нақты құрылыс объектісінің жеке техникалық шешімдерінде ғана қолданылатын дара дайындалатын материалдық ресурстар мен жабдықтар;

в) ұсынылып отырған позицияның техникалық сипаттамасына сәйкес келетін шығарылатын өнім болмаған кезде сериялық өндірісі тоқтатылған материалдық ресурстар мен жабдықтар.

4.2.6 Материалдық ресурсты немесе жабдықты сметалық номенклатурадан алып тастау үшін мыналар негіз болып табылады:

а) позицияның техникалық сипаттамасына сәйкес келетін өнімнің сериялық өндірісінің тоқтатылғанын құжатпен растау, оны басқа дайындаушылар өндірмеген жағдайда;

б) қолда бар құжаттар мен қосымша сұратылған мәліметтерді қарау нәтижелері бойынша материалдық ресурсты немесе жабдықты сәйкестендірудің және оның техникалық сипаттамаларын растаудың мүмкін болмауы;

в) тиісті материалдық ресурсты немесе жабдықты ауыстыруды не алып тастауды көздейтін қолданыстағы сметалық нормаларды қайта өңдеу, егер ол өзге қолданыстағы сметалық нормаларда қолданылмаса;

г) Б қосымшасының 2-нысаны бойынша соңғы бағалық мәліметтер ұсынылған күннен бастап 12 күнтізбелік ай ішінде бағалар туралы өзекті ақпараттың болмауы.

4.3 Материалдық ресурстар мен жабдықтың нарықтарын зерттеу

4.3.1 Материалдық ресурстар нарықтарын зерттеу (нарықтарды зерттеу) сметалық номенклатураға енгізілген материалдық ресурстар мен жабдықтар құнының индикативтік көрсеткіштерін айқындау мақсатында жүргізіледі.

4.3.2 Нарықтарды зерттеу жылына бір рет жүргізіледі.

4.3.3 Ресурстардың әрбір зерттелетін тобы бойынша нарықтарды зерттеу нәтижесі есептеуге қабылданған салыстырмалы бағалар диапазоны, есептік кезең, есептеу күні, қолдану аумағы, жеткізу базисі, есептеу тәсілі және бастапқы деректердің дұрыстығын негіздеу туралы мәліметтер қоса берілетін құнның индикативтік көрсеткіштері болып табылады.

4.3.4 Нарықтарды зерттеу салыстырмалылық, өзектілік, аумақтық айқындылық, қадағаланушылық, дәлелдердің жеткіліктілігі, есептеудің қайталанымдылығы және кәсіби пайымдауды құжаттау қағидаттарына негізделеді.

Кәсіби пайымдау бейтарап болуға және алдын ала айқындалған нәтижеге қол жеткізу мақсатында қалыптастырылмауға тиіс. Кәсіби пайымдаудың негіздері мен қорытындылары құжатталуға тиіс.

Ескертпе – Кәсіби пайымдау заңнама мен стандарттардың талаптарына, арнайы білімге, тәжірибеге және қалыптасқан практикаға негізделген, кәсіби әдеп қағидаттарын ескере отырып, материалдық ресурстар мен жабдықтар туралы ақпаратты верификациялау және талдау мәселелері бойынша маманның негізделген қорытындысын білдіреді. Білімнің өзге салаларына жататын мәселелерді қарау кезінде тиісті бейіндегі мамандардың сараптамалық пікірлері мұндай қорытындыға негіз бола алады.

4.3.5 Мониторинг нәтижелері бойынша нарықта елеулі өзгерістер анықталған кезде кәсіби пайымдау негізінде жоспардан тыс толық зерттеу жүргізу туралы шешім қабылданады. Шешім қабылдау негізі құжатталуға жатады.

4.3.6 Зерттеу объектісі мақсаты, функционалдық және пайдалану талаптары, елеулі техникалық сипаттамалары, өлшем бірлігі, жиынтықтылығы және сатып алу шарттары бойынша сәйкестендірілетін сметалық номенклатура ресурстарының иесіздендірілген тобы болып табылады.

4.3.7 Зерттеуге қазақстандық тауар өндірушілер өнімінің және импорттық өнімнің салыстырмалы ұсыныстары енгізіледі. Өнімнің шығарылған елі тіркеледі және іріктеме құрылымын талдау үшін пайдаланылады, бірақ өздігінен басымдықты, үлес салмағын белгілеуге не бағаларды түзетуге негіз болып табылмайды.

Нарықтарды зерттеу базалық кәсіпорындардың мәліметтерімен шектелмейді және ақпарат тексерілген және салыстыруға келетін болған жағдайда өзге өндірушілер мен өнім берушілердің ақпаратын қамтиды.

4.3.8 Бағалық ақпарат көздері нақты жасалған мәмілелер туралы құжаттар, коммерциялық ұсыныстар және баға сұрау салулары, прайс-парақтар (ресми құжат түрінде) және жария каталогтар, шарттар, мемлекеттік және квазимемлекеттік сатып алулардың нәтижелері, ресми статистикалық ақпарат, коммерциялық құжаттар, кеден органдарының ақпараттық ресурстарынан алынған ақпарат, сондай-ақ электрондық сауда алаңдарының деректері болып табылады.

4.3.9 Верификациялау ақпарат көзін, бағаның қолданылу кезеңін, өнімнің нарықта болуын, техникалық ерекшелікке сәйкестігін, өлшем бірлігін, аумақтық қолданылуын, базалық күнді, қайталанудың және жалған немесе бүркемелі мәміле белгілерінің не қате мәннің болмауын тексеруді қамтиды.

4.3.10 Импорттық өнімнің құны құрылыс объектісіне дейін кейіннен жеткізуді есепке алмағанда, кедендік төлемдер мен әкелу шығындары ескеріліп, Қазақстан Республикасының аумағындағы өнім берушінің қоймасына дейін келтіріледі.

4.4 Материалдық ресурстар мен жабдық құнының сметалық көрсеткіштерін есептеу

4.4.1 Құрылысқа арналған материалдық ресурстар құнының ағымдағы деңгейдегі сметалық көрсеткіштері құрылыс алаңының объект маңындағы қоймасына дейін франко шарттарымен айқындалады және белгіленген өлшем бірлігіне мынадай құн элементтерін қамтиды:

- құнның индикативтік көрсеткіші;
- көлік шығыстары;
- дайындау-қойма шығыстары.

4.4.2 Материалдық ресурс құнының индикативтік көрсеткіші мыналарды қамтиды:

– ресурстың, ыдыс пен қаптаманың құнын, сондай-ақ оны жеткізуге, тиеу-түсіру операцияларына арналған шығыстарды және әлеуетті өнім берушінің қоймасындағы ресурстың құнын қалыптастыратын өзге де шығындарды.

Жабдық құнының индикативтік көрсеткіші мыналарды қамтиды:

– белгіленген жиынтықтылықтағы жабдықтың, ыдыстың, қаптаманың құнын, сондай-ақ оны жеткізуге, тиеу-түсіру операцияларына арналған шығыстарды және әлеуетті өнім берушінің қоймасындағы жабдықтың құнын қалыптастыратын өзге де шығындарды.

4.4.3 Объект маңындағы қойма ретінде құрылысты ұйымдастыру жобасында көзделген мынадай сақтау орындары қабылданады:

ашық сақталатын материалдар үшін – оларды құрылыс алаңында орналастыру үшін пайдаланылатын аумақ;

қалған материалдар мен жабдықтар үшін – осы объектіде (ғимаратта, құрылыста) оларды сақтауға арналған қойма немесе қаттап жинау орны.

4.4.4 Кезекті есеп айырысу кезеңіне материалдық ресурстар (жабдықтар) құнының сметалық көрсеткіштерін есептеу (4.1) формула бойынша жүргізіледі:

$$ҚСК_m = (ҚИК + Ш_k) \times \left(1 + \frac{ДҚШ, \%}{100} \right) \quad (4.1)$$

мұндағы $ҚСК_m$ - материалдық ресурстың (жабдықтың) құнның сметалық көрсеткіші, теңге;

$ҚИК$ - материалдық ресурстың (жабдықтың) құнның индикативтік көрсеткіші, теңге;

$Ш_k$ – кезекті есеп айырысу кезеңіне материалдық ресурсты (жабдықты) тасымалдау бойынша көлік шығыстары, теңге;

$ДҚШ$ – дайындау-қойма шығыстары 4.1 – кесте бойынша, %

4.4.5 Өңір аумағында өндірісі жоқ бетон бұйымдары, құрама темірбетон бұйымдары мен конструкциялары, болат конструкциялар бойынша құнның индикативтік көрсеткіштері тиісті өңірде қабылданған жеткізу пунктіне дейін жеткізуді ескере отырып қалыптастырылады.

Теміржол көлігімен тасымалдау кезінде мұндай пункт қажетті жүк операцияларын орындау үшін ашық межелі станция болып табылады, жеткізу базисі – франко-вагон межелі станция. Өзге көлік схемасы кезінде жеткізу бойынша ескерілген операциялар көрсетіле отырып, аудан орталығындағы немесе өңірдің басқа елді мекеніндегі нақты жеткізу пункті қабылданады.

Жеткізу пункті мен көлік схемасын таңдау ұтымды логистиканы ескере отырып негізделеді.

4.4.6 Көлік шығыстары материалдық ресурстар мен жабдықтарды құнның индикативтік көрсеткішін қалыптастыру кезінде ескерілген жеткізу орнынан объект маңындағы қоймаға дейінгі орташа қашықтыққа жеткізу құнын құрылыс үшін жүктерді тасымалдау құнының сметалық көрсеткіштерін қолдана отырып есептеу арқылы айқындалады.

Кенсіз материалдар үшін есептік жеткізу орны ретінде тиісті аумақтық аймақтың әкімшілік орталығындағы шартты объект маңындағы қойма қабылданады. Қалаларға сәйкес келетін аумақтық аймақтар үшін есептік жеткізу орны тиісті қала шегінде қабылданады.

4.4.7 Дайындау-қойма шығыстары материалдық ресурстар мен жабдықтарды объект маңындағы қоймада қабылдауды, сақтауды, есепке алуды және босатуды ұйымдастыруға, оның ішінде олардың сақталуын қамтамасыз етуге арналған шығындарды қамтиды.

Дайындау-қойма шығыстары 4.1-кестеде келтірілген нормалар бойынша тиісті материалдық ресурсты немесе жабдықты объект маңындағы қоймаға дейін жеткізу жөніндегі құнның индикативтік көрсеткіші мен көлік шығыстары сомасына пайызбен айқындалады.

4.1 кесте – Материалдық ресурстар мен жабдық түрлері бойынша дайындау-қойма шығыстарының нормалары

Тобының атауы	Сметалық номенклатура бойынша коды (кодтың басы)	Норма пайызбен
1	2	3
1 Кенді емес материалдар (қиыршық тас, құм, қиыршық тас қоспалары)	211201-211206, 211301-211302, 211401- 211402, 211501, 211601-211603, 212601	2,98
2 Цемент және құрғақ қоспалар (желім, сылақ, шпатлевка, оқшаулағыш және т. б.)	216101, 216102, 216103, 231401, 232501- 232504, 233401, 234502, 234601, 234701, 235301-235303, 236103, 273503	2,01
3 Қоспалар мен ерітінділер (бетон, ерітінді, асфальтбетон)	212101, 212102, 212401, 212402, 212501- 212503	1,6
4 Металл прокат, металл конструкциялар және бұйымдар	214101-214108, 214201-214215, 214301, 214302, 214401-214404, 222501-222529, 224101-224104, 241101-241121, 241401- 241415, 241501-241518, 241601-241609	0,45
5 Плиталық және табак материалдары (қаптау плиткалары, талшықты тақталар, ДСП, гипсокартон, шыны, ламинат және т. б.)	213306-213309, 215301-215305, 217401, 217402, 217501-217505, 222528, 224201- 224203, 231201-231204, 231301, 231302, 232101, 232102, 232201, 232202, 232401, 233201-233204, 234101-234104, 255101, 255102, 255201-255203, 273302	2,62
6 Дана материалдар (тастар, кірпіштер, бетон және жеңіл бетон блоктары)	211701, 213101-213103, 213201, 213301- 213305	3,13
7 Битум, битум эмульсиялары	216201, 235201	3,49

4.1-кестенің жалғасы

Тобының атауы	Сметалық номенклатура бойынша коды (кодтың басы)	Норма пайызбен
1	2	3
8 Басқа материалдар, бұйымдар мен конструкциялар		1,2
9 Жабдық, жиһаз және мүкәммал	5	0,72

4.4.8 4.4.9 және 4.4.10-тармақтарда көрсетілгендерді қоспағанда, материалдық ресурстар құнының сметалық көрсеткіштерін есептеу Қазақстан Республикасының өңірлері бойынша орындалады.

4.4.9 Қазақстан Республикасының барлық өңірлері үшін бірыңғай материалдық ресурстар құнының сметалық көрсеткіштері мыналар бойынша есептеледі:

жалпы құрылыс жұмыстарына арналған жалпы мақсаттағы материалдар мен бұйымдар;

ойықтарды толтыруға арналған конструкциялар мен бұйымдар;

шатырлар мен жабындардың төсемдеріне арналған конструкциялар мен бұйымдар;

қасбеттерді қаптауға арналған материалдар мен бұйымдар;

ішкі әрлеуге арналған материалдар мен бұйымдар;

еден жабындарына арналған материалдар мен бұйымдар;

жылу окшаулағыш, гидроокшаулағыш материалдар мен бұйымдар; лак-бояу материалдары;

инженерлік жүйелерге арналған материалдар мен бұйымдар (болат құбырлар мен фитингтер; полимерлік құбырлар мен фитингтер, ілеспе материалдар; шыныпластик құбырлар мен фитингтер және шыны талшықпен арматураланған пластик құбырлар мен фитингтер; жабыны бар құбырлар мен фитингтер; шойын құбырлар мен фитингтер; түсті металдардан жасалған құбырлар мен фитингтер; құбыржолдар, құбыржол тораптары, байламдар; хризотилцемент құбырлар; паронит төсемдер; манжеттер; манжеттердің қорғаныш жабындары; құбыржол арматурасы, кабельдік-өткізгіш өнімдер, сумен жабдықтау, кәріз, жылумен жабдықтау, газбен жабдықтау жүйелеріне арналған материалдар мен бұйымдар);

желдету және ауа баптау жүйелеріне арналған материалдар мен бұйымдар;

электрмен жабдықтауға және электрмен жарықтандыруға арналған материалдар, бұйымдар мен конструкциялар;

әлсіз тоқты жүйелерге арналған материалдар мен бұйымдар;

автомобиль және теміржолдарға, метрополитендер мен тоннельдерге арналған материалдар мен бұйымдар;

жол қозғалысын ұйымдастыру құралдары;

жол белгілері, жол белгілеріне арналған тіректер;

жол таңбалау, тактильді-визуалды таңбалау материалдары;

автомобиль жолдарына арналған материалдар;

электр беру желілеріне, электр көлігінің түйіспе желісіне, байланыс құрылыстарына арналған материалдар мен бұйымдар;

жару және тау-кен қазу жұмыстарына арналған материалдар мен бұйымдар; аумақты абаттандыруға және көгалдандыруға арналған материалдар мен бұйымдар;

балалар және спорт алаңдарына арналған материалдар мен бұйымдар.

Сметалық номенклатураға енгізілген жабдық құнының сметалық көрсеткіштері де Қазақстан Республикасының барлық өңірлері үшін бірыңғай есептеледі.

4.4.10 Өңір ішіндегі аумақтық аймақтарға бөлуді ескере отырып, материалдық

ресурстар құнының сметалық көрсеткіштерін есептеу мыналар бойынша орындалады:

- кенсіз құрылыс материалдары және тау-кен өндіру өнеркәсібінің өнімдері;
- пайдалануға дайын бетондар, ерітінділер; асфальт-бетон қоспалары;
- ұсақ даналы бұйымдар;
- іргетастарға арналған құрама темірбетон конструкциялар мен бұйымдар;
- қабырғаларға, бағаналар мен ригельдерге арналған құрама темірбетон конструкциялар мен бұйымдар;
- аражабындар мен жабындарға арналған құрама темірбетон конструкциялар мен бұйымдар;
- баспалдақтарға, балкондар мен лоджияларға арналған құрама темірбетон конструкциялар мен бұйымдар;
- сумен жабдықтауға және кәрізге арналған бетон және темірбетон конструкциялар мен бұйымдар;
- коммуникацияларды төсеуге арналған бетон және темірбетон конструкциялар мен бұйымдар;
- көпірлерге арналған темірбетон конструкциялар мен бұйымдар;
- теміржолдарға, метрополитендер мен тоннельдерге арналған темірбетон конструкциялар мен бұйымдар;
- бетоннан төсем төсеуге арналған материалдар мен бұйымдар.

4.4.11 Көлік шығыстарының үлгілік калькуляциясының нысаны Н қосымшасында келтірілген.

4.4.12 Құрылыс үшін жүктерді тасымалдау қашықтығы тиісті өңір үшін оларды тасымалдаудың оңтайлы жағдайлары мен қашықтығын ескере отырып, жеткізудің көлік схемалары негізінде айқындалады. ықтимал көлік схемалары П қосымшасында келтірілген.

4.4.13 Құрылыс үшін жүктерді тасымалдау бойынша көлік шығыстары оларды өнім берушіден (дайындаушы кәсіпорыннан) құрылыстың объект маңындағы қоймасына дейін тасымалдауға арналған шығындар негізінде қалыптастырылады.

Құрылыс материалдарын объект маңындағы қоймадан жұмыс аймағына дейін жеткізуге арналған шығындар құрылыс, жөндеу-құрылыс жұмыстарына және жабдықтарды монтаждауға арналған сметалық нормалардың құрамында ескеріледі.

Жүктерді объект маңындағы қоймаға дейін тасымалдау қашықтығы, шарттары мен түрлері оларды жеткізудің көлік схемалары бойынша айқындалады.

Материалдарды алу көздері, жеткізу қашықтығы мен тәсілдері туралы жиынтық ведомостың (көлік схемасының) нысаны Әдістемелік ұсынымдардың С қосымшасында келтірілген.

4.4.14 Құрылыс үшін жүктерді тасымалдау кезіндегі көлік шығыстары өңірде нақты қалыптасқан немесе есептік (болжамды), яғни құрылысқа қатысушылар белгілеген материалдардың тиісті түрін (тобын) жеткізудің көлік схемасын негізге ала отырып айқындалады.

Материалдық ресурстарды жеткізудің көлік схемалары негізінде көлік шығындарын айқындау кезінде құрылыс үшін жүктерді тасымалдау құнының сметалық көрсеткіштерін пайдалану керек.

4.4.15 Құрылыс материалдарының барлық түрлері бойынша бастапқы деректерді айқындау кезінде дайындаушы кәсіпорындардан (өнім берушілерден) құрылыс алаңының объект маңындағы қоймасына дейін оларды жеткізу мен тасымалдаудың нақты және неғұрлым үнемді көлік схемаларын қабылдау керек.

Көлік схемалары жүктерді тасымалдау шарттары мен қашықтығын мынадай ретпен ескереді:

- өндірушіден (өнім берушіден) жөнелту станциясына дейін;
- жөнелту станциясынан жүк операциялары үшін ашық межелі станцияға дейін;
- межелі станциядан құрылыс алаңының объект маңындағы қоймасына дейін;

дайындаушы кәсіпорыннан (өнім берушіден) құрылыс алаңының объект маңындағы қоймасына дейін (тікелей тасымалдау кезінде).

Ұйымның қоймалары (базалары) бар, жүк операциялары үшін ашық теміржол станцияларындағы немесе кірме жолдардағы (меншікті немесе жалға алынған, құрылыс базаларының кірме жолдарын қоса алғанда) материалдарды қабылдау және түсіру орындарын теміржол бөлімшесі растайды. Материалдарды теміржолмен жеткізу қашықтығын айқындау кезінде теміржол материалдарды тасымалдауға қабылдайтын ең аз қашықтықтарды сақтай отырып, жүк ағындарының белгіленген бағыттары, сондай-ақ тиісті өңірдегі теміржолдың жүктелу дәрежесі ескеріледі.

4.4.16 Жекелеген жағдайларда автомобиль жолдарының желісі нашар дамыған ауылдық жерлерде жүзеге асырылатын құрылысты ұйымдастыру жөніндегі тиісті негіздемелер мен шешімдер болған кезде трактормен тасымалдау көзделеді.

Құрылыс материалдарын аралас тасымалдау кезінде (автомобильдермен және тракторлармен) жергілікті жағдайларға байланысты не көліктің бір түрінен екіншісіне ауыстырып тиеуді, не автомобильдерді сүйрету үшін тракторларды пайдалануды ескеру керек.

4.4.17 Құрылыс материалдарын автомобиль көлігімен және тракторлармен жеткізуге арналған көлік шығындары брутто массасын ескере отырып айқындалады. Нетто массасынан брутто массасына ауысу коэффициенттері Т қосымшасында келтірілген.

5 Құрылыстағы еңбек шығындары құнының сметалық көрсеткіштерін есептеу тәртібі

5.1 Жалпы ережелер

5.1.1 Құрылыста қолданылатын еңбекке ақы төлеу жүйесінің негізі қызметкерлердің біліктілігі мен еңбегіне ақы төлеудің олар орындайтын жұмыстардың күрделілігіне сәйкестігін қамтамасыз ететін тарифтік жүйе болып табылады.

5.1.2 Тарифтік жүйемен жұмысшылардың біліктілік санаттары (разрядтары), жұмыстары мен кәсіптері бойынша тарифтік мөлшерлемелер, тарифтік коэффициенттер белгіленеді.

Құрылыста орындалатын жұмыстарды күрделілік белгісі және қызметкерлердің біліктілігі бойынша саралау сегіз разрядты тарифтік кесте бойынша жүзеге асырылады.

5.1.3 Жұмыскерлерге қойылатын біліктілік талаптары және жұмыстардың жекелеген түрлерінің күрделілігі кәсіптік стандарттар негізінде, ал олар болмаған жағдайда Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы, Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы, жұмысшы кәсіптерінің тарифтік-біліктілік сипаттамалары және ұйымдар басшылары, мамандары және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары негізінде белгіленеді.

5.1.4 Еңбек нормалары (уақыт, өнім өндіру, еңбек сыйымдылығы, қызмет көрсету, сан нормалары) еңбек шығындарының өлшемі болып табылады және техника, технология, өндіріс пен еңбекті ұйымдастырудың қол жеткізілген деңгейіне сәйкес тиісті біліктіліктегі қызметкер үшін белгіленеді.

5.1.5 Еңбекке ақы төлеу жүйесі еңбек, ұжымдық шарттардың талаптарымен және (немесе) жұмыс берушінің актілерімен айқындалады.

5.1.6 Құрылыстағы еңбек шығындары құнының сметалық көрсеткіштері және сметалық тарифтік мөлшерлемелер сметалық нормативтік құжаттарды әзірлеуге, сондай-ақ сметалық құжаттаманы жасауға арналған.

5.1.7 Құрылыстағы еңбек шығындары құнының сметалық көрсеткіштері және сметалық тарифтік мөлшерлемелер есептік шамалар болып табылады.

5.1.8 Құрылыстағы еңбек шығындары құнының сметалық көрсеткіштері және сметалық тарифтік мөлшерлемелер салалық коэффициенттерді ескере отырып, ұжымдық шарттарда немесе жұмыс берушінің актілерінде белгіленген ауыр жұмыстарда, еңбек жағдайлары зиянды және (немесе) қауіпті жұмыстарда істейтін қызметкерлердің еңбегіне ақы төлеудің жоғарылатылған мөлшерін ескереді.

Ерекше жағдайлардағы неғұрлым күрделі арнайы жұмыстардың жекелеген түрлері үшін сметалық тарифтік мөлшерлемелерге жоғарылату коэффициенттерін қолдануға жол беріледі.

5.1.9 Еңбек шығындары құнының сметалық көрсеткіштері мен сметалық тарифтік мөлшерлемелердің сандық мәндері бүтін теңгеге дейінгі дәлдікпен есептеледі.

5.1.10 Жұмыс түрлері мен кәсіптер бойынша сметалық тарифтік мөлшерлеме жұмысшының немесе іске қосу-баптау персоналының уақыт бірлігіне еңбекақы төлемінің есептік шамасы болып табылады және кәсіп пен біліктілік разрядын ескере отырып, әртүрлі жұмыс түрлерін орындау кезінде жұмысшылардың еңбегіне ақы төлеу шығындарын айқындауға арналған.

Сметалық тарифтік мөлшерлеме еңбек жағдайларының қалыпты болуын ескереді. Экологиялық апат және радиациялық қауіп аймақтарындағы еңбекке қосымша ақы төлеу Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қабылданады.

5.1.11 Сметалық тарифтік мөлшерлемелерді есептеу үшін бір күнтізбелік кезеңдегі ресми статистикалық есептіліктің деректері пайдаланылады.

5.2 Сметалық тарифтік мөлшерлемелерді есептеу

5.2.1 Сметалық тарифтік мөлшерлемелер уақыт бірлігі үшін белгілі бір күрделіліктегі (біліктіліктегі) еңбек міндеттерін орындағаны үшін құрылыстағы қызметкерлердің еңбегіне ақы төлеуге арналған қаражаттың есептік мөлшерін білдіреді.

5.2.2 Сметалық тарифтік мөлшерлеме құрылыс, жөндеу-құрылыс жұмыстары мен жабдықтарды монтаждау жөніндегі жұмыстарды орындаған кезде қолданылатын орташа сағаттық тарифтік мөлшерлемесіне немесе жеке орындаушының тиісті разрядының (санатының) сағаттық тарифтік мөлшерлемесіне (мысалы, іске қосу-баптау жұмыстарын орындау үшін) сәйкес келеді.

5.2.3 Сметалық тарифтік мөлшерлеме «Құрылыс» экономикалық қызмет түрі бойынша қызметкерлердің орташа айлық атаулы жалақысы туралы ресми статистикалық ақпарат негізінде айқындалады.

5.2.4 Қазақстан Республикасы өңірлерінің әлеуметтік-экономикалық ерекшеліктерін ескеру мақсатында сметалық тарифтік мөлшерлемелерді есептеу кезінде өңірлік коэффициент қолданылады.

Өңірлік коэффициенттерді есептеу он екі күнтізбелік айдағы халықтың жан басына шаққандағы орташа күнкөріс минимумы туралы ресми статистикалық ақпарат негізінде жүргізіледі. Өңірлік коэффициент ($K_{\text{өң}}$) (5.1) формуласы бойынша есептеледі:

$$K_{\text{өң}} = \frac{KM_{\text{өң}}}{\Theta M_{\text{орт}}} \quad (5.1)$$

мұндағы $KM_{\text{өң}}$ – өңірлік коэффициент есептелетін өңірдің ең төмен күнкөріс деңгейі, теңге. Ресми статистикалық ақпарат бойынша он екі айдағы орташа мән ретінде айқындалады;

$KM_{\text{орт}}$ – Қазақстан Республикасы бойынша орташа ең төмен күнкөріс деңгейі, теңге. Ресми статистикалық ақпарат бойынша он екі айдағы орташа мән ретінде айқындалады.

5.2.5 i -разряд үшін өңірлік сметалық тарифтік мөлшерлемелер ($TM_{\text{өң},i}$) (5.2) формуласы бойынша есептеледі:

$$TM_{\text{өң},i} = TM_{\text{өң,баз}} \times TK_i \quad (5.2)$$

мұндағы $TM_{\text{өң,баз}}$ – өңірлік базалық сметалық тарифтік мөлшерleme, теңге/адам-сағ;
 TK_i – тарифтік коэффициент.

5.2.6 Өңірлік базалық сметалық тарифтік мөлшерleme:

жұмысшылар мен машинистер үшін – базалық күндегі бірінші разрядты жұмысшының сметалық тарифтік мөлшерлемесіне;

инженерлік буын үшін – базалық күндегі үшінші санатты техниктің сметалық тарифтік мөлшерлемесіне тең болып қабылданады.

5.2.7 Құрылыс, жөндеу-құрылыс жұмыстарын, жабдықтарды монтаждау жөніндегі жұмыстарды, іске қосу-баптау жұмыстарын орындауға, құрылыс машиналары мен автокөлік құралдарын басқаруға тікелей қатысатын жұмысшылардың разрядтары бойынша және құрылыс, жөндеу-құрылыс жұмыстарының, сондай-ақ жабдықтарды монтаждау жөніндегі жұмыстардың орташа разрядтары бойынша тарифтік коэффициенттердің мәндері В қосымшасында келтірілген.

5.2.8 Нақты өңір үшін бірінші разрядты жұмысшының базалық күндегі сметалық тарифтік мөлшерлемесі ($TM_{\text{өң},1p}$) (5.3) формуласы бойынша есептеледі:

$$TM_{\text{өң},1p} = \frac{TM_{\text{стат}} \times K_{\text{өң}}}{1,706} \quad (5.3)$$

мұндағы $TM_{\text{стат}}$ – орташа статистикалық сағаттық тарифтік мөлшерleme, теңге/адам-сағ;

1,706 – орташа статистикалық сағаттық тарифтік мөлшерlemеден жұмыстардың орташа разряды 1 болған кездегі орташа сағаттық мөлшерlemеге көшу коэффициенті, 4-разрядтың тарифтік коэффициентіне тең;

5.2.9 Нақты өңір үшін жабдықтарды монтаждау жөніндегі жұмыстарымен тікелей айналысатын үшінші санатты техниктің базалық күндегі сметалық тарифтік мөлшерлемесі, ($TM_{\text{өң}, 3 \text{ сан.техник}}$) (5.4) формуласы бойынша есептеледі:

$$TM_{\text{өң}, 3 \text{ сан.техник}} = \frac{TM_{\text{стат}} \times K_{\text{өң}}}{1,104} \quad (5.4)$$

мұндағы 1,104 – орташа статистикалық сағаттық тарифтік мөлшерlemеден үшінші санатты техниктің сағаттық мөлшерлемесіне көшу коэффициенті, екінші санатты техниктің тарифтік коэффициентінің мәніне тең;

5.2.10 Орташа статистикалық сағаттық тарифтік мөлшерleme ($TM_{\text{стат}}$) (5.5) формуласы бойынша есептеледі:

$$TM_{\text{стат}} = \frac{OЖА_{\text{құр}}}{T} \quad (5.5)$$

мұндағы $OЖА_{\text{құр}}$ – он екі айдағы ресми статистикалық ақпаратқа сәйкес Қазақстан Республикасы бойынша «Құрылыс» экономикалық қызмет түрі бойынша бір қызметкердің орташа айлық атаулы жалақысының орташа мәні, теңге;

T – тиісті жылға арналған Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасына сәйкес екі демалыс күні бар 40 сағаттық жұмыс аптасы кезіндегі орташа айлық жұмыс уақыты, сағат.

5.2.11 Жұмыс түрлері мен кәсіптер бойынша сметалық тарифтік мөлшерleme (ТМ_{к.і}) (5.6) формуласы бойынша есептеледі:

$$TM_{к.і} = TM_{өң.і} \times K_{к} \quad (5.6)$$

$K_{к}$ – еңбек нарығын зерттеу негізінде айқындалады.

5.3 Еңбек шығындары құнының сметалық көрсеткіштерін есептеу

5.3.1 Құрылыстағы еңбек шығындары құнының базалық күндегі сметалық көрсеткіштері сметалық тарифтік мөлшерлемені, құрылыс процестерін орындауға және оларға қызмет көрсетуге тікелей байланысты ұйымның шығыстарын, сметалық пайда нормативін қамтитын қаражаттың есептік мөлшерін білдіреді.

5.3.2 Құрылыс, жөндеу-құрылыс, жабдықтарды монтаждау жөніндегі жұмыстар және іске қосу-баптау жұмыстарын орындау кезінде еңбек шығындары құнының базалық күндегі сметалық көрсеткіштері жұмыс түрі мен орташа разряды бойынша сараланып айқындалады.

5.3.3 Құрылыстағы еңбек шығындары құнының сметалық көрсеткіштерін есептеу Қазақстан Республикасының өңірлері бойынша орындалады.

5.3.4 Нақты өңір үшін құрылыс, жөндеу-құрылыс, жабдықтарды монтаждау жөніндегі жұмыстар және іске қосу-баптау жұмыстарының i -орташа разрядының еңбек шығындары құнының базалық күндегі сметалық көрсеткіші ($ҚСК_{ЕШ\ өң.і}$, теңге/ адам-сағ) (5.7) формуласы бойынша есептеледі:

$$ҚСК_{ЕШ\ өң.і} = TM_{өң.і} \times \left(1 + \frac{Ш_{қызм}}{100} \right) \times \left(1 + \frac{СП}{100\%} \right) \quad (5.7)$$

мұндағы $TM_{өң.і}$ – орындаушының i -разрядының (санатының) өңірлік сметалық тарифтік мөлшерлемесі немесе жұмыстың i -орташа разряды үшін өңірлік сметалық тарифтік мөлшерleme, теңге/адам-сағ;

$Ш_{қызм.}$ – құрылыс процестерін орындауға және оларға қызмет көрсетуге тікелей байланысты ұйым шығыстарының нормативі, пайызбен. Құрылыс, жөндеу-құрылыс, жабдықтарды монтаждау жөніндегі жұмыстардың және іске қосу-баптау жұмыстарының түріне байланысты Г.1-кесте бойынша қабылданады.

$СП$ – сметалық пайда нормативі, пайызбен. 20% мөлшерінде қабылданады.

6 Құрылыс машиналарын, механизмдерін және автокөлік құралдарын пайдалану құнының сметалық көрсеткіштерін есептеу тәртібі

6.1 Жалпы ережелер

6.1.1 Құрылыс машиналарын, механизмдерін, автокөлік құралдарын пайдалану құнының сметалық көрсеткіштері (бұдан әрі – машиналарды пайдалану) құрылыс машиналарының, механизмдерінің және автокөлік құралдарының сметалық номенклатурасы бойынша базалық күнге қосылған құн салығын есепке алмай айқындалады.

6.1.2 Машиналарды пайдалану құнының сметалық көрсеткіштері құрылыс түрлері, объектілер түрлері және жұмыс түрлері бойынша пайдалану ерекшеліктерін ескере отырып, жұмыстарды жүргізудің қалыпты жағдайларын негізге ала отырып, машиналарды пайдалану үшін қажетті ресурстардың нормативтік шығынын (қажеттілігін) ескереді.

6.1.3 Машиналарды пайдалану құнының сметалық көрсеткіштері машина-сағаттың өзіндік құнын құрайтын құрылыс ресурстары шығысының нормалары мен құнының сметалық көрсеткіштерін ескере отырып, шығындарды калькуляциялау әдісімен есептеледі.

6.1.4 Машиналарды пайдалану құнының сметалық көрсеткіштері Қазақстан Республикасының өңірлері үшін қалыптастырылады.

6.1.5 Машиналарды пайдалану құнының сметалық көрсеткіштері машиналардың осы түрі (типі) үшін негізгі техникалық параметрлер бойынша белгіленетін типтік өлшемдік топтар бойынша оларды саралауды ескере отырып айқындалады (экскаваторлар үшін – шөміш сыйымдылығы мен массасы, бульдозерлер үшін – қуаты мен массасы, крандар үшін – жүк көтергіштігі, көтеру биіктігі мен жебенің ұшуы және т.б.).

6.1.6 Машиналарды пайдалану құнының сметалық көрсеткіштерін есептеу мынадай ретпен жүзеге асырылады:

- машиналардың, механизмдердің және автокөлік құралдарының сметалық номенклатурасын қалыптастыру;
- осы типтік өлшемдік топтағы машиналарды немесе механизмдерді қалыпты пайдалану үшін қажетті ресурстардың құрамын және оларға қажеттіліктің нормативтік көрсеткішін айқындау;
- көрсетілген ресурстар құнының сметалық көрсеткіштерін 4 және 5-бөлімдерге сәйкес айқындау;
- машиналар мен механизмдерді пайдаланудың баптар бойынша шығындарын есептеу.

6.1.7 Машиналарды қалыпты пайдалану үшін қажетті ресурстарға нормативтік қажеттілік 1 маш.-сағатқа немесе бір машина-сағатқа есептеледі.

6.1.8 Машиналар мен механизмдерді жұмыс уақыты (ауысым) ішінде пайдаланудың орташа ұзақтығы, жылдық жұмыс режимінің көрсеткішінде ескерілген, мыналарды қамтиды:

- технологиялық операцияларды орындау кезінде машиналарды пайдалану уақыты, яғни машина (механизм) жұмыс операцияларын (процестерін) тікелей орындайтын таза (жедел) уақыт;
- автокөлік құралдары үшін – олардың механикаландыру базасынан (гараждан) бірінші тиеу пунктіне дейін және соңғы түсіру пунктінен кері механикаландыру базасына дейін жүру уақыты;
- тез тозатын бөліктерді, оның ішінде кескіш немесе тау жынысын бұзатын құралды, резеңке-техникалық бұйымдарды (шиналарды, шлангілерді, жеңдерді және т.б.) және ауыстырмалы жұмыс жабдығын ауыстыру уақыты;
- машиналардың жұмыс шебі бойынша немесе құрылыс алаңы шегінде бір жұмыс алымынан (тұрағынан) екінші жұмыс алымына (тұрағына) жылжу уақыты;
- құрылыс-монтаждау жұмыстарын орындау кезінде машиналар жұмысындағы технологиялық үзілістер уақыты;
- машиналарды жұмысқа дайындау және жұмыс аяқталғаннан кейін оларды тапсыру уақыты;
- машиналарға ауысым сайын техникалық қызмет көрсетуге арналған уақыт;
- еңбек заңнамасымен регламенттелетін машинистің (экипаж машинистерінің) жұмысындағы үзілістер.

6.2 Құрылыс машиналарының, механизмдерінің және автокөлік құралдарының сметалық номенклатурасын қалыптастыру

6.2.1 Сметалық номенклатураға құрылыс, жөндеу-құрылыс жұмыстарына, жабдықтарды монтаждауға, іске қосу-баптау жұмыстарына арналған сметалық нормаларда

көзделген құрылыс машиналары, механизмдер және автокөлік құралдары не тиісті сметалық нормаларды әзірлеу шеңберінде көзделген машиналар, механизмдер және автокөлік құралдары кіреді.

6.2.2 Құрылыс машиналарының, механизмдерінің және автокөлік құралдарының сметалық номенклатурасын қалыптастыру кезінде типтік өлшемдік топтарға мынадай машиналардың маркалары (модельдері) енгізіледі:

оларды қолдану арқылы құрылыс-монтаждау жұмыстарының негізгі көлемдері орындалатын;

пайдаланылуы жетекші машинаға байланысты болатын кешен құрамына кіретін;

бір немесе бірнеше технологиялық процестерге қызмет көрсететін.

Құрылыс машиналарының, механизмдерінің және автокөлік құралдарының сметалық номенклатурасына тиімділігі неғұрлым жоғары және құрылыс өндірісінде оларды қолдану аясын кеңейтудің нақты перспективасы бар машиналар кешендері немесе жекелеген машиналар енгізіледі.

6.2.3 Құрылыс машиналарының, механизмдерінің және автокөлік құралдарының сметалық номенклатурасы құрылыс жұмыстарының түрлеріне, жабдықтарды монтаждау жөніндегі жұмыстарға, сондай-ақ машиналардың түрлеріне сәйкес келетін мынадай бөлімдер мен тарауларды қамтиды:

а) жалпы мақсаттағы құрылыс машиналары:

- жер жұмыстарына арналған машиналар;
- қада және шпунт жұмыстарына арналған машиналар мен агрегаттар;
- бетон және әрлеу жұмыстарына арналған машиналар мен жабдықтар;
- көтеру-көлік машиналары мен механизмдері;
- электр-техникалық, дәнекерлеу және бақылау жабдықтары.

б) арнайы құрылыс машиналары:

- автомобиль жолдарын салуға арналған машиналар мен жабдықтар;
- теміржолдарды салуға және жөндеуге арналған машиналар;
- тау-кен машиналары мен жабдықтары;
- инженерлік желілер мен коммуникацияларды төсеуге арналған машиналар мен жабдықтар;

- су деңгейін төмендетуге арналған сорғылар мен жабдықтар;
- мәдени-техникалық жұмыстарға арналған машиналар мен жабдықтар;

- су көлігі;

- гидротехникалық жұмыстарға арналған машиналар мен жабдықтар.

в) жалпы мақсаттағы көлік машиналары:

- жалпы мақсаттағы көлік машиналары;
- мамандандырылған көлік машиналары;
- тартқыштар, жартылай тіркемелер және цистерналар;
- тракторлар, тіркемелер және трактор арбалары.

г) өнеркәсіптік жабдық және механикаландырылған құрал:

- станоктық жабдық;
- өнеркәсіптік жабдықтар;
- механикаландырылған және қол құралдары.

6.2.4 Құрылыс машиналарының, механизмдердің және автокөлік құралдарының сметалық номенклатурасы құрылыс өндірісінде құрылыс жұмыстары мен жабдықтарды монтаждау жұмыстарын механикаландырудың жаңа құралдары енгізілуіне қарай толықтырылады және өзгертіледі.

6.3 Машиналар мен механизмдерді пайдалануға жұмсалатын баптық шығындарды есептеу

6.3.1 Машиналарды пайдалану құнының сметалық көрсеткіштері оларды пайдалану бойынша баптардағы шығындарды қосу арқылы есептеу жолымен айқындалады.

Есептеу арқылы айқындалған машиналарды пайдалану құнының сметалық көрсеткіштерінің жеткіліктілігі мен дұрыстығын талдау үшін құрылыс ресурстары нарықтарын зерттеу нәтижелері пайдаланылады.

Машинаны пайдалану құнының сметалық көрсеткіші ($C_{\text{маш.}}$, теңге/маш.-сағ.) мынадай формула бойынша айқындалады:

$$C_{\text{маш}} = A + Ж + Б + Э + М + Г + Қ + Е + УШ + СП \quad (6.1)$$

мұндағы A – толық қалпына келтіруге арналған амортизациялық аударымдар, теңге/маш.-сағ. Автокөлік құралдары үшін $A_{\text{ас}}$ тең болып қабылданады;

$Ж$ – жөндеудің барлық түрлерін орындауға, машиналарға техникалық қызмет көрсетуге, диагностикалауға арналған шығындар, теңге/маш.-сағ;

$Б$ – тез тозатын бөлшектерді ауыстыруға жұмсалатын шығындар (автокөлік құралдары үшін $B_{\text{ш}}$), теңге/маш.-сағ;

$Э$ – энергия тасымалдағыштарға арналған шығындар, теңге/маш.-сағ. Машиналардың түріне қарай $П_{\text{б.қм}}$, не $П_{\text{б.ақ}}$, не $Э_{\text{д.қм}}$, не $Э_{\text{д.ақ}}$, не $Э_{\text{э}}$, не $Э_{\text{а}}$ мәніне тең болып қабылданады;

$М$ – майлау материалдарына арналған шығындар, теңге/маш.-сағ;

$Г$ – гидравликалық және салқындатқыш сұйықтыққа арналған шығындар, теңге/маш.-сағ;

$Қ$ – машинаны қайта базалауға жұмсалатын шығындар, теңге/маш.-сағ;

$Е$ – машинаны басқаратын жұмысшылардың еңбегіне ақы төлеу, теңге/маш.-сағ;

$УШ$ – механикаландырылған процестерді орындауға және оларға қызмет көрсетуге байланысты құрылыс машиналары мен автокөлік құралдарын басқаруды жүзеге асыратын ұйымның шығыстары, теңге/маш.-сағ;

$СП$ – құрылыс ресурсының сметалық пайдасы, теңге/маш.-сағ.;

Механикаландырылған құралды пайдалану құнының сметалық көрсеткіштерін есептеу үшін $Е$ және $Г$ көрсеткіштерін қоспағанда, (6.1) формула қолданылады.

Механизмдерді пайдалану құнының сметалық көрсеткіштерін есептеу үшін $Б$, $Е$, $Э$, $М$ және $Г$ көрсеткіштерін қоспағанда, (6.1) формула қолданылады.

6.3.2 Құрылыс машиналары мен механизмдерін толық қалпына келтіруге арналған амортизациялық аударымдардың көрсеткіші (A) мына формула бойынша айқындалады:

$$A = \frac{B \times H_a}{T \times K_{\text{ТЗ}} \times 100} \quad (6.2)$$

мұндағы B – осы типтік өлшемдік топтағы машиналардың орташа өлшенген қалпына келтіру құны немесе нақты маркалы машинаның қалпына келтіру құны, теңге, теңге.

B көрсеткіші нақты өңірге тән шығындардың нақты қалыптасқан деңгейі бойынша айқындалатын бастапқы жеткізу құнын (ҚҚС есепке алынбай) ескере отырып, белгіленген күнге бағалық ақпарат негізінде қабылданады;

H_a – осы типтік өлшемдік топтағы машиналарды толық қалпына келтіруге арналған амортизациялық аударымдардың нормасы, пайыз/жыл (автокөлік құралдары үшін – пайыз/1000 км жүріс);

T – машинаның жылдық жұмыс режимі, маш.-сағ/жыл. Жұмыстарды өндіруді ұйымдастыру деңгейінің төмен болуына байланысты машиналарды пайдалану уақытының

шығындары (негізсіз бос тұрып қалулар) машинаның жылдық жұмыс режимін айқындау кезінде ескерілмейді;

$K_{ТЗ}$ - температуралық аймақтарға байланысты машиналар мен механизмдер жұмысының жылдық режимі көрсеткішіне түзету коэффициенті. $K_{ТЗ}$ мәні Е.1-кесте (Е қосымшасы) бойынша қабылданады.

6.3.2.1 Толық қалпына келтіруге арналған амортизациялық аударымдардың нормасы (H_a) мына формула бойынша айқындалады:

$$H_a = \frac{100}{M_{KM}} \quad (6.3)$$

мндағы M_{KM} – осы типтік өлшемдік топтағы машиналардың қызмет ету мерзімі, жыл. M_{KM} көрсеткіші мынадай дереккөздер негізінде (қолдану кезектілігі тәртібімен) белгіленеді:

- өндірушілердің ұсыныстары;
- техникалық әдебиетте келтірілген деректер;
- механикаландырылған процестерді орындауға және оларға қызмет көрсетуге байланысты құрылыс машиналары мен автокөлік құралдарын басқаруды жүзеге асыратын ұйымдардың нақты деректері.

6.3.2.2 Машиналардың қызмет ету мерзімі бойынша деректер болмаған кезде нақты маркалы машина үшін (H_a) көрсеткіші мына формула бойынша айқындалады:

$$H_a = \frac{(B - B_{6п}) \times 100}{M_{6п} \times B} \quad (6.4)$$

мұндағы $B_{6п}$ – пайдалануда болған машинаны сатып алу немесе сату құны, теңге;
 $M_{6п}$ – пайдалануда болған машинаның шығарылған жылы мен сатып алынған немесе сатылған жылы арасындағы кезең, жыл.

$B_{6п}$ және $M_{6п}$ көрсеткіштері ашық деректер негізінде белгіленеді.

(6.3) немесе (6.4) формулаларын қолдану үшін деректер болмаған кезде H_a мәнін Д.1-кесте (Д қосымшасы) бойынша қабылдау қажет.

6.3.2.3 Машинаның жылдық жұмыс режимі (T) мына формула бойынша айқындалады:

$$T = [365 - (52 \times 2 + M_K + K_{TKЖ} + K_{ЖӨН} + K_{ҚО})] \times K_{ЖА} \times K_A \quad (6.5)$$

мұндағы 365 - жылдағы күндер саны;

52 - жылдағы апталар саны;

2 - аптадағы жұмыс істемейтін күндер саны;

M_K – Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасында белгіленген бір жылдағы мереке күндерінің саны;

$K_{TKЖ}$, $K_{ЖӨН}$, $K_{ҚО}$ - жыл ішінде (немесе маусымдық жұмыс істейтін машиналар үшін жұмыс маусымы ішінде) машина жұмысындағы тиісінше мыналарға байланысты толық күндік үзілістер саны: $K_{TKЖ}$ – табиғи-климаттық жағдайларға (жел, жаңбыр, сыртқы ауаның теріс температурасы, топырақтың қатуы және т.б.), $K_{ЖӨН}$ – машинаны жөндеу базасына дейін және кері тасымалдауды қоса алғанда, жөндеуге, техникалық қызмет көрсетуге және т.б., $K_{ҚО}$ – бір құрылыс алаңынан (механикаландыру базасынан) басқа құрылыс алаңына (механикаландыру базасына) қайта орналастыруға байланысты.

$K_{TKЖ}$, $K_{ЖӨН}$, $K_{ҚО}$ көрсеткіштері машиналардың жұмысы туралы орташа жылдық анықтамалық деректер негізінде белгіленеді;

$K_{жа}$ – жұмыс ауысымының нормативтік ұзақтығы, маш.-сағ/ауысым;

K_a – жыл ішіндегі машина жұмысының ауысымдылық коэффициенті, ауысым/күн.

K_a көрсеткіші машинаның жыл ішінде орташа есеппен тәулігіне жұмыс істейтін уақытының (маш.-сағ/күн) жұмыс ауысымының нормативтік ұзақтығына (маш.-сағ/ауысым) қатынасы ретінде есептеледі.

(6.5) формуласын қолдану үшін деректер болмаған кезде T мәні Е.1-кесте (Е қосымшасы) бойынша қабылданады.

6.3.3 Автокөлік құралдарын толық қалпына келтіруге арналған амортизациялық аударымдардың көрсеткіші ($A_{ак}$) мына формула бойынша айқындалады:

$$A_{ак} = \frac{B \times H_a \times J_{ж}}{T \times 100} \quad (6.6)$$

мұндағы $J_{ж}$ – осы типтік өлшемдік топтағы машиналардың жылдық жүрісі, 1000 км/жыл.

$J_{ж}$ көрсеткіші орташа жылдық жүріс бойынша есептік (анықтамалық) деректер негізінде (негізсіз бос тұрып қалуларды есепке алмағанда) белгіленеді.

6.3.4 Машиналарды жөндеудің және техникалық қызмет көрсетудің барлық түрлерін орындауға жұмсалатын шығындар (J) мына формула бойынша айқындалады:

$$J = \frac{B \times H_{ж}}{T \times 100} \quad (6.7)$$

мұндағы B , T – Әдістемелік ұсынымдарда баяндалған тәртіппен айқындалатын көрсеткіштер;

$H_{ж}$ – норжөндеуге және техникалық қызмет көрсетуге арналған жылдық шығындар нормасы, пайыз/жыл.

$H_{ж}$ көрсеткіші осы типтік өлшемдік топтағы машиналарды жөндеуге және оларға техникалық қызмет көрсетуге арналған орташа жылдық шығындар сомасының олардың қалпына келтіру құнына қатынасымен айқындалады, пайыз/жыл.

(6.7) формуласын қолдану үшін деректер болмаған кезде $H_{ж}$ мәні Ж.1-кесте (Ж қосымшасы) бойынша қабылданады.

6.3.5 Тез тозатын бөліктерді ауыстыруға жұмсалатын шығындар (B) мына формула бойынша айқындалады:

$$B = \frac{B_6}{T_6} \quad (6.8)$$

мұндағы B_6 – осы типтік өлшемдік топтағы машинаға бір мезгілде орнатылатын тез тозатын бөліктерді немесе олардың жиынтығын құны, теңге.

B_6 көрсеткіші осы өңір үшін жеткізу құнын (ҚҚС есепке алынбай) ескере отырып, белгіленген күнге бағалық ақпарат негізінде қабылданады;

T_6 – осы типтік өлшемдік топтағы машиналар үшін тез тозатын бөліктердің немесе олардың жиынтығының нормативтік ресурсы (қызмет ету мерзімі), маш.-сағ.

Осы типтік өлшемдік топтағы машинада бір мезгілде ауыстырылатын тез тозатын бөліктердің қызмет ету мерзімі мен саны дайындаушының ұсынымдары бойынша (паспорттық деректер, машиналарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар) белгіленеді, ал олар болмаған кезде механикаландыру ұйымының нақты деректері негізінде белгіленеді.

(6.8) формуласын қолдану үшін деректер болмаған кезде T_6 мәні К.1-кесте (К қосымшасы) бойынша қабылданады.

6.3.6 (6.8) формуласын қолдану үшін деректер болмаған кезде тез тозатын бөліктерді ауыстыруға жұмсалатын шығындар (Б) мына формула бойынша айқындалады:

$$Б = \frac{П_6 \times Ц}{Т \times 100} \quad (6.9)$$

мұндағы $П_6$ – тез тозатын бөліктерге арналған жылдық шығындар нормасы, пайыз/жыл, ($П_6 = 3\%$).

6.3.7 Шиналарды ауыстыруға жұмсалатын шығындар ($Б_{ш}$) мына формула бойынша айқындалады:

$$Б_{ш} = \frac{K_{ш} \times Ж_{ж}}{M_{ш} \times T} \quad (6.10)$$

мұндағы $K_{ш}$ – осы типтік өлшемдік топтағы машинаға бір мезгілде орнатылатын белгіленген жиынтықтылықтағы шиналар жиынтығын құны, теңге.

$K_{ш}$ көрсеткіші осы өңірге тән шығындардың нақты қалыптасқан деңгейі бойынша айқындалатын жеткізу құнын (ҚҚС есепке алмағанда) ескере отырып, ағымдағы бағалар негізінде қабылданады;

$M_{ш}$ – шиналардың нормативтік жүрісі, мың км.

$M_{ш}$ көрсеткіші мынадай дереккөздер негізінде (қолдану кезектілігі тәртібімен) белгіленеді:

- өндірушінің мәліметтері бойынша;
- анықтамалық деректер негізінде.

6.3.8 Машинаны басқаратын жұмысшылардың еңбегіне ақы төлеу (Е) мына формула бойынша айқындалады:

$$Е = \sum Ж_m \times t_m \quad (6.11)$$

мұндағы $Ж_m$ – тиісті біліктілік разрядындағы машинистің еңбегіне ақы төлеу, теңге/адам-сағ. $Ж_m$ көрсеткіші сметалық тарифтік мөлшерлемелер бойынша қабылданады;

t_m – осы біліктілік разрядындағы жұмысшының еңбек шығындары, адам-сағ/маш.-сағ.

Машиналарды басқаратын жұмысшылардың саны мен біліктілік разрядтары мынадай нормативтік дереккөздерді ескере отырып және олардың негізінде (қолдану кезектілігі тәртібімен) белгіленеді:

- машиналарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар;
- кәсіптік стандарттар негізінде, ал олар болмаған кезде Жұмыстар мен жұмысшылар кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығының, жұмысшылар кәсіптерінің тарифтік-біліктілік сипаттамаларының негізінде;
- болған кезде өндірістік нормалар;
- дайындаушылардың ұсынымдары.

Аталған құжаттар мен нормативтерде қажетті деректер болмаған кезде машиналарды басқаратын жұмысшылардың саны мен біліктілік разрядтары машиналарды пайдаланудың нақты жағдайлары бойынша айқындалады.

6.3.9 Энергия ресурстарына жұмсалатын шығындар мынадай негізгі түрлер бойынша есептеледі: бензин, дизель отыны, электр энергиясы, сығылған ауа.

6.3.9.1 Құрылыс машиналарына арналған бензинге жұмсалатын шығындар ($П_{б.қм}$) мына формула бойынша айқындалады:

$$П_{б.қм} = Н_6 \times Б_6 \quad (6.12)$$

мұндағы H_6 – машинаның жазғы уақытта (сыртқы ауаның оң температурасы кезінде) технологиялық режимде жұмыс істеуі кезіндегі бензин шығысының нормасы, кг/маш.-сағ.

H_6 көрсеткіші мынадай дереккөздер негізінде (қолдану кезектілігі тәртібімен) белгіленеді:

- паспорт деректері;
- машиналарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар;
- техникалық әдебиетте келтірілген деректер;

B_6 – бензинді құны, теңге/кг.

B_6 көрсеткіші осы өңір үшін жеткізу құнын (ҚҚС есепке алынбай) ескере отырып, бензиннің сметалық құн көрсеткіштері негізінде қабылданады.

6.3.9.2 Автокөлік құралдарына арналған бензинге жұмсалатын шығындар ($П_{б.ак}$) мына формула бойынша айқындалады:

$$П_{б.ак} = \frac{0,72 \times H_{ж.б} \times Ж_{ж.ак}}{T} \times B_6 \quad (6.13)$$

мұндағы 0,72 – бензиннің орташа тығыздығын ескеретін коэффициент;

$H_{ж.б}$ – автокөлік құралдары үшін жазғы уақыттағы бензин шығысының желілік нормасы, л/100 км;

$H_{ж.б}$ көрсеткіші мынадай дереккөздер негізінде (қолдану кезектілігі тәртібімен) белгіленеді:

- паспорт деректері;
- машиналарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар;
- техникалық әдебиеттерде келтірілген деректер;

$Ж_{ж.ак}$ – автокөлік құралының жылдық жүрісі, 100 км.

Көрсеткіш ($Ж_{ж.ак}$) орташа жылдық жүріс бойынша есептік (анықтамалық) деректер негізінде (негізсіз бос тұрып қалуларды есепке алмағанда) белгіленеді.

Құрылыс машиналары мен автокөлік құралдарын теріс температура жағдайында пайдалану кезінде бензиннің жоғары шығынына байланысты туындайтын шығындар құрылыс объектісінің температуралық аймағының климаттық жағдайларында құрылыс-монтаждау жұмыстарын орындауға байланысты қосымша шығындарға жатады және машиналарды пайдалану құнының сметалық көрсеткіштерінде ескерілмейді.

6.3.9.3 Құрылыс машиналарына арналған дизель отынына жұмсалатын шығындар ($Э_{д.қм}$) мына формула бойынша айқындалады:

$$Э_{д.қм} = H_d \times B_d \quad (6.14)$$

мұндағы H_d – машинаның жазғы уақытта (сыртқы ауаның оң температурасы кезінде) технологиялық режимде жұмыс істеуі кезіндегі дизель отыны шығысының нормасы, кг/маш.-сағ.

H_d көрсеткіші мынадай дереккөздер негізінде (қолдану кезектілігі тәртібімен) белгіленеді:

- паспорт деректері;
- машиналарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар;
- техникалық әдебиетте келтірілген деректер;

B_d – дизель отынын құны, теңге/кг.

B_d көрсеткіші осы өңір үшін жеткізу құнын (ҚҚС есепке алынбай) ескере отырып, дизель отынының сметалық құн көрсеткіштері негізінде қабылданады.

6.3.9.4 Автокөлік құралдарына арналған дизель отынына жұмсалатын шығындар ($\mathcal{E}_{\text{д.ақ}}$) мына формула бойынша айқындалады:

$$\mathcal{E}_{\text{д.ақ}} = \frac{0,86 \times H_{\text{ж.д}} \times Ж_{\text{ж.ак}}}{T} \times B_{\text{д}} \quad (6.15)$$

мұндағы 0,86 – дизель отынының орташа тығыздығын ескеретін коэффициент;

$H_{\text{ж.д}}$ – автокөлік құралдары үшін жазғы уақыттағы дизель отыны шығысының желілік нормасы, л/100 км.

$H_{\text{ж.д}}$ көрсеткіші мынадай дереккөздер негізінде (қолдану кезектілігі тәртібімен) белгіленеді:

- паспорт деректері;
- машиналарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар;
- техникалық әдебиетте келтірілген деректер.

Құрылыс машиналары мен автокөлік құралдарын теріс температура жағдайында пайдалану кезінде дизель отынының жоғары шығынына байланысты туындайтын шығындар құрылыс объектісінің температуралық аймағының климаттық жағдайларында құрылыс-монтаждау жұмыстарын орындауға байланысты қосымша шығындарға жатады және машиналарды пайдалану құнының сметалық көрсеткіштерінде ескерілмейді.

6.3.9.5 Электр жетегі бар машиналарға арналған электр энергиясына жұмсалатын шығындар ($\mathcal{E}_э$) мына формула бойынша айқындалады:

$$\mathcal{E}_э = 1,1 \times K_{\text{ж}} \times K_{\text{к}} \times K_{\text{у}} \times B_{\text{э}} \quad (6.16)$$

мұндағы 1,1 – электр қозғалтқышының іске қосу сәтін ескеретін коэффициент;

$K_{\text{ж}}$ – машинаға орнатылған электр қозғалтқыштарының жиынтық қуаты, кВт. $K_{\text{ж}}$ көрсеткіші паспорттық деректер және машиналарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар бойынша белгіленеді;

$B_{\text{э}}$ – осы өңір үшін электр энергиясы құнының сметалық көрсеткіші (ҚҚС есепке алынбай), теңге/кВт-сағ;

$K_{\text{к}}$ – электр қозғалтқыштарын қуаты бойынша пайдалану коэффициенті (пайдаланылатын қуаттың электр қозғалтқыштарының жиынтық паспорттық қуатына қатынасы);

$K_{\text{у}}$ – электр қозғалтқыштарын уақыт бойынша пайдалану коэффициенті (электр қозғалтқыштарының ауысымдағы нақты жұмыс уақытының жұмыс ауысымының нормативтік ұзақтығына қатынасы).

$K_{\text{к}}$ және $K_{\text{у}}$ көрсеткіштері техникалық әдебиетте келтірілген деректер бойынша белгіленеді.

6.3.9.6 (6.16) формуласын қолдану үшін деректер болмаған кезде электр жетегі бар машиналарға арналған электр энергиясына жұмсалатын шығындар ($\mathcal{E}_э$) мына формула бойынша айқындалады:

$$\mathcal{E}_э = H_{\text{э}} \times B_{\text{э}} \quad (6.17)$$

мұндағы $H_{\text{э}}$ – электр энергиясын тұтыну нормасы, кВт/маш.-сағ.;

$B_{\text{э}}$ – осы өңір үшін электр энергиясы құнының сметалық көрсеткіші (ҚҚС есепке алынбай), теңге/кВт-сағ.

6.3.9.7 Машина тұтынатын сығылған ауаға жұмсалатын шығындар ($\mathcal{E}_а$) мына формула бойынша айқындалады:

$$\Xi_a = \Pi_a \times \frac{C_k}{\Theta_k} \quad (6.18)$$

мұндағы Π_a - сығылған ауа шығысы, м³/маш.-сағ. Π_a көрсеткіші (оларды қолдану кезектілігі тәртібімен) мыналар бойынша айқындалады:

- паспорт деректері;
- машиналарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар;
- техникалық әдебиетте келтірілген деректер;

C_k – осы өнімділіктегі компрессорлық қондырғыны пайдалану құнының сметалық көрсеткіші, теңге/маш.-сағ.;

Θ_k – компрессорлық қондырғының өнімділігі, м³/маш.-сағ.

Θ_k көрсеткіші паспорттық деректер және машиналарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар бойынша белгіленеді.

6.3.10 Майлау материалдарына жұмсалатын шығындар (M) мына формула бойынша айқындалады:

$$M = \sum H_m \times B_m \quad (6.19)$$

мұндағы H_m – майлау материалдары шығысының нормасы, кг/маш.-сағ. H_m көрсеткіші мынадай дереккөздер негізінде (қолдану кезектілігі тәртібімен) белгіленеді:

- паспорттық деректер;
- машиналарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар;
- техникалық әдебиетте келтірілген деректер;

B_m – майлау материалдарын сатып алу құны, теңге/кг.

B_m көрсеткіші осы өңір үшін майлау материалдарын жеткізу құнын (ҚҚС есепке алынбай) ескере отырып, майлау материалдарының сметалық құн көрсеткіштері негізінде қабылданады.

6.3.11 Гидравликалық сұйықтыққа жұмсалатын шығындар (Γ) мына формула бойынша айқындалады:

$$\Gamma = \frac{0,87 \times O \times K_y \times K_r \times B_r}{T} \quad (6.20)$$

мұндағы $0,87$ – гидравликалық сұйықтықтың орташа тығыздығын ескеретін коэффициент;

O – осы типтік өлшемдік топтағы машиналардың гидравликалық жүйесі сыйымдылығының көрсеткіші, литрмен. O көрсеткіші дайындаушының ұсынымдары бойынша (паспорттық деректер, машиналарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар) белгіленеді;

K_y – машина жұмыс істеген кезде гидравликалық сұйықтықтың жүйелі ағып кетуінің орнын толтыратын гидравликалық сұйықтықты үстемелеп құю коэффициенті. K_d көрсеткіші дайындаушының ұсынымдары (паспорттық деректер, машиналарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар) бойынша қабылданады, ал олар болмаған кезде гидравликалық сұйықтықтың нақты ағып кету көлемдерін өлшеу негізінде белгіленеді;

K_r – осы типтік өлшемдік топтағы машиналар үшін гидравликалық сұйықтықты толық ауыстыру кезеңділігі, рет/жыл. Π_r көрсеткіші мынадай дереккөздер негізінде (қолдану кезектілігі тәртібімен) белгіленеді:

- паспорттық деректер;
- машиналарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар;
- техникалық әдебиетте келтірілген деректер.

Гидравликалық сұйықтықты толық ауыстыру кезеңділігі бойынша деректер болмаған кезде K_{Γ} көрсеткіші 2-ге тең деп қабылданады, бұл жыл ішінде гидравликалық сұйықтықтың жазғы сұрпынан қысқы сұрпына және керісінше ауысуды білдіреді;

B_{Γ} – гидравликалық сұйықтықтың құны, теңге/кг. B_{Γ} көрсеткіші осы өңір үшін гидравликалық сұйықтықты жеткізу құнын (ҚҚС есепке алынбай) ескере отырып, гидравликалық сұйықтықтың сметалық құн көрсеткіштері негізінде қабылданады.

6.3.11.1 Егер машинаның гидравликалық сұйықтығын толық ауыстыру кезеңділігі дайындаушының ұсынымдарында (паспорттық деректерде, машиналарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарда) маш.-сағ-пен белгіленсе, гидравликалық сұйықтыққа жұмсалатын шығындар (Γ) мына формула бойынша айқындалады:

$$\Gamma = \frac{0,87 \times O \times K_{\Gamma} \times B_{\Gamma}}{K_{\Gamma,с}} \quad (6.21)$$

мұндағы $K_{\Gamma,с}$ – гидравликалық сұйықтықты толық ауыстыру кезеңділігі, маш.-сағ.

$K_{\Gamma,с}$ көрсеткіші паспорттық деректер және машиналарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар бойынша белгіленеді.

6.3.12 Салқындатқыш сұйықтыққа жұмсалатын шығындар Әдістемелік ұсынымдарда баяндалған гидравликалық сұйықтыққа жұмсалатын шығындарды айқындауға ұқсас тәртіппен айқындалады.

6.3.13 Машиналарды қайта базалауға жұмсалатын шығындар қайта базалаудың мынадай схемалары (тәсілдері) бойынша айқындалады:

- өз жүрісімен;
- сүйретіп;
- бөлшектеусіз тіркемеде;
- бөлшектеумен және кейіннен монтаждап тіркемеде.

Аса күрделі машиналарды қайта орналастыруға байланысты операцияларға қайта орналастырудың нақты жағдайларына сәйкес жеке сметалық нормалар әзірленеді және тиісті шығындар сметаларда жеке жолдармен қосымша ескеріледі.

6.3.13.1 Машиналарды өз жүрісімен (автомобиль жүрісіндегі кран, автогудронатор, автобетонсорғы және сол сияқтылар) қайта орналастыруға арналған шығындар ($K_{\text{қм}}$) мына формула бойынша айқындалады:

$$K_{\text{қм}} = \frac{(J_{\text{м}} + \mathcal{E}_{\text{кр}} + M) \times Y}{T_{\text{о.қм}}} \quad (6.22)$$

мұндағы $J_{\text{м}}$ – қайта орналастырылатын машина машинисінің еңбегіне ақы төлеу, Әдістемелік ұсынымдарда баяндалған тәртіпке сәйкес айқындалады;

$\mathcal{E}_{\text{кр}}$ – машина көлік режимінде жұмыс істеген кездегі энергия тасымалдағыштарға арналған шығындар, теңге/маш.-сағ. $\mathcal{E}_{\text{кр}}$ көрсеткіші Әдістемелік ұсынымдарда баяндалған автокөлік құралдары үшін бензинге және дизель отынына арналған шығындарды ($\Pi_{\text{б.ак}}$, $\mathcal{E}_{\text{д.ак}}$) айқындауға ұқсас тәртіппен айқындалады;

Y – машинаны қайта орналастыру уақыты, маш.-сағ.

Y көрсеткіші анықтамалық деректер бойынша қабылданады.

$T_{\text{о.қм}}$ – өз жүрісімен орын ауыстыратын машиналардың бір құрылыс алаңындағы жұмыс уақыты, маш.-сағ.

$T_{\text{о.қм}}$ көрсеткіші мына формула бойынша айқындалады:

$$T_{\text{о.қм}} = K_{\text{жа}} \times K_{\text{а}} \quad (6.23)$$

мұндағы $K_{жа}$ және K_a – Әдістемелік ұсынымдарда баяндалған тәртіпке сәйкес айқындалатын көрсеткіштер.

6.3.13.2 Тартқышты және қажет болған жағдайда ілесіп жүретін машинаны пайдалана отырып, машиналарды сүйретіп (жылжымалы компрессорлық станция, жылжымалы электр станциясы, пневмодоңғалақты жүрістегі кран және сол сияқтылар) қайта орналастыруға арналған шығындар, K_{oa} көрсеткіші мына формула бойынша айқындалады:

$$K_{oa} = \frac{(C_T + C_M + Ж_M) \times Y}{T_o} \quad (6.24)$$

мұндағы C_T – тартқышты пайдалану құнының сметалық көрсеткіші, теңге/маш.-сағ;

C_M – ілесіп жүретін машинаны пайдалану құнының сметалық көрсеткіші, теңге/маш.-сағ. Осы қайта орналастыру схемасы үшін ілесіп жүретін машинаны пайдалану қажеттілігі болмаған кезде C_M көрсеткіші қолданылмайды;

$Ж_M$ – қайта орналастырылатын машина машинисінің еңбегіне ақы төлеу;

T_o – машинаның бір құрылыс алаңындағы жұмыс уақыты, маш.-сағ.

T_o көрсеткіші құрылыс машинасын екі қайта орналастыру арасындағы уақытпен шектеледі және мына формула бойынша айқындалады:

$$T_o = \frac{T}{C_{op.ay}} \quad (6.25)$$

мұндағы $C_{op.ay}$ – бір жылдағы қайта орналастыру саны, рет/жыл. $C_{op.ay}$ көрсеткіші осы типтік өлшемдік топтағы машиналарды қайта базалау жиілігі туралы анықтамалық деректер бойынша қабылданады.

6.3.13.3 Машинаны демонтаждаусыз тіркемеде (жартылай тіркемеде, ауыр жүк тасымалдайтын тіркемеде және сол сияқтылар) қайта орналастыруға арналған шығындар (бульдозерлер, құбыр төсегіштер, шынжыр табанды жүрістегі экскаваторлар және сол сияқтылар), тіркемеге өз жүрісімен немесе көлік құралына орнатылған шығырдың (құрылғының) көмегімен тиеу кезінде (K_k) мына формула бойынша айқындалады:

$$K_k = \frac{(C_T + C_M + C_{тір} + Ж_M) \times Y}{T_o} \quad (6.26)$$

мұндағы C_T – тартқышты пайдалану құнының сметалық көрсеткіші, теңге/маш.-сағ;

C_M – ілесіп жүретін машинаны пайдалану құнының сметалық көрсеткіші, теңге/маш.-сағ;

$C_{тір}$ – тіркемені (жартылай тіркемені, ауыр жүк тасымалдайтын тіркемені) пайдалану құнының сметалық көрсеткіші, теңге/маш.-сағ;

$Ж_M$ – қайта орналастырылатын машина машинисінің еңбегіне ақы төлеу.

Қайта орналастырудың осы тәсілін қолдану тартқышты, тіркемені (жартылай тіркемені, ауыр жүк тасымалдайтын тіркемені және сол сияқтыларды) және ілесіп жүретін автомобильді пайдалануды көздейді.

6.3.13.4 Машинаны демонтаждап және кейіннен монтаждап тіркемеде (жартылай тіркемеде, ауыр жүк тасымалдайтын тіркемеде және сол сияқтылар) қайта орналастыруға арналған шығындар (мұнаралы крандар, шынжыр табанды жүрістегі крандар, қада қағу техникасы және сол сияқтылар), автомобиль жүрісіндегі крандарды немесе автомобиль типті арнайы шассидегі крандарды қолдана отырып, көлік құралына тиеу (және кейіннен түсіру) кезінде ($K_{ок}$) мына формула бойынша айқындалады:

$$K_{ок} = \frac{(C_T + C_M + C_{тір}) \times Y_{кк} + (C_{кр} + Ж_ж) \times Y_o}{T_o} \quad (6.27)$$

мұндағы C_T – тартқышты пайдалану құнының сметалық көрсеткіші, теңге/маш.-сағ;
 C_M – ілесіп жүретін машинаны пайдалану құнының сметалық көрсеткіші, теңге/маш.-сағ;

$C_{тір}$ – тіркемені (жартылай тіркемені, ауыр жүк тасымалдайтын тіркемені) пайдалану құнының сметалық көрсеткіші, теңге/маш.-сағ;

$Y_{кк}$ – осы типтік өлшемдік топтағы машинаны қайта орналастыруды қамтамасыз ететін көлік құралдарын пайдалану уақыты, маш.-сағ. $Y_{кк}$ көрсеткіші машинаны тиеу-түсіруге және тасымалдауға жұмсалатын уақыт шығындарын көрсетеді және анықтамалық деректер бойынша қабылданады.

$C_{кр}$ – кранды пайдалану құнының сметалық көрсеткіші, теңге/маш.-сағ;

$Ж_ж$ – машина машинисін (машинистерін) қоса алғанда, машинаны қайта орналастыру жөніндегі жұмыстармен айналысатын жұмысшылар буынының еңбегіне ақы төлеу, теңге/маш.-сағ;

Y_o – осы типтік өлшемдік топтағы машинаны демонтаждау және кейіннен монтаждау уақытын ескере отырып, оны қайта орналастыру уақыты, маш.-сағ. Y_o көрсеткіші машинаны монтаждау-бөлшектеуге, тиеу-түсіруге және тасымалдауға жұмсалатын уақыт шығындарын көрсетеді және анықтамалық деректер бойынша қабылданады.

Қайта орналастырудың осы тәсілін қолдану машинаны тиеуге және түсіруге қатысатын кранды, тартқышты, тіркемені (жартылай тіркемені, ауыр жүк тасымалдайтын тіркемені және сол сияқтыларды) және ілесіп жүретін автомобильді пайдалануды көздейді.

Көлік құралдарының құрамы (осы тәсілмен қайта орналастыруды қамтамасыз ететін тартқыштардың, тіркемелердің, ілесіп жүретін машиналардың саны мен маркасы, сондай-ақ монтаждау, демонтаждау, тиеу және түсіру кезінде пайдаланылатын кранның түрі мен типі) қайта орналастырылатын машинаның типіне байланысты болады және қайта орналастырудың нақты жағдайлары бойынша қабылданады.

6.3.13.5 (6.22, 6.24, 6.26, 6.27) формулаларын қолдану үшін анықтамалық деректер болмаған кезде қайта базалауға жұмсалатын шығындар (П) мына формула бойынша айқындалады:

$$П = П_{2001} \times И \quad (6.28)$$

мұндағы $П_{2001}$ – 2001 жылғы деңгейдегі қайта орналастыруға арналған шығындар, теңге;

$И$ – 2001 жылғы бағалардан белгіленген күнге құнның сметалық көрсеткіштеріне көшу индексі.

6.3.14 Механикаландырылған процестерді орындауға және оларға қызмет көрсетуге байланысты құрылыс машиналары мен автокөлік құралдарын басқаруды жүзеге асыратын ұйымның шығыстары (ҮШ) мына формула бойынша айқындалады:

$$ҮШ = E \times \frac{Ш_{қызм}}{100} \quad (6.29)$$

6.3.15 Құрылыс ресурсының сметалық пайдасы (СП) мына формула бойынша айқындалады:

$$СП = (A + E + ҮШ) \times 20\% \quad (6.30)$$

мұндағы A – толық қалпына келтіруге арналған амортизациялық аударымдар, теңге/маш.-сағ;

E – машинаны басқаратын жұмысшылардың еңбегіне ақы төлеу, теңге/маш.-сағ;

$УШ$ – механикаландырылған процестерді орындауға және оларға қызмет көрсетуге байланысты құрылыс машиналары мен автокөлік құралдарын басқаруды жүзеге асыратын ұйымның шығыстары, теңге/маш.-сағ.

7 Құрылыс үшін жүктерді тасымалдау құнының сметалық көрсеткіштерін есептеу тәртібі

7.1 Жалпы ережелер

7.1.1 Құрылыс жүктерін тракторлармен, автомобиль және теміржол көлігімен тасымалдауға арналған сметалық құн көрсеткіштері әзірленеді. Құрылысқа арналған жүктерді тасымалдаудың сметалық құн көрсеткіштері өңірлер бойынша сараланбайды.

Жүктердің номенклатурасы мен сыныптамасы, құнының сметалық көрсеткіштері көлік құралдарының типіне, олардың жүк көтергіштігіне, тасымалданатын жүктердің сыныбына және тасымалдау қашықтығына байланысты қалыптастырылады.

7.1.2 Құрылыс үшін жүктерді тасымалдау құнының сметалық көрсеткіштерін әзірлеуге арналған автокөлік құралдарының сметалық номенклатурасы M қосымшасында келтірілген.

7.1.3 Тіркемелері бар тракторлармен жүктерді тасымалдау немесе тракторлармен сүйрету автомобиль жолдары желісі нашар дамыған ауылдық жерлерде орналасқан объектілердің құрылысын жүргізу кезінде жүзеге асырылады. Тасымалдаудың осы түрін қолдану қажеттілігі құрылысты ұйымдастыру жобасымен (ҚҰЖ) негізделеді.

Жүктерді тіркемелері бар тракторлармен тасымалдау үшін жүктердің сыныбы, сондай-ақ тиеу-түсіру жұмыстарына арналған шығындар жүктерді автомобиль көлігімен тасымалдауға арналған деректерге сәйкес қабылданады.

Жүктерді тіркемелері бар тракторлармен тасымалдау құнының сметалық көрсеткіштері жүктердің сыныбына және тасымалдау қашықтығына байланысты айқындалады.

7.1.4 Автомобиль көлігімен және тіркемелері бар тракторлармен жүктерді тасымалдаудың сметалық құн көрсеткіші тасымалданатын бірінші сыныпты жүктің 1 (бір) тонна-километріне есептеледі. Ірі габаритті және ауыр салмақты жүктерді (оның ішінде құрылыс техникасын) тасымалдаудың сметалық құн көрсеткіштері 1 (бір) рейске есептеледі.

Теміржол көлігімен жүктерді тасымалдаудың сметалық құн көрсеткіші тасымалданатын жүктің 1 (бір) тоннасына есептеледі.

7.1.5 Теміржол көлігімен жүзеге асырылатын құрылыс жүктерін тасымалдаудың сметалық құн көрсеткіштері ұлттық теміржол компаниясы – жүктерді ұлттық тасымалдаушының тарифтері бойынша айқындалады. Теміржол көлігімен жүктерді тасымалдаудың сметалық құн көрсеткіштері жүк түрлері, тасымалдау қашықтығы, тарифтік схемалар және вагондардың (платформалардың) жүк тиеу нормалары, сондай-ақ вагондарды беру және жинау құны бойынша саралауды ескере отырып әзірленеді.

7.1.6 Автомобиль көлігімен және тракторлармен тасымалдау кезінде тиеу-түсіру жұмыстарының сметалық құн көрсеткіштерін есептеу үшін пайдаланылатын жүктердің сметалық номенклатурасы P қосымшасында келтірілген. Жүктердің сметалық номенклатурасы толық болып табылмайды, тиеу-түсіру жұмыстарының сметалық құн көрсеткіштерін әзірлеу барысында нақтыланады және толықтырылады.

7.2 Құрылыс жүктерін тасымалдаудың сметалық құн көрсеткіштерін есептеу

7.2.1 Тиеу-түсіру жұмыстары құнының сметалық көрсеткіштері осы жұмыстарға байланысты барлық шығындарды, оның ішінде материалдарды, бұйымдар мен конструкцияларды пакеттеуді және тиеу мен түсіру шебі бойынша, сондай-ақ қаттастыра жинау орындарында жылжытуды ескереді.

7.2.2 Жұмыс аймағы шегінде тиеу-түсіру жұмыстарын орындау қауіпсіздік техникасының талаптарын ескере отырып, қажетті механикаландыру құралдарымен жүк тиеуші жұмысшылардың еңбегін ұтымды ұйымдастыруды көздеуге тиіс.

7.2.3 Тиеу-түсіру жұмыстарында және тасымалданатын жүк қалдықтарынан (топырақтан, ерітінділерден және тағы басқалардан) көлік құралдарының шанақтарын (оның ішінде автосамосвалдардың шанақтарын) тазалауда жұмыс істейтін жұмысшылардың еңбек шығынының нормалары, сондай-ақ көлік құралдарын тиеу және түсіру үшін қолданылатын машиналарды (крандарды, тиегіштерді, экскаваторларды және тағы басқаларды) пайдалану уақыты $У$ қосымшасында келтірілген.

7.2.4 Тиеу-түсіру жұмыстарында жұмыс істейтін жұмысшылардың еңбегіне ақы төлеуді есептеу үшін сметалық тарифтік мөлшерлемелер қолданылады.

Көлік құралдарын тиеу және түсіру үшін қолданылатын машиналарды пайдалану құны машиналарды пайдаланудың сметалық құн көрсеткіштері бойынша айқындалады.

7.2.5 Жүктерді автомобиль көлігімен тасымалдаудың сметалық құн көрсеткіштері тасымалдау қашықтығына, тасымалданатын жүктердің сыныбына, көлік құралының түріне және оның жүк көтергіштігіне байланысты автокөлік құралдарының пайдалану шығындары негізінде айқындалады.

Жүктерді тракторлармен тасымалдаудың сметалық құн көрсеткіштері тасымалдау қашықтығына және тасымалданатын жүктердің сыныбына байланысты олардың пайдалану шығындары негізінде айқындалады.

Жүктерді тасымалдаудың 1 тонна-километрге арналған сметалық құн көрсеткіштері тасымалдау қашықтығы (алыстығы) бойынша сараланады: автомобиль көлігімен – 200 км-ге дейін, ал тракторлармен – 30 км-ге дейін қоса алғанда. «Дейін» сөзімен көрсетілген қашықтық мәндері қоса алғанда түсініледі, ал «жоғары» сөзімен көрсетілген мәндер көрсетілген шаманы қоспағанда түсініледі.

Жүктерді автомобиль көлігімен 200 км-ден астам және тракторлармен 30 км-ден астам қашықтыққа тасымалдау кезінде 1 тонна-километрге арналған сметалық құн көрсеткіштері тасымалдау қашықтығы бойынша сараланбайды.

Сметалық құн көрсеткіштері бірінші сыныпты жүк үшін есептеледі.

Ірі габаритті және ауыр салмақты жүктерді (оның ішінде құрылыс техникасын) тартқышты пайдалана отырып, тіркемеде (жартылай тіркемеде, ауыр жүк тіркемесінде, ершікті тартқыштары бар ауыр жүк тіркемесінде және сол сияқты) тасымалдаудың 1 (бір) рейске есептелетін сметалық құн көрсеткіштері 30 км-ге дейінгі тасымалдау қашықтығы (алыстығы) бойынша сараланады. Ірі габаритті және ауыр салмақты жүктерді 30 км-ден астам қашықтыққа тасымалдау кезінде тасымалдаудың сметалық құн көрсеткіші 30 км-ден асатын әрбір келесі 1 (бір) километр қашықтыққа (тасымалдау иініне) есептеледі.

7.2.6 Құрылыс материалдарының, бұйымдардың, конструкциялардың, жабдықтардың және құрылыс машиналарының номенклатурасын жүк сыныптары бойынша бөлу Ф.1 кестесінің нысаны бойынша (Ф қосымшасы) жүзеге асырылады.

Автомобиль көлігімен тасымалданатын жүктердің сыныбы олардың массасы мен габариттері негізінде көлік құралының жүк көтергіштігін пайдалану коэффициентін ескере отырып айқындалады. Жүктің сыныбына байланысты көлік құралының жүк көтергіштігін пайдалану коэффициенттері Ф.2 кестесінде (Ф қосымшасы) келтірілген.

Автомобильдің габариті (көлемі) бойынша борттарды биіктету арқылы толық тиелген кезде жүк көтергіштікті пайдалану коэффициенті 0,4-тен төмен болатын жүктер бойынша автомобильдің жүк көтергіштігін пайдалану коэффициентінің нақты мәні қолданылады.

Жүк сыныбы бойынша жүк көтергіштікті пайдаланудың орташа коэффициенттері (Кгр) Ф.3 кестесінде (Ф қосымшасы) келтірілген.

7.2.7 Жүктерді автомобиль көлігімен тасымалдау құнының сметалық көрсеткіштері жүктерді бортты автомобильдермен, өзі аударғыш автомобильдермен (өзі аударғыш автопойыздармен), сондай-ақ автомобиль жүрісіндегі мамандандырылған жылжымалы құрамның басқа да түрлерімен (автобетонараластырғыштар, автобитумтасымалдағыштар және т.б.) тасымалдау жағдайлары үшін белгіленеді. Құнның сметалық көрсеткіштері жүктердің сыныбына байланысты елді мекендерде, елді мекендерден тыс жерлерде, автомагистральдар бойынша, карьерлерден тыс, карьерлерден, топырақ жолдар бойынша автомобиль көлігінің базалық түрлерімен, сондай-ақ тракторлармен жүктерді тасымалдауға белгіленеді. Ірі габаритті және ауыр салмақты жүктерді тасымалдау құнының сметалық көрсеткіштері (оның ішінде құрылыс техникасын қайта орналастыру) автокөлік құралының жүк көтергіштігіне байланысты елді мекендерде және елді мекендерден тыс жерлерде белгіленеді.

7.2.8 Жүктерді тасымалдау құнының сметалық көрсеткіштері жинақтарының кестелік бөлігінің нысандары Х қосымшасында келтірілген.

7.2.9 Жүктерді тасымалдаудың сметалық құн көрсеткіштері мыналарды ескереді:

белгіленген нормалар шегінде тиеу және түсіру пункттерінде автокөлік құралының бос тұруына байланысты шығындарды;

жүкке қарай жүру кезінде түсіру және тиеу пункттері арасындағы автомобильдердің бос жүрісін;

- автокөлік кәсіпорны орналасқан пункттен алғашқы тиеу пунктіне дейінгі және соңғы түсіру пунктінен автокөлік кәсіпорнына дейінгі бос жүрісті.

7.2.10 Автомобиль көлігімен және тіркемелері бар тракторлармен жүктің 1 тонна-километріне құнының сметалық көрсеткіштерінің нормативтік көрсеткіші (ҚСК_{көл}, теңге) (7.1) формуласы бойынша айқындалады:

$$ҚСК_{көл} = \frac{K_{көл} \times K_n}{S \times Ж_k} \quad (7.1)$$

мұндағы $K_{көл}$ – (6.1) формула бойынша айқындалған машиналарды пайдалану құнының өңірлер бойынша сметалық құн көрсеткіштерінің орташа мәні, теңге/маш.-сағ;

T_n – автокөлік құралы жүрісінің нормативтік уақыты, сағат;

$Ж_k$ – автокөлік құралының жүк көтергіштігі, тонна;

S – жүкті тасымалдау қашықтығы (алыстығы), км.

7.2.11 Автокөлік құралының жүк көтергіштік көрсеткіші ($Ж_k$) мынадай дереккөздер негізінде (қолдану кезектілігі тәртібімен) белгіленеді:

паспорттық деректер;

машиналарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар;

техникалық әдебиетте келтірілген деректер.

7.2.12 Автокөлік құралы жүрісінің нормативтік уақыты (T_n) (7.2) формуласы бойынша айқындалады:

$$T_n = Y + Y_{бт} + Y_d \quad (7.2)$$

мұндағы Y – түсіру және тиеу пункттері арасындағы бос жүрісті ескере отырып, жүкті нақты қашықтыққа жеткізу бойынша автокөлік құралының жүріс уақыты, сағат;

$Y_{бт}$ – тиеу және түсіру кезіндегі автокөлік құралының бос тұрып қалу уақыты, сағат;

U_d – ауысым сайынғы дайындау-қорытындылау жұмыстарына арналған уақытты (әрбір сапарға арналған уақыт үлесін) ескеретін көрсеткіш, сағат.

U көрсеткіші (7.3) формуласы бойынша айқындалады:

$$U = 2xS/V \quad (7.3)$$

мұндағы 2 – автокөлік құралының жүкпен жүрісін және кері бос жүрісін ескеретін коэффициент;

S – тиеу және түсіру пункттері арасындағы қашықтық, км;

V – автокөлік құралы жүрісінің есептік жылдамдығы, км/сағ.

Жүрістің есептік жылдамдығы жол жабынының типіне және тасымалдау қашықтығына байланысты белгіленеді.

Қала сыртында жұмыс істеген кезде:

автомагистральдарда – 63 км/сағ;

жетілдірілген жабыны бар жолдарда (асфальтбетонды, цементбетонды, кеспе тасты, гудрондалған, клинкерлі) – 49 км/сағ;

қатты жабыны бар жолдарда (жұмыр тасты, қиыршық тасты, малтатасты) және жақсартылған топырақ жолдарда – 37 км/сағ;

табиғи топырақ жолдарда – 28 км/сағ.

Қалада жұмыс істеген кезде жол жабынының типіне қарамастан жүк көтергіштігі 10 тоннаға дейінгі автомобильдер мен автопойыздар үшін (автоцистерналар – 6 м³-ге дейін) – 25 км/сағ, жүк көтергіштігі 10 тоннадан асатын автомобильдер мен автопойыздар үшін (автоцистерналар – 6 м³-ден астам) – 24 км/сағ.

1 км-ге дейінгі қашықтықта жұмыс істеген кезде – 16,8 км/сағ.

Тракторлармен тасымалдау кезінде – 19 км/сағ.

«дейін» деген сөз қоса алғанда дегенді білдіреді.

Тиеу және түсіру кезіндегі автокөлік құралдарының бос тұрып қалу уақытының нормасы ($U_{бт}$) тиеу және түсіру пункттері үшін бөлек белгіленеді.

Бортты автомобильдер (I) және стандартты тенттермен жабдықталған автомобиль-фургондар, тіркемелер мен жартылай тіркемелер, жылжымалы құрамнан түсірмей түсірілетін (тиелетін) әмбебап контейнерлер (II) үшін автокөлік құралдарының тиеу және түсіру кезіндегі бос тұрып қалу уақытының нормасы Ц қосымшасының Ц.1 кестесінде келтірілген.

Ірі габаритті және ауыр салмақты жүктерді тасымалдауға және құрылыс техникасын қайта орналастыруға арналған автокөлік құралының тиеу және түсіру кезіндегі бос тұрып қалу уақытының нормасы ($U_{бт}$) тасымалданатын құрылыс техникасының, жабдықтың және т.б. жүк көтергіштігінің әрбір тоннасына 15 минут болып қабылданады.

Тракторлар үшін тиеу немесе түсіру кезіндегі бос тұрып қалу уақытының нормасы $U_{бт}$:

үйінді жүктер үшін – жүктің бір тоннасына 0,1 мин.;

үйінді жүктерден басқа жүктер үшін – жүктің бір тоннасына 0,73 мин. болып қабылданады.

Өртүрлі мақсаттағы өзі аударғыш автомобильдер мен автоцистерналар үшін тиеу немесе түсіру уақытының нормасы Ц қосымшасының Ц.2 кестесінде келтірілген.

U_d көрсеткіші (7.4) формуласы бойынша айқындалады

$$U_d = \frac{T_d}{\frac{K_{жа} - T_d}{U + U_{бт}}} \quad (7.4)$$

мұндағы $K_{жа}$ – жұмыс ауысымының ұзақтығы, сағат;

T_0 – ауысым сайынғы дайындау-қорытындылау жұмыстарына арналған жалпы уақыт, сағат, оған мыналар кіреді:

жолға шығар алдында және автокөлік кәсіпорнына қайтып келгеннен кейін қажетті жұмыстарды орындау уақыты – ауысымына 0,3 сағат (18 минут);

рейс алдындағы медициналық қарап-тексеруден өту уақыты – ауысымына 0,08 сағат (5 минут);

кәсіпорыннан (гараждан) алғашқы тиеу пунктіне дейінгі жол жүру және жұмыстар аяқталғаннан кейін соңғы түсіру пунктінен қайту уақыты: автомобиль көлігі үшін – ауысымына 0,33 сағат (орташа жылдамдығы 30 км/сағ болғанда 10 км), тіркемелері бар тракторлар үшін – ауысымына 0,4 сағат (орташа жылдамдығы 25 км/сағ болғанда 10 км).

8 Құрылыс ресурстары құнының сметалық көрсеткіштері және құрылыс үшін жүктерді тасымалдау құнының сметалық көрсеткіштері жинақтарын қалыптастыру

8.1. Жалпы ережелер

8.1.1 Мемлекеттік сметалық нормативтерді әзірлеу, келісу, бекіту және қолданысқа енгізу Қазақстан Республикасы Өнеркәсіп және құрылыс министрінің 2026 жылғы 19 наурыздағы № 120 бұйрығымен бекітілген Мемлекеттік нормативтік құжаттарды әзірлеу, келісу, бекіту, тіркеу және қолданысқа енгізу (қолданысын тоқтата тұру, күшін жою) қағидаларына (бұдан әрі – Қағидалар) сәйкес жүзеге асырылады.

8.1.2 Құрылысқа арналған құрылыс ресурстары мен жүктерді тасымалдаудың құндық сметалық көрсеткіштерінің жинақтарына мынадай құрылымдық элементтер енгізіледі:

титулдық парак;

алғысөз;

мазмұны;

атауы;

жалпы бөлім, техникалық бөлім (қажет болған жағдайда);

құндық сметалық көрсеткіштердің кестелері;

қосымшалар (қажет болған жағдайда).

8.1.3 Сметалық нормативтердің титулдық парақтары Қағидаларға 3-қосымшаға сәйкес ресімделеді.

8.1.4 Алғысөздер Қағидаларға 4-қосымшаға сәйкес ресімделеді.

8.1.5 Сметалық нормативтердің атаулары тақырыптан (атаудың негізгі элементі) және тақырыпшадан (қосымша элемент) тұрады.

8.1.6 Смуцтитулдар (алғашқы беттер) сметалық нормативтердің Қағидаларға 5-қосымшасына сәйкес ресімделеді.

8.1.7 Жинақтардың жалпы (техникалық) бөлімінде құнның сметалық көрсеткіштерін қолдану шарттары мен тәртібі туралы мәліметтер келтіріледі.

8.1.8 Мемлекеттік сметалық нормативтік құжаттарға шифр беру және сметалық номенклатурада құрылыс ресурстарын кодтау қағидалары III қосымшасында келтірілген.

8.1.9 Әрбір сметалық нормативтер жинағындағы сметалық нормативтердің ішкі нөмірленуі (шифры) осы нормативтер жинақтарына арналған техникалық бөлімдерде беріледі.

8.1.10 Егер сметалық норматив қолданыстағы дәл сондай атауы бар нормативтің орнына бекітілсе, оның бұрынғы шифры, әдетте, бекітілген жыл цифрларын тиісті өзгерте отырып сақталады.

8.1.11 Электрондық-есептеу техникасының көмегімен сметалық құжаттаманы автоматтандырылған түрде әзірлеуді қамтамасыз ету үшін сметалық нормативтердің

көрсеткіштері ұлттық анықтамалық ақпарат элементтерін әзірлеу және бекіту қағидаларына сәйкес кодталады.

8.1.12 Құнның сметалық көрсеткіштері құрылыс ресурстарының түрлері және құрылысқа арналған жүктерді тасымалдау бойынша жинақтарға топтастырылады.

8.1.13 Құнның сметалық көрсеткіштері жинақтарының кестелік бөлігінің нысандары Х және Ц қосымшаларында келтірілген.

8.1.14 Құрылыс ресурстары құнының және құрылысқа арналған жүктерді тасымалдау құнының сметалық көрсеткіштері жылына бір рет әзірленеді.

Материалдық ресурстарға арналған құнның сметалық көрсеткіштері жинақтарын жаңарту мынадай тәртіппен жүзеге асырылады:

- құнның сметалық көрсеткіштері жинақтарын тұтастай қайта қарау арқылы – жылына 1 рет;

- мониторинг нәтижелері бойынша нарықта елеулі өзгерістер анықталған жағдайда, кәсіби пайымдау негізінде жоспардан тыс толық зерттеу жүргізу туралы шешімдер қабылданады.

8.1.15 Құрылыстағы баға белгілеу және сметалық нормалар жөніндегі мемлекеттік нормативтік құжаттарды басып шығару және қайта басып шығару құқығы оларды бекіткен сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті органға тиесілі. Мемлекеттік нормативтік құжатты ресми басылым ретінде толық немесе ішінара қайта шығару, көбейту және тарату сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы уәкілетті орган ведомствосының рұқсатымен жүзеге асырылады.

Анықтамалық басылымдарды басып шығару және қайта басып шығару құқығы оларды әзірлеушіге тиесілі.

8.1.16 Бекітілген сметалық нормативтерді жинақтар түрінде басып шығаруға жол беріледі. Бұл ретте:

- жинаққа ортақ мұқаба жасалып, жеке құжаттар мұқабасыз, олардың орнына титулдық парақтар енгізіле отырып жинаққа орналастырылады;
- мұқабада жинаққа енгізілген барлық жеке құжаттардың белгіленімдері көрсетіледі;
- жинақтың мазмұны оның соңына орналастырылады;
- жинақ беттерінің төменгі жағына бірыңғай реттік нөмірлеу қойылады.

8.1.17 Сметалық нормативті қайта басып шығару кезінде оған бекітілген барлық өзгерістер ескеріледі. Өзгерістерімен қайта басып шығарылған құжаттың белгіленіміне (шифрына) жұлдызша (*) қосылады. Тиісті жинақтағы өзгертілген тармақтар да жұлдызшамен белгіленеді. Сметалық нормативтерді әзірлеуші ұйымдар және тиісті уәкілетті орган олардың ғылыми-техникалық деңгейін анықтау және жаңарту жөнінде ұсыныстар дайындау мақсатында қолданыстағы сметалық нормативтерді жүйелі түрде тексереді.

8.1.18 Сметалық нормативтерді қайта қарауға, оларға өзгерістер енгізуге немесе сметалық нормативтер жинақтарына толықтырулар енгізуге отандық және шетелдік сметалық құжаттаманы жасау және қолдану тәжірибесін зерделеу мен жинақтау, сондай-ақ сметалық нормативтер талаптарының қолданылуы мен сақталуын талдау нәтижелері негіз болып табылады.

8.1.19 Өзгерістер мен толықтырулар тиісті сметалық нормативтер жинақтарына енгізілуіне қарай титулдық парақта «ӨЗГЕРІСТЕР МЕН ТОЛЫҚТЫРУЛАР. Шығарылым (шығарылымның реттік нөмірі)» деген қосымша жазба көрсетіле отырып, жеке басылым түрінде ресімделеді.

А қосымшасы
(міндетті)

А.1 кесте - Қазақстан Республикасы өңірлерінің тізбесі

Аймақ коды	Атауы
01.00	Астана қаласы, Қосшы қаласы
02.00	Алматы қаласы
03.00	Ақмола облысы
03.01	Көкшетау қ.
03.02	Степногорск қ.
03.03	Ақкөл ауданы
03.04	Аршалы ауданы
03.05	Астрахан ауданы
03.06	Атбасар ауданы
03.07	Біржан сал ауданы
03.08	Бұланды ауданы
03.09	Бурабай ауданы
03.10	Егіндікөл ауданы
03.11	Ерейментау ауданы
03.12	Есіл ауданы
03.13	Жақсы ауданы
03.14	Жарқайың ауданы
03.15	Зеренді ауданы
03.16	Қорғалжын ауданы
03.17	Сандықтау ауданы
03.18	Целиноград ауданы
03.19	Шортанды ауданы
04.00	Ақтөбе облысы
04.01	Ақтөбе қ.
04.02	Алға ауданы
04.03	Әйтеке би ауданы
04.04	Байғанин ауданы
04.05	Қарғалы ауданы
04.06	Қобда ауданы
04.07	Мәртөк ауданы
04.08	Мұғалжар ауданы
04.09	Ойыл ауданы
04.10	Темір ауданы
04.11	Хромтау ауданы
04.12	Шалқар ауданы
04.13	Ырғыз ауданы
05.00	Алматы облысы
05.02	Қапшағай қ.
05.05	Балқаш ауданы

А.І-кестенің жалғасы

05.06	Еңбекшіқазақ ауданы
05.08	Жамбыл ауданы
05.09	Іле ауданы
05.10	Қарасай ауданы
05.12	Кеген ауданы
05.16	Райымбек ауданы
05.18	Талғар ауданы
05.19	Ұйғыр ауданы
05.20	Алатау қ.
06.00	Атырау облысы
06.01	Атырау қ.
06.02	Жылыой ауданы
06.03	Индер ауданы
06.04	Исатай ауданы
06.05	Қызылқоға ауданы
06.06	Құрманғазы ауданы
06.07	Мақат ауданы
06.08	Махамбет ауданы
07.00	Батыс Қазақстан облысы
07.01	Орал қ.
07.02	Ақжайық ауданы
07.03	Бөкей ордасы ауданы
07.04	Бөрлі ауданы
07.05	Жаңақала ауданы
07.06	Жәнібек ауданы
07.07	Бәйтерек ауданы
07.08	Қазталов ауданы
07.09	Қаратөбе ауданы
07.10	Сырым ауданы
07.11	Тасқала ауданы
07.12	Теректі ауданы
07.13	Шыңғырлау ауданы
08.00	Жамбыл облысы
08.01	Тараз қ.
08.02	Байзақ ауданы
08.03	Жамбыл ауданы
08.04	Жуалы ауданы
08.05	Қордай ауданы
08.06	Меркі ауданы
08.07	Мойынқұм ауданы
08.08	Т. Рысқұлов ауданы
08.09	Сарысу ауданы
08.10	Талас ауданы

А.І-кестенің жалғасы

08.11	Шу ауданы
09.00	Қарағанды облысы
09.01	Қарағанды қ., Шахтинск қ., Теміртау қ., Саран қ.
09.03	Балқаш қ.
09.05	Приозерск қ.
09.06	Абай ауданы
09.07	Ақтоғай ауданы
09.08	Бұқар жырау ауданы
09.10	Қарқаралы ауданы
09.11	Нұра ауданы
09.12	Осакаров ауданы
09.14	Шет ауданы
10.00	Қостанай облысы
10.01	Қостанай қ., Рудный қ.
10.02	Арқалық қ.
10.03	Лисаков қ.
10.04	Алтынсарин ауданы
10.05	Амангелді ауданы
10.06	Әулікөл ауданы
10.07	Денисов ауданы
10.08	Жангелдин ауданы
10.09	Жітіқара ауданы
10.10	Қамысты ауданы
10.11	Қарабалық ауданы
10.12	Қарасу ауданы
10.13	Қостанай ауданы
10.14	Мендіқара ауданы
10.15	Науырзым ауданы
10.16	Бейімбет Майлин ауданы
10.17	Сарыкөл ауданы
10.18	Ұзынкөл ауданы
10.19	Федоров ауданы
11.00	Қызылорда облысы
11.01	Қызылорда қ.
11.02	Байқоңыр қ.
11.03	Арал ауданы
11.04	Қазалы ауданы
11.05	Қармақшы ауданы
11.06	Жалағаш ауданы
11.07	Сырдария ауданы
11.08	Шиелі ауданы
11.09	Жаңақорған ауданы
12.00	Маңғыстау облысы
12.01	Ақтау қ.

А.І-кестенің жалғасы

12.02	Жаңаөзен қ.
12.03	Бейнеу ауданы
12.04	Қаракия ауданы
12.05	Маңғыстау ауданы
12.06	Мұнайлы ауданы
12.07	Түпқараған ауданы
13.00	Түркістан облысы
13.01	Түркістан қ., Кентау қ.
13.02	Арыс қ.
13.03	Бәйдібек ауданы
13.04	Жетісай ауданы
13.05	Қазығұрт ауданы
13.06	Келес ауданы
13.07	Мақтаарал ауданы
13.08	Ордабасы ауданы
13.09	Отырар ауданы
13.10	Сайрам ауданы
13.11	Сарыағаш ауданы
13.12	Сауран ауданы
13.13	Созақ ауданы
13.14	Төлеби ауданы
13.15	Түлкібас ауданы
13.16	Шардара ауданы
14.00	Павлодар облысы
14.01	Павлодар қ., Ақсу қ.
14.02	Екібастұз қ.
14.03	Аққулы ауданы
14.04	Ақтоғай ауданы
14.05	Баянауыл ауданы
14.06	Железин ауданы
14.07	Ертіс ауданы
14.08	Май ауданы
14.09	Павлодар ауданы
14.10	Тереңкөл ауданы
14.11	Успен ауданы
14.12	Шарбақты ауданы
15.00	Солтүстік Қазақстан облысы
15.01	Петропавл қ.
15.02	Айыртау ауданы
15.03	Ақжар ауданы
15.04	Аққайың ауданы
15.05	Есіл ауданы
15.06	Жамбыл ауданы

А.І-кестенің жалғасы

15.07	Мағжан Жұмабаев атындағы аудан
15.08	Қызылжар ауданы
15.09	Мамлют ауданы
15.10	Ғабит Мүсірепов атындағы аудан
15.11	Тайынша ауданы
15.12	Тимирязев ауданы
15.13	Уәлиханов ауданы
15.14	Шал ақын атындағы аудан
16.00	Шығыс Қазақстан облысы
16.01	Өскемен қ.
16.03	Риддер қ.
16.09	Глубокое ауданы
16.11	Зайсан ауданы
16.12	Алтай ауданы
16.14	Күршім ауданы
16.15	Катон-Қарағай ауданы
16.16	Тарбағатай ауданы
16.17	Ұлан ауданы
16.19	Шемонаиха ауданы
16.21	Үлкен Нарын ауданы
16.22	Марқакөл ауданы
17.00	Шымкент қаласы
18.00	Абай облысы
18.01	Семей қ.
18.02	Курчатов қ.
18.03	Ақсуат ауданы
18.04	Абай ауданы
18.05	Аягөз ауданы
18.06	Бесқарағай ауданы
18.07	Бородулиха ауданы
18.08	Жарма ауданы
18.09	Көкпекті ауданы
18.10	Үржар ауданы
18.11	Мақаншы ауданы
18.12	Жаңасемей ауданы
19.00	Жетісу облысы
19.01	Талдықорған қ., Текелі қ.
19.02	Ақсу ауданы
19.03	Алакөл ауданы
19.04	Ескелді ауданы
19.05	Қаратал ауданы
19.06	Кербұлақ ауданы
19.07	Көксу ауданы
19.08	Панфилов ауданы

А.І-кестенің соңы

19.09	Сарқант ауданы
20.00	Ұлытау облысы
20.01	Жезқазған қ., Сәтбаев қ.
20.02	Қаражал қ.
20.03	Жаңаарқа ауданы
20.04	Ұлытау ауданы

Б қосымшасы
(міндетті)

1 нысан

Жеткізуші (өндіруші) туралы ақпарат

Атауы, ұйымдық-құқықтық нысаны _____

ЖСН / БСН _____

Орналасқан жері (елді мекеннің атауы, мекен-жайы) _____

Басшы туралы мәліметтер (ЖСН, ТАӘ, лауазымы) _____

электрондық пошта, телефон (жұмыс, ұялы)

ҚРЖ сәйкес тауар коды	ҚРЖ кодына сәйкес тауардың атауы	Жеткізуші (өндіруші) ұсынған өнімнің атауы	Өтініш берушінің мәртебесі: өндіруші, өнім беруші не өндіруші және өнім беруші	Тауар түрлері бойынша өндірістік қуаты
1	2	3	4	5

Мөр орны (бар болса)

Басшы _____
(лауазымы, тегі, аты, әкесінің аты (бар болса), қолы)

Толтыру жөніндегі нұсқаулар:

1. Нысанды өндіруші (өнім беруші) материалдық ресурстар мен жабдықтарды сметалық номенклатураға енгізу туралы ұсыныстар берген кезде, бұрын ұсынылған мәліметтерді өзгерткен кезде, сондай-ақ Базалық кәсіпорындар тізбесін қалыптастыру және өзектендіру үшін ақпарат ұсынған кезде толтырады.

2. Нысанда материалдық ресурстар, жабдықтар, машиналар мен механизмдер туралы мәліметтер келтіріледі.

3. Импорт үшін әкелінген құрылыс материалдарының, бұйымдардың, конструкциялардың, жабдықтардың, машиналар мен механизмдердің көлемі (саны) көрсетіледі.

БСН – бизнес-сәйкестендіру нөмірі;

ЖСН – жеке сәйкестендіру нөмірі;

ҚРЖ – құрылыс ресурстарының жіктеуіші;

ТАӘ – тегі, аты, әкесінің аты.

Материалдық ресурстар мен жабдықтардың техникалық сипаттамалары мен құны туралы ақпарат (прайс-парақ)

Жеткізушінің (өндірушінің) атауы, БСН/ЖСН _____

Мекен-жайы және байланыс телефондары _____

Жеткізу шарттары (Инкотермс) _____

Ақпараттың қолданылу мерзімі _____ 20__ ж. дейін _____ 20__ ж.

Ақша бірлігі (валюта) _____

Регі бойынша нөмір	Тауар коды ҚРЖ сәйкес	ТЖКЖС бойынша коды	ҚРЖ кодына сәйкес тауардың атауы	Техникалық сипаттамалары	Түрі, моделі, маркасы	Өлшем бірлігі	Жиынтықтың (жабдықтың) құрамы	Өлшем бірлігінің салмағы (таза/жалпы)	Бірлік бағасы		Шыққан елі
									ҚҚС есебінің	ҚҚС есебімен	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Қосымшалар:

2-нысанға осы Әдістемелік ұсынымдардың 4.2.4-тармағында көзделген түсіндірме жазба мен құжаттар оларды ұсынудың осы тармақта белгіленген шарттары ескеріле отырып қоса беріледі.

Бұрын ұсынылған мәліметтерге өзгерістер енгізілген кезде өзгерістердің негіздемесі және өзгертілетін мәліметтерді растайтын құжаттар қоса беріледі.

Мөр орны (бар болса)

Басшы _____
(лауазымы, тегі, аты, әкесінің аты (бар болса), қолы)

Толтыру жөніндегі нұсқаулар:

1. Нысанда материалдық ресурстар, жабдықтар, машиналар мен механизмдер туралы мәліметтер келтіріледі.

2. «Техникалық сипаттамалар» бағанында өнімнің мақсаты мен қолданылу саласы; өнімді сәйкестендіру үшін маңыздылығының кему тәртібімен функционалдық, техникалық, сапалық және пайдалану сипаттамалары; негізгі техникалық параметрдің атауы, оның мәні мен өлшем бірлігі; қажет болған жағдайда орнату және қосу өлшемдерін және олардың шекті ауытқуларын қоса алғанда, негізгі өлшемдер; өнімге қойылатын талаптарды белгілейтін стандарттау жөніндегі құжаттар мен техникалық құжаттаманың белгіленімдері мен атаулары көрсетіледі.

Аббревиатуралардың толық жазылуы:

БСН – бизнес-сәйкестендіру нөмірі;

ЖСН – жеке сәйкестендіру нөмірі;

ҚРЖ – құрылыс ресурстарының жіктеуіші;

ҚҚС – қосылған құн салығы;

ТАӨ – тегі, аты, әкесінің аты;

ТЖКЖС - тауарлардың, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтердің жалпы сыныптауышы.

В қосымшасы
(міндетті)

В.1 -кесте

Құрылыс жұмыстарын орындау және құрылыс машиналарын басқару кезінде жұмыстарды тікелей орындауға тартылған жұмысшылардың разрядтары бойынша тарифтік коэффициенттер

Разрядтың аралық мәні	Разряд/тарифтік коэффициент							
	1	2	3	4	5	6	7	8
	1,000	1,195	1,428	1,706	2,039	2,437	2,912	3,480
0,1	1,020	1,218	1,456	1,739	2,079	2,485	2,969	
0,2	1,040	1,241	1,484	1,772	2,119	2,533	3,026	
0,3	1,060	1,264	1,512	1,805	2,159	2,581	3,083	
0,4	1,080	1,287	1,540	1,838	2,199	2,629	3,140	
0,5	1,100	1,310	1,568	1,871	2,239	2,677	3,197	
0,6	1,120	1,333	1,596	1,904	2,279	2,725	3,254	
0,7	1,140	1,356	1,624	1,937	2,319	2,773	3,311	
0,8	1,160	1,379	1,652	1,970	2,359	2,821	3,368	
0,9	1,180	1,402	1,680	2,003	2,399	2,869	3,425	

Ескертпе – тарифтік коэффициент тиісті біліктілік разряды қызметкерінің тарифтік мөлшерлемесінің бірінші разрядты қызметкердің тарифтік мөлшерлемесіне қатынасын білдіреді.

В.2 - кесте

Монтаждау және іске қосу-баптау жұмыстарында тікелей жұмыс істейтін инженерлік-техникалық мамандар санаттары бойынша тарифтік коэффициенттер

Санаты және лауазымы	Тарифтік коэффициент
1 Орта техникалық білімі бар мамандар: 1.1 3-санатты техник 1.2 2-санатты техник 1.3 1-санатты техник	1,000 1,104 1,218
2 Жоғары техникалық білімі бар мамандар: 2.1 3-санатты инженер 2.2 2-санатты инженер 2.3 1-санатты инженер 2.4 жетекші инженер 2.5 бас технолог	1,483 1,637 1,807 1,994 2,201

Ескертпе-тарифтік коэффициент тиісті санаттағы маманның тарифтік мөлшерлемесінің үшінші санаттағы техниктің тарифтік мөлшерлемесіне қатынасын білдіреді.

Құрылыс процестерін орындауға және оларға қызмет көрсетуге тікелей байланысты ұйымның шығыстары

Ұйымның құрылыс процестерін орындауға және оларға қызмет көрсетуге тікелей байланысты шығыстарына мыналар жатады:

Г.1 Өндірістік кадрларды даярлауға және қайта даярлауға байланысты шығындар.

Г.2 Жұмыстарда, оның ішінде уақытша (титулдық) ғимараттар мен құрылыстарды салуда, құрылыс машиналарын пайдалануда және оларға қызмет көрсетуде және басқа да күрделі емес жұмыстарда істейтін жұмысшыларға өтемақы және ынталандыру сипатындағы төлемдер.

Өтемақы және ынталандыру сипатындағы төлемдердің құрамына мыналар кіреді:

Г.2.1 жыл сайынғы еңбек демалыстарына ақы төлеу немесе қызметкерлер пайдаланбаған жыл сайынғы ақы төленетін еңбек демалысы күндері үшін өтемақы төлемдері;

Г.2.2 атмосфералық жағдайларға байланысты бос тұрып қалу уақыты үшін жұмысшыларға ақы төлеу;

Г.2.3 жүкті әйелдерді жеңіл жұмысқа ауыстырған кезде орташа жалақысына дейін қосымша ақы төлеу;

Г.2.4 еңбек міндеттерін орындауға байланысты денсаулыққа келтірілген зиянды өтеу;

Г.2.5 бригаданы басқарғаны үшін бригадирлерге қосымша ақы төлеу;

Г.2.6 негізгі жұмысынан босатылмаған білікті жұмысшыларға оқушыларды оқытқаны және жұмысшылардың біліктілігін арттырғаны үшін қосымша ақы төлеу;

Г.2.7 құрылыс-монтаждау ұйымының жұмысшылары біліктілікті арттыру жүйесінде өндірістен қол үзіп оқыған уақытта олардың орташа жалақысын сақтау;

Г.2.8 заңнамада көзделген жағдайларда жұмысшыларға көрсетілетін қызметтерді тегін немесе жеңілдікті шарттармен ұсынуға байланысты шығыстар;

Г.2.9 донор жұмысшылардың тексеруден өту, қан тапсыру күндері үшін орташа жалақысын сақтау;

Г.2.10 жұмысшыларға үстеме жұмыс үшін, сондай-ақ кезекші электрмонтерлерге, слесарьларға, сантехниктерге, от жағушыларға және басқа да жұмысшыларға түнгі уақытта жұмыс істегені үшін қосымша ақы төлеу (тау-кен қазу және осы қосымша ақы сметалық нормаларда ескерілген кейбір басқа да жерасты жұмыстарын қоспағанда);

Г.2.11 заңнамада көзделген жағдайларда жұмысшылардың амалсыз бос жүрген немесе ақысы төмен жұмысты орындаған уақыты үшін орташа жалақысын сақтау;

Г.2.12 жұмысшылар мерзімдік медициналық қарап-тексерулерден өткен уақытта олардың орташа жалақысын сақтау.

Г.3. Жұмыстарда, сондай-ақ құрылыс машиналары мен механизмдерін пайдалануда және күрделі емес жұмыстарда істейтін жұмысшылардың жалақысына арналған шығыстардан әлеуметтік мұқтаждарға аударымдар (оның ішінде міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыруға аударымдар).

Г.4. Санитариялық-гигиеналық және тұрмыстық жағдайларды қамтамасыз етуге арналған шығыстар:

Г.4.1 амортизациялық аударымдар (немесе жалдау ақысы), санитариялық-тұрмыстық мақсаттағы құрастырмалы-бөлшектелетін және жылжымалы ғимараттарды жөндеудің барлық түрлерін жүргізуге (жөндеу қорына аударымдар немесе жөндеуге арналған резерв) және оларды жылжытуға арналған шығындар;

Г.4.2 санитариялық-тұрмыстық үй-жайларды күтіп-ұстау: жинаушылардың, кезекші слесарьлардың, электриктердің және қызмет көрсетуші персоналдың басқа да

санаттарының еңбегіне ақы төлеуге, жылытуға, сумен жабдықтауға, кәрізге, жарықтандыруға арналған шығыстар, сондай-ақ душ және жуыну бөлмелеріне арналған табельде көзделген гигиена заттарының құны;

Г.4.3 медициналық пункттерді тікелей құрылыс алаңында немесе құрылыс ұйымының аумағында ұйымдастыру үшін медициналық мекемелерге, сондай-ақ еңбек ұжымына қызмет көрсететін қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарына (құрылыс ұйымының балансында тұрған да, тұрмаған да) тегін берілетін үй-жайлар мен мүкәммалды күтіп-ұстау, оның ішінде амортизациялық аударымдар (жалдау ақысы), жөндеудің барлық түрлеріне арналған шығындар (жөндеу қорына аударымдар немесе жөндеуге арналған резерв), жарықтандыруға, жылытуға, сумен жабдықтауға, кәрізге, электрмен жабдықтауға, тамақ дайындауға арналған отынға жұмсалатын шығыстар, сондай-ақ тамақты жұмыс орнына жеткізуге арналған шығыстар;

Г.4.4 құрылыс ұйымының қызметкерлерін асханалармен, буфеттермен, медициналық пункттермен, санитариялық-тұрмыстық үй-жайлармен қамтамасыз ету жөніндегі бөгде ұйымдардың көрсетілетін қызметтеріне ақы төлеуге арналған шығындар немесе оларды күтіп-ұстауға үлестік қатысу.

Г.5. Еңбекті қорғауға және қауіпсіздік техникасына арналған шығыстар:

Г.5.1 тегін берілетін арнайы киімнің және жеке қорғаныш құралдарының тозуы, оларды жөндеуге және жууға арналған шығыстар;

Г.5.2 заңнамада көзделген жағдайларда тегін берілетін бейтараптандырушы заттардың құны;

Г.5.3 дәрі қобдишалары мен дәрілік заттарды сатып алуға байланысты шығындар;

Г.5.4 қауіпсіздік техникасы, құрылыстағы жазатайым оқиғалар мен аурулардың алдын алу, сондай-ақ еңбек жағдайларын жақсарту жөніндегі қажетті анықтамалықтарды, плакаттар мен демонстрациялық материалдарды сатып алуға арналған шығындар;

Г.5.5 жұмысшыларды қауіпсіз жұмыс әдістеріне оқытуға және қауіпсіздік техникасы кабинеттерін жабдықтауға арналған шығындар;

Г.5.6 еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі іс-шаралар номенклатурасында көзделген өзге де шығыстар.

Г.6 Жұмыстарды орындау кезінде пайдаланылатын және негізгі қорларға жатпайтын құны төмен және тез тозатын құралдар мен өндірістік мүкәммалды жөндеуге арналған шығыстар.

Г.1 – кесте Құрылыс жұмыскерлеріне қызмет көрсетуге арналған шығыстар нормалары

Жұмыстарының түрлері	Шығыстар нормасы, құрылысшы-жұмысшылар мен машинистердің, іске қосу-жөндеу персоналының еңбегіне ақы төлеуге арналған қаражат сомасынан пайызбен
1	2
1 Топырақты өңдеу және жер конструкцияларының құрылғысы бойынша жұмыстар	66,1
2 Тіреу және қоршау конструкцияларының құрылғысы бойынша жұмыстар	60,7
3 Өрлеу және оқшаулау жұмыстары	59,2
4 Ішкі және сыртқы инженерлік жүйелердің құрылғысы бойынша жұмыстар	64,3
5 Желілік құрылыстардың құрылғысы бойынша арнайы құрылыс және монтаждау жұмыстары	63,4
6 Топырақтағы арнайы жұмыстар, мұнара және	61,7
7 Жабдықтарды монтаждау бойынша жұмыстар	45,5
8 Жабдықты іске қосу-баптау бойынша жұмыстар	42,0
9 Ғимараттар мен құрылыстарды жөндеу бойынша жұмыстар	62,1
10 Механикаландыру басқармасы	70,6

Д қосымшасы
(міндетті)

Д.1 кесте - Қалпына келтіру құнынан пайызбен толық қалпына келтіруге арналған амортизациялық аударымдардың нормалары

№	Машиналардың атауы	Амортизациялық аударымдардың нормасы, %
1	Авто бетон сорғылар	10,0
2	Авто бетон араластырғыштар	12,5
3	Авто бетон тасығыштар	12,5
4	Автогудронаторлар, авто битум тасығыштар, қол гудронаторлары, жапсарларға битум құйғыш, асфальтбетон жабындарын қыздырғыштар	10,0
5	Автогрейдерлер, қуаты 120 а. к. дейін	12,5
6	Автогрейдерлер, қуаты 120 а. к. жоғары	10,0
7	Автогидрокөтергіштер, автомұнаралар, телемұнаралар, ауыстырып тиегіштер	18,9
8	Резеңке жабынды вулканизациялауға арналған автоклав	10,0
9	Бортты автомобильдер	1000 км жүріске 0,17
10	Өзі аударатын автомобильдер, 27 т-ға дейін	1000 км жүріске 0,17
11	Өзі аударатын автомобильдер, 27-дан 50 т-ға дейін	1000 км жүріске 0,37
12	Өзі аударатын автомобильдер, 50-ден 120 т-ға дейін	1000 км жүріске 0,3
13	Монтаждық автомотристер	5,0
14	Автотиегіштер	18,9
15	Авто цемент тасығыштар	12,5
16	Толтыру-баспалау агрегаттары, құбырларды сынауға арналған электр сорғы агрегаттары	14,3
17	Арматуралық-орау машиналары	11,1
18	Асфальт төсегіштер	13,0
19	Асфальт араластырғыш қондырғылар, асфальтбетон зауыттары	11,0
20	Барраж машинасы, орларды үңгілеуге арналған грейфері бар қондырғылар	16,7
21	Дискілі тырмалар	12,5
22	Тісті тырмалар	16,7
23	Бетон сорғылары	16,7
24	Стационарлық және жылжымалы бетон және ерітінді араластырғыштар	12,5
25	Битум құйғыштар	10,0
26	Жерасты және ашық тау-кен жұмыстарына арналған блок-тубинг төсегіштер	14,3
27	Бульдозерлер, қозғалтқыш қуаты 75 а. к. дейін	15,0
28	Бульдозерлер, қозғалтқыш қуаты 76-дан 108 а.к. дейін.	14,3

Д.1-кестенің жалғасы

№	Машиналардың атауы	Амортизациялық аударымдардың нормасы, %
29	Бульдозерлер, қозғалтқыш қуаты 108-ден 180 а. к. дейін	12,5
30	Бульдозерлер, қозғалтқыш қуаты 180 а. к. астам	10,0
31	Бұрғылау-кран және бұрғылау машиналары, бұрғылап толтыру қадаларын орнатуға арналған жабдықтар	14,3
32	Кең жолтабанды вагондар	5,0
33	Тар жолтабанды вагондар	6,1
34	Өзі аударғыш вагондар	6,1
35	Жол вагоншалары	12,5
36	Хоппер-мөлшерлегіш вагондар	4,0
37	Дірілді батырғыштар	20,0
38	Дірілді тақта	13,0
39	Шахталар мен метрополитенді желдету жүйелері	10,0
40	Ауа кептіргіш, желдеткіш	11,1
41	Күштік шахталық кремнийлі түзеткіш, трансформаторларды қыздыруға арналған жартылай өткізгіш түзеткіштер	10,0
42	Газ жалынды жанарғылар	50,0
43	Аспалы бұта тырмалар	16,7
44	Тіркемелі грейдерлер	8,3
45	Қуаты 108-ден 180 а. к. дейін қозғалтқышы бар грейдер-элеваторлар	12,5
46	Қуаты 180 а. к. жоғары қозғалтқышы бар грейдер-элеваторлар	10,0
47	Аспалы тырмалар	20,0
48	Електер, дірілдеткіш бункерлер, діріл-елек	14,3
49	Топырақ араластырғыш қондырғылар	16,7
50	Дизель-балғалар, 5 т-ға дейін	20,0
51	Краны, монтаждау мұнарасы бар кең жолтабанды дрезиналар	4,8
52	Гидравликалық домкраттар	8,3
53	Электр жер снарядтары мен айдау станциялары, өнімділігі сағатына 120 текше метрге дейін, жүзбелі қойыртпақ құбырының жиынтығымен	12,5
54	Электр жүзбелі қойыртпақ құбырының жинағымен жер снарядтары мен айдау станциялары, топырақ бойынша өнімділігі сағатына 180 текше метрге дейін; сол өнімділіктегі дизельді жер снарядтары	10,0
55	Электр жүзбелі қойыртпақ құбырының жинағымен жер снарядтары мен айдау станциялары, топырақ бойынша өнімділігі сағатына 400 текше метрге дейін; сол өнімділіктегі дизельді жер снарядтары	8,3

Д.1-кестенің жалғасы

№	Машиналардың атауы	Амортизациялық аударымдардың нормасы, %
56	Электр жүзбелі қойыртпақ құбырының жинағымен жер снарядтары мен айдау станциялары, топырақ бойынша өнімділігі сағатына 400 текше метрден астам; сол өнімділіктегі дизельді жер снарядтары	6,3
57	Өлшеу зертханалары (өздігінен жүрмейтін, өздігінен жүретін)	9,0
58	Кабельдерді тарқатуға және төсеуге арналған кабельдік машиналар	16,7
59	Өздігінен жүретін шынжыр табанды кабель төсегіштердің аспалы жабдығы; өздігінен жүрмейтін дөңгелекті және батпақта жүретін, жеңіл және ауыр кабель төсегіштер; дөңгелекті кабель тасымалдағыштар	33,3
60	Жыра қазғыштар	16,7
61	Бұрғылау күймелері	25,0
62	Өздігінен жүретін катоктар	16,7
63	Тіркеме катоктар	13,0
64	Қайлашылар	16,7
65	Үңгілеу комбайндары, шахталық тиеу машиналары, оқпандық тиеу машиналары, оқпандық грейферлік тиегіштер	20,0
66	Жолдар мен әуеайлақтардың бетон жабынын орнатуға арналған машиналар жиынтығы	13,0
67	Компрессорлық, стационарлық, жалпы мақсаттағы жетекті компрессорлар, станциялар және қондырғылар, 12 атм дейінгі қысыммен өнімділігі минутына 50 текше метрге дейін	7,7
68	Компрессорлық, стационарлық, жалпы мақсаттағы жетекті компрессорлар, станциялар және қондырғылар, 12 атм дейінгі қысыммен өнімділігі минутына 50 текше метрден астам	5,5
69	Турбокомпрессорлар, газ үрлегіштер, фреонды турбокомпрессорлық қондырғылар, аммиакты және пропан турбокомпрессорлық агрегаттар	4,0
70	Компрессорлар мен компрессорлық станциялар және жылжымалы және арнайы қондырғылар	14,3
71	Тілімшелі конвейерлер (қоректендіргіштер)	20,0
72	Таспалы конвейерлер	20,0
73	Роторлы қопарғыштар (тракторсыз)	16,7
74	Тракторы бар қопарғыш-жинағыштар	12,5
75	Копрлар	9,0
76	Жүзбелі копрлар	5,0
77	Шахта құдықтарын қазғыштар	12,5
78	Балдақ қаққыштар, жол бұрағыштары, гидравликалық үдеткіш аспаптар, тегістегіштер	24,7

Д.1-кестенің жалғасы

№	Машиналардың атауы	Амортизациялық аударымдардың нормасы, %
79	Битум қазандары, битум балқыту агрегаттары	50,0
80	Арналарды бетондауға арналған машиналар жиынтығы, арналарға арналған дірілді қалыптар	20,0
81	Бұта кескіштер	16,7
82	Мұнаралы крандар, жүк көтергіштігі 10 т-ға дейін	10,0
83	Мұнаралы крандар, жүк көтергіштігі 10-нан 25 т-ға дейін	7,7
84	Мұнаралы крандар, жүк көтергіштігі 25 т-дан астам	6,7
85	Тіреу мұнаралы крандар	6,7
86	Мосылық крандар	5,0
87	Пневмодөңгелекті жүрістегі крандар, жүк көтергіштігі 16 т-ға дейін	10,0
88	Пневмодөңгелекті жүрістегі крандар, жүк көтергіштігі 16 т-дан 40 т-ға дейін	7,7
89	Пневмодөңгелекті жүрістегі крандар, жүк көтергіштігі 40 т-дан астам	6,7
90	Автомобильдік жүрістегі крандар, жүк көтергіштігі 10 т-ға дейін	10,0
91	Автомобильдік жүрістегі крандар, жүк көтергіштігі 10-нан 25 т-ға дейін	7,7
92	Автомобильдік типті арнайы шассидегі крандар, жүк көтергіштігі 40 т-ға дейін:	9,1
93	Автомобильдік типті арнайы шассидегі крандар, жүк көтергіштігі 40 т-дан астам:	6,7
94	Шынжыр табанды жүрістегі крандар, 40 т-ға дейін	9,1
95	Шынжыр табанды жүрістегі крандар, жүк көтергіштігі 40 т-дан астам	6,7
96	Радиодіңгектерді монтаждауға арналған тасымалданатын және сырғымалы крандар	40,0
97	Радиодіңгектерді монтаждауға арналған жебелі, порталды крандар, потралдар	5,0
98	Консольді және шлюзді, аспалы крандар, қиғаш тіреулі кран	5,0
99	Көпірлі крандар	5,0
100	Толық бұрылатын монтаждық крандар	10,0
101	Темір жол жүрісіндегі крандар	5,0
102	Жол төсегіш крандар	5,6
103	Трактор крандары	14,3
104	Градирияларды салуға арналған крандар	10,0
105	Кран-манипуляторлар	12,5
106	«Алаңнан» жұмыс істеген кезде байланыс желісінің тіректерін орнатуға арналған кран	12,5

Д.1-кестенің жалғасы

№	Машиналардың атауы	Амортизациялық аударымдардың нормасы, %
107	Шахталық, ұңғылау шығырлары	25,0
108	Жетекті, қол, электр шығырлар	16,7
109	Өздігінен көтерілетін электр бесіктер	16,7
110	Монтаждық дінгектер	14,3
111	Тас жинайтын машиналар	14,3
112	Ағаш отырғызатын машиналар	12,5
113	Алдыңғы жаңбырлатқыш машина	8,3
114	Гидрожетегі бар дөңгелек типті жаңбырлатқыш машиналар	10,0
115	Жаңбырлатқыш машина (дөңгелекті құбыр)	12,5
116	Топырақты ұсақтауға және араластыруға арналған машиналар; қиыршық тас пен қиыршық тасты бөлгіштер	13,0
117	Таңбалау машиналары	10,0
118	«Алаңнан» жұмыс істеген кезде байланыс желісін монтаждауға арналған машиналар	20,0
119	«Жолдан» жұмыс істеген кезде байланыс желісін монтаждауға арналған машиналар	20,0
120	Топырақ төсемінің еңістерін жабындай отырып, гидросебіндімен нығайтуға арналған машиналар, шөп егуге арналған агрегаттар	20,0
121	Шпал қағатын, түзету-қағу-тегістеу машиналары	6,7
122	Жол тегістеу, түзету-қағу-өңдеу машиналары	5,6
123	Анкерлерді бұрауға арналған машиналар	15,4
124	Қарнақты дизельді қадалы балғалар	25,0
125	Дизельді құбырлы балғалар	20,0
126	Қарапайым және қос әрекетті гидравликалық балғалар	25,0
127	Мототасығыштар	4,8
128	Мототасығыштар-электр станциялары	6,1
129	Мотор платформалары	5,6
130	Құбырларды тазалауға, кептіруге және оқшаулауға арналған машиналар мен жабдықтар	33,3
131	Вакуумдық сорғылар және олардың базасындағы агрегаттар, вакуумдық қондырғылар	10,0
132	Топырақты жууға арналған сорғы, балшық сорғысы	20,0
133	Суды төмендетуге және су төгуге арналған сорғы	12,5
134	Аспалы, тіркемелі, жылжымалы сорғы станциялары	11,1
135	Топырақты гидравликалық игеруге және су төгуге арналған сорғы қондырғылары; скреперлік қондырғылар	12,5
136	Жүзбелі сорғы станциялары	10,0

Д.1-кестенің жалғасы

№	Машиналардың атауы	Амортизациялық аударымдардың нормасы, %
137	Құбырларды осьтес орталықтандыруға арналған жабдық (орталықтандырғыштар)	25,0
138	Жылжымалы қалып	22,0
139	Бүріккіштер, тозаңдатқыштар	16,7
140	Бу түзгіштер; жол фрезерлері (тракторларсыз); жер қазу-фрезерлік жабдықтар	20,0
141	Жылыту пештері, көрік	10,0
142	Өрім тасығыштар, батпақта жүргіштер	20,0
143	Байланыс сымын жаюға арналған платформалар	3,0
144	Тар жолтабанды, роликті тасымалдаушы бар кең табанды платформала, 80 т-ға дейін	3,1
145	Кең жолтабанды платформалар, 80 т-дан астам	6,7
146	Шынжыр табанды және пневмодөңгелекті бір шөмішті тиегіштер, жүк көтергіштігі 10 т-ға дейін:	12,5
147	Шынжыр табанды және пневмодөңгелекті бір шөмішті тиегіштер, жүк көтергіштігі 10 т-дан астам:	10,0
148	Көтергіштер	20,0
149	Скипті көтергіштер	25,0
150	Өздігінен жүретін мінбелер	14,3
151	Өздігінен көтерілетін мінбелер	19,0
152	Суғару-жуу машиналары	11,1
153	Сыпыру-жинау машиналары	12,5
154	Ауыр жүк таситын жартылай тіркемелер, жүк көтергіштігі 100 т-ға дейін	8,3
155	Ауыр жүк таситын жартылай тіркемелер, жүк көтергіштігі 100 т-дан астам	6,7
156	Понтоңдар, жүзбелі алаңдар	10,0
157	Ағынды желілер және рельстік буындарды құрастыруға және бөлшектеуге арналған машиналар	8,3
158	Тіркемелер мен жартылай тіркемелер, жүк көтергіштігі 8 т-ға дейін	12,5
159	Тіркемелер мен жартылай тіркемелер, жүк көтергіштігі 8 т-дан астам	10,0
160	Өзі аударғыш тіркемелер	14,3
161	Трактор тіркемелері мен арбалары	12,5
162	Жол көтергіштер	5,9
163	Кең жолтабанды жол төсегіштер	5,6
164	Тар жолтабанды жол төсегіштер	8,3
165	Рельс түзететін баспақтар	5,0

Д.1-кестенің жалғасы

№	Машиналардың атауы	Амортизациялық аударымдардың нормасы, %
166	Рельс кесетін станок, шпал қаққыш, жол кілттері, темір жолдардың түйіспелері мен саңылауларын реттеуге арналған бұрандалы аспаптар, жол домкраттары	11,1
167	Рельс дәнекерлеу агрегаттары	10,0
168	Скреперлер	10,0
169	Қар тазалағыштар	8,3
170	Арнайы машиналар	10,0
171	Жерасты тау-кен жұмыстарында ұңғымаларды бұрғылауға арналған станоктар	25,0
172	Құбырларды июге арналған станоктар	12,5
173	Бұрғылау-тегістеу станоктары	8,3
174	Жол жонғылары	3,0
175	Қол және электр тальдары, тельферлер	14,3
176	Маневрлік тепловоздар, қуаты 550 кВт және одан жоғары	5,0
177	Маневрлік тепловоздар, қуаты 550 кВт-тан төмен	6,6
178	Орман техникалық тракторлар	20,0
179	Тракторлар, қозғалтқыш қуаты 180 а.к. дейін.	12,5
180	Тракторлар, қозғалтқыш қуаты 180 а.к. жоғары.	10,0
181	Трактор базасындағы таптауыштар, тракторлар базасындағы жоспарлаушылар	6,7
182	Құбыр төсегіштер	10,0
183	Құбыр дәнекерлеу базалары және далалық автожуу қондырғылары	16,7
184	Битум, беттік-белсенді қоспаларды дайындауға арналған қондырғылар	10,0
185	Өмбебап жүзбелі гидромониторлы-эжекторлы снарядтар	8,3
186	Ұңғылау қалқандары	25,0
187	Бір шөмішті экскаваторлар, негізгі шөмішінің сыйымдылығы 0,4 м3-ге дейін	12,5
188	Бір шөмішті экскаваторлар, негізгі шөмішінің сыйымдылығы 0,4-тен 0,8 м3-ге дейін	11,1
189	Бір шөмішті экскаваторлар, негізгі шөмішінің сыйымдылығы 0,8-ден 1,25 м3-ге дейін	9,1
190	Бір шөмішті экскаваторлар, негізгі шөмішінің сыйымдылығы 1,25 м3-ден астам	7,7
191	Бір шөмішті экскаваторлар, шөмішінің сыйымдылығы 3,0-ден 13,0 м3-ге дейін	5,7
192	Бір шөмішті экскаваторлар, шөмішінің сыйымдылығы 13-тен 40 м3-ге дейін	4,0
193	Жерасты экскаваторлары	25,0

Д.1-кестенің соңы

№	Машиналардың атауы	Амортизациялық аударымдардың нормасы, %
194	Қашыртқы салғыш, жоспарлауыш эксковаторлар, трактордағы екі барлы қондырғылар, орларды әзірлеуге арналған агрегаттар	16,7
195	Шынжырлы экскаваторлар	12,5
196	Тереңдігі 1,6 м-ге дейінгі орларды ашуға арналған роторлы экскаваторлар	12,5
197	Тереңдігі 2,0-2,5 м орларды ашуға арналған роторлы экскаваторлар	10,0
198	Трактор базасындағы экскаваторлар, трактордағы үңгілеп кәріздеу машиналары	11,1
199	Жылжымалы электр станциялары	12,5
200	Магистральдық құбырларды салу кезіндегі жылжымалы электр станциялары	14,3
201	Вагондағы электр станциялары	5,5

Е қосымшасы
(міндетті)

Е.1 кесте - Құрылыс машиналары мен автокөлік құралдарының жылдық жұмыс режимінің көрсеткіштері және түзету коэффициенттері

Машиналардың атауы	Машиналардың жылдық жұмыс режимі (Т)	Түзету коэффициенті (К _{тз})		
	II	I	III	IV
1	2	3	4	5
1 Автогрейдерлер	1 500	1,2	0,85	0,8
2 Автокөлік құралдары	2 300	1,2	0,95	0,9
3 Асфальт төсегіштер	1 500	1,5	0,85	0,8
4 Бульдозерлер	2 300	1,2	0,85	0,8
5 Бұрғылау-кран машиналары	2 300	1,5	0,95	0,9
6 Дизель балғалары, копрлер	2 300	1,5	0,95	0,9
7 Өздігінен жүретін катоктар	1 500	1,5	0,85	0,8
8 Автомобильдік жүрістегі крандар	2 300	1,2	0,95	0,9
9 Мұнаралы крандар	2 600	1,2	0,95	0,9
10 Шынжыр табанды жүрістегі крандар	2 300	1,2	0,95	0,9
11 Пневмодөңгелекті жүрістегі және автомобильдік типтегі арнайы шассидегі крандар	2 300	1,2	0,95	0,9
12 Тиегіштер	2 300	1,2	0,95	0,9
13 Көтергіштер	2 300	1,2	0,95	0,9
14 Өзге де машиналар	2 300	1,2	0,95	0,9
15 Креперлер	1 500	1,2	0,85	0,8
16 Құбыр төсегіштер	2 300	1,2	0,95	0,9
17 Бір шөмішті экскаваторлар, шөмішінің сыйымдылығы 0,25 текше м	2 000	1,2	0,85	0,8
18 Бір шөмішті экскаваторлар, шөмішінің сыйымдылығы 0,25 текше м-ден астам	2 300	1,2	0,85	0,8
19 Көп шөмішті экскаваторлар	2 300	1,2	0,85	0,8

Ж қосымшасы
(міндетті)

Ж.1 кесте - Машиналарды жөндеуге және оларға техникалық қызмет көрсетуге арналған жылдық шығындардың нормалары

№	Машиналардың атауы	Шығындар нормасы, пайыз/жыл
1	2	3
1	Автогрейдерлер	15
2	Мұнара крандары, мосылық крандар	9
3	Бульдозерлер	19
4	Автомобильдік жүрістегі крандар	12
5	Шынжыр табанды жүрістегі крандар	10
6	Пневмодөңгелекті жүрістегі крандар	10
7	Тиегіштер	16
8	Іштен жану қозғалтқыштары бар тіркеме машиналар (компрессорлар, жылжымалы электр станциялары, сутөкпе агрегаттары және т. б.)	11
9	Қол машиналары (шығырлар, домкраттар, тальдар және т. б.)	7
10	Іштен жану қозғалтқыштары бар өздігінен жүретін машиналар (бұрғылау және қада қағу техникасы, автогудронаторлар, автокөлік құралдары және т. б.)	14
11	Скреперлер	19
12	Электр жетегі бар стационарлық машиналар (бетон және ерітінді араластырғыштар, сылақ станциялары, бояу агрегаттары және т. б.)	8
13	Экскаваторлар	15

К қосымшасы
(міндетті)

К.1 кесте - Тез тозатын бөліктердің нормативтік ресурсы (қызмет ету мерзімі)

№	Тез тозатын бөліктердің түрлері	Қызмет мерзімі, маш.- сағ
1	2	3
1	Иілгіш электр кабелі:	
	мосылық крандар	4500
	мұнаралы крандар	5000
	электр экскаваторлары	9000
2	Жүк көтергіш машиналардың болат арқандары (тростар):	
	вант	5000
	көтергіш	1500
	жебелі-көтергіш	3000
3	Бір шөмішті экскаваторлардың болат арқандары (тростар):	
	шөміш үшін аударылатын және тартылатын	700
	көтергіш	500
	жебелі-көтергіш	1800
	тартқыш	700
4	Скреперлердің болат арқандары (тростар)	500
5	Таспалы тасымалдағыштар	2800
6	Сына тәрізді жетек белдіктері	5000
7	Сорғы жеңдері	3000
8	Болат аударылатын және тартылатын шынжырлар	650
9	Келесілерге арналған шлангілер:	
	бояу пульттері мен ерітінді сорғылары	1900
	құм ағынды аппараттар мен пневматикалық құралдар	1200
	гидравликалық басқарылатын бульдозерлер, скреперлер және басқа да тіркеме машиналар	2300

Л қосымшасы
(міндетті)

Л.1 кесте - Температуралық аймақтар

Температуралық аймақтар	I	II	III	IV
Өңірлер	Шымкент қаласы, Түркістан облысы, Жамбыл облысы, Маңғыстау облысы	Алматы облысы Алматы қаласы Атырау облысы Қызылорда облысы Жетісу облысы	Ақтөбе облысы Батыс Қазақстан облысы	Астана қаласы Ақмола облысы Абай облысы Шығыс Қазақстан облысы Қарағанды облысы Қостанай облысы Павлодар облысы Солтүстік Қазақстан облысы Ұлытау облысы

М қосымшасы
(міндетті)

М.1 - кесте Құрылысқа арналған жүктерді тасымалдау құнының сметалық көрсеткіштерін әзірлеуге арналған автокөлік құралдарының сметалық номенклатурасы

	Атауы	Жүк көтергіштігі, тонна (авто бетон араластырғыштар үшін-автомобильдің пайдалы көлемі, м3)
1	Жалпы мақсаттағы автомобильдер	
1.1	Бортты автомобильдер	
1.1.1	Бортты автомобильдер	Жүк көтергіштігі төмен (5 тоннаға дейін)
1.1.2	Бортты автомобильдер	Жүк көтергіштігі орташа (5-тен жоғары 10 тоннаға дейін)
1.1.3	Бортты автомобильдер	Жүк көтергіштігі үлкен (10 тоннадан жоғары)
2	Мамандандырылған автомобильдер	
2.1	Өзі аударатын автомобильдер	
2.1.1	Өзі аударатын автомобильдер	Жүк көтергіштігі орташа (5-тен жоғары 10 тоннаға дейін)
2.1.2	Өзі аударатын автомобильдер	Жүк көтергіштігі үлкен (10 тоннадан жоғары)
2.2	Автомобиль-фургондар	
2.2.1	Автомобиль-фургондар	Жүк көтергіштігі төмен (5 тоннаға дейін)
2.2.2	Автомобиль-фургондар	Жүк көтергіштігі орташа (5-тен жоғары 10 тоннаға дейін)
2.3	Автомобиль-цистерналар	
2.3.1.	Авто цемент тасығыштар	20
2.3.2	Авто битум тасығыштар	20
2.3.3	Автоцистерналар	8,7
2.4	Авто бетон араластырғыштар	
2.4.1	Авто бетон араластырғыштар	6
2.4.2	Авто бетон араластырғыштар	8
2.4.3	Авто бетон араластырғыштар	10
2.5	Құбыр таситын (құбыр буындарын таситын) автомобильдер	
2.5.1	Құбыр таситын (құбыр буындарын таситын) автомобильдер	Жүк көтергіштігі үлкен (10 тоннадан жоғары)
2.6	Панель таситын автомобильдер	

М.1-кестенің соңы

2.6.1	Панель таситын автомобильдер	Жүк көтергіштігі үлкен (10 тоннадан жоғары)
2.7	Ершікті тартқыштары бар ауыр жүк таситын жартылай тіркемелер	
2.7.1	Ершікті тартқыштары бар ауыр жүк таситын жартылай тіркемелер	Жүк көтергіштігі 20 тонна
2.7.2	Ершікті тартқыштары бар ауыр жүк таситын жартылай тіркемелер	Жүк көтергіштігі 30 тонна
2.7.3	Ершікті тартқыштары бар ауыр жүк таситын жартылай тіркемелер	Жүк көтергіштігі 40 тонна
2.7.4	Ершікті тартқыштары бар ауыр жүк таситын жартылай тіркемелер	Жүк көтергіштігі 60 тонна
2.7.5	Арқалық таситын көліктер	Жүк көтергіштігі 200 тонна
3	Тракторлар	
3.1	Тіркемесі бар дөңгелекті тракторлар	

Н қосымшасы
(міндетті)
Нысан

Үлгілік калькуляция

№ _____

1 т-ға арналған көлік шығыстары _____

Бастапқы деректер:

1. Түрі _____
2. Өнім берушілердің атауы және жеткізудің үлес салмағы, % _____
3. Теміржол тасымалы:
 - 3.1 Жөнелтім түрі _____
 - 3.2. Тариф _____
 - 3.3. Қосымша қызметтер _____
 - 3.4. Тарифтік схема _____
 - 3.5. Вагондарды тиеу нормасы _____
4. Автомобиль тасымалдары:
 - 4.1. Жүк сыныбы _____
 - 4.2. Тариф _____

_____ базалық күнге жасалған

p/c №	Операция атауы	Тасымалдаудың соңғы пункттерінің атауы (бастап – дейін)	Тасым алдау қашық тығы, км	1 т құны, теңге	
				Есептеу формуласы	Бар- лығы
1	2	3	4	5	6
1	Тиеу орындарында автомобильмен тасымалдау кезіндегі тиеу-түсіру жұмыстары				
2	Тиеп-жөнелту орнына автомобильмен тасымалдау				
3	Вагондарды тиеуге беру				
4	Вагондарға тиеу және олардан түсіру				
5	Теміржол тасымалы				
6	Түсіруге беру				
7	Межелі орындардағы автомобиль көлігі жанындағы тиеу-түсіру жұмыстары				
8	Межелі орындардағы автомобиль тасымалдары				
	1 т жиыны				

Өзірлеген:

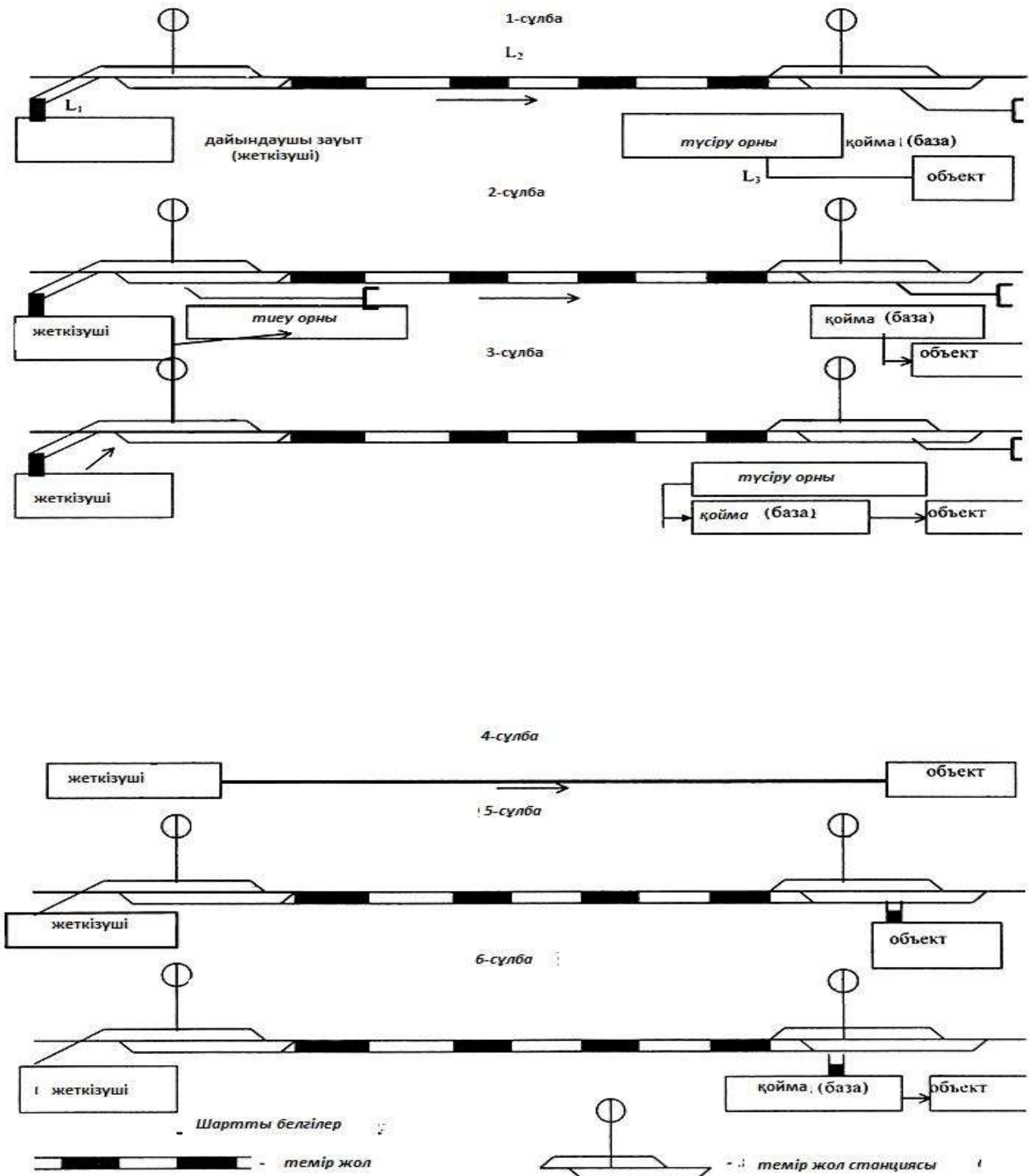
Тексерген:

Күні

Ескертпе:

1. Материалдарды, конструкцияларды, жабдықтарды жеткізу бойынша көлік шығыстары бастапқы деректер негізінде калькуляцияланады.
2. Темір жол және автомобиль көлігімен тасымалдау құны және қолданылатын көлік түріне байланысты өзге де шығыстар қолданыстағы сметалық нормалар, құнның сметалық көрсеткіштері және оларды қолдану жөніндегі нұсқаулар бойынша айқындалады.
3. Құрылыстар мен жұмыс істеп тұрған кәсіпорындардың темір жолдары бойынша тасымалдау құны осы құрылыстар үшін белгіленген тәртіппен бекітілген калькуляциялар бойынша айқындалады.
4. Тиеу-түсіру жұмыстарының және олармен байланысты қосымша операциялардың құны қолданыстағы сметалық нормалар мен бағалар бойынша қабылданады.
5. Дайындау-қоймалық шығындар франко-құрылыс алаңының материалдарының (бұйымдары, конструкциялары мен жартылай фабрикаттары) құнына белгіленген мөлшерде есептеледі.

Мүмкін көлік схемалары

Р.1 -кесте – Тиеу-түсіру жұмыстарының құнын есептеуге арналған жүктердің сметалық номенклатурасы

№	Атауы
1	Қаптардағы және қанарлардағы құрылыс жүктері 31-50 кг.
2	Ашық және жабық бумалардағы, теңдердегі, жәшіктердегі, бидондардағы және буып-түйілмеген орындардағы жүктер, шегелеу, тақташалар, паркет, байламдардағы планкалар 30 кг дейін.
3	Каток-бөшкелік жүктер және бөшке ыдысы 30 кг дейін.
4	Каток-бөшкелі жүктер және бөшкелі ыдыс 121-300 кг.
5	Терезе және айна әйнегі, қыш, фаянс және эмальданған бұйымдар.
6	Тұғырықтардағы немесе дайын пакеттердегі әртүрлі жүк.
7	Буып-түйілмеген жүктер (темірбетон бұйымдар мен конструкциялар) 3 т-ға дейін.
8	Буып-түйілмеген жүктер (темірбетон бұйымдар мен конструкциялар) 6 т-ға дейін.
9	Буып-түйілмеген жүктер (темірбетон бұйымдар мен конструкциялар) 6 т-дан астам.
10	Асбоцемент құбырлар.
11	3-тен 10 т-ға дейінгі орташа тонналық контейнерлер (жүкпен қапталған)*.
12	Дөңгелек ағаш материалы.
13	Шпалдар, білеулер, ағаш, кеніш тіреулері, пропса теңгерімдері.
14	Кесілген ағаш дайындамалары.
15	Байламдардағы сұрыптық металл, металл құбырлар.
16	Табақ металл.
17	Рельстер, арқалықтар, швеллерлер.
18	Шеңберлердегі сым.
19	Металл конструкциялар.
20	Өсімдік қабатының топырағы (қарашірік).
21	Әртүрлі құм.
22	Шағыл тас, қиыршық тас, жұмыр тас.
23	Құрғақ балшық.
24	Құрылыс қоқысы (механикаландырылған).
25	Құрылыс қоқысы (қолмен).

С қосымшасы
(міндетті)

Нысан

**С.1-кесте – Материалдарды алу көздері, жеткізу қашықтығы мен тәсілдері туралы жиынтық ведомость
(көлік схемасы)**

p/c №	Материалдардың атауы	Босату бағасында қабылданған франко түрі	Өнім берушілердің атауы мен олардың орналасқан жері	Өнім берушілердің үлес салмағы (үлесі), %	Автомобиль немесе трактор көлігімен өнім берушіден құрылыс алаңының объект маңындағы қоймасына дейін тасымалдау				Өнім берушілерден автомобиль көлігімен вагондарға тиеу орындарына дейін тасымалдау		
					жеткізудің жалпы көлемінің үлес салмағы, %	соңғы тасымалдау пункттері	ара-қашықтық, км	қолданылатын контейнерлеу түрі	көлік түрі және үл. салмағы, %	соңғы тасымалдау пункттері (бастап – дейін)	ара-қашықтық, км
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Кестенің жалғасы

Материалдарды жөнелту пункттеріне жеткізуге байланысты шығыстар мен алымдар		Тиеу орындарынан межелі пункттеріне дейін темір жол тасымалдары			Материалдарды межелі жерге жеткізуге байланысты шығыстар мен алымдар		Түсіру орындарынан құрылыс қоймаларына дейін автомобильмен тасымалдау (материалдарды темір жол көлігімен тасымалдау кезінде)			ескертпе
шығыстар мен алымдардың атауы, есептерге немесе олардың мөлшерін растайтын басқа да құжаттарға сілтеме	1 т жүк үшін сома, теңге	көлік түрі және пайызбен үлес салмағы	жөнелту және бару станциясы	арақашықтық, км	шығыстар мен алымдардың атауы, есептерге немесе олардың мөлшерін растайтын басқа да құжаттарға сілтеме	1 т жүк үшін сома, теңге	көліктің әртүрлі түрлерімен жүк түсіру орындарына дейін жеткізу кезіндегі пайызбен салыстырғандағы үлес салмағы	пункттер	арақашықтық, км	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23

**ҚР БСНҚ 8.01-05-2026
НДПС РК 8.01-05-2026**

Т.1-кесте – Нетто массасынан брутто массасына көшу коэффициенттері

	Материалдар, бұйымдар және конструкциялар	Өлшем бірлігі	Нетто массасынан брутто массасына көшу коэффициенті
1	2	3	4
	Құрылыс жұмыстарына арналған материалдар		
1	Тазартылған күкірт қышқылды аммоний (аммоний сульфаты), фосфорит ұны	т	1,01
2	Техникалық хлорлы аммоний (мүсәтір)	т	1,13
3	Сулы антисептик (техникалық кремний-фторлы натрий)	т	1,11
4	Майлы антисептик	т	1,02
5	Электр жарықтандыру арматурасы	т	1,67
6	Асбест	т	1,01
7	Асбозурит	т	1,01
8	Асбослюда	т	1,01
9	Асботермит	т	1,01
10	Асфальтит	т	1
11	Ацетилен	м ³	18,5
12	Техникалық ацетон	т	1,49
13	Сұйық бакелит	т	1,26
14	Бензин	т	1,13
15	Бензол	т	1
16	Жолға арналған мұнай битумдары	т	1,03
17	Шатырға арналған мұнай битумдары	т	1,05
18	Құрылыс және оқшаулау жұмыстарына арналған мұнай битумдары	т	1,03
19	Мұнай және газ өнеркәсібі объектілерін салуға арналған блок-бокстарды тасымалдау кезінде:		
	- теміржол көлігімен	т	1,02
	- автомобиль көлігімен	т	1,01
20	Тұтас гипс және гипсбетон блоктары мен тастары	м ³	1,09
21	Тығыздығы, кг/м ³ , көбік шыныдан жасалған блоктар:		
	200	м ³	1,51
	300	м ³	1,34
22	Қуысты шыны блоктар	м ³	1,17

	Материалдар, бұйымдар және конструкциялар	Өлшем бірлігі	Нетто массасынан брутто массасына көшу коэффициенті
23	Бұрандамалар	т	1,12
24	Брезент	м ²	1,02
25	Асбест қағазы	т	1,13
26	Техникалық құрғақ бура	т	1,07
27	Байланыстырғышсыз аса жіңішке шыны талшықтан жасалған мақта	т	1,03
28	Минералды мақта :		
	- М75	м ³	1,12
	- М100	м ³	1,09
29	Ісінген вермикулит	т	1,03
30	Ескі шүберек	т	1,03
31	Аммиак-селитралы жарылғыш заттар:		
	- патрондалмаған	т	1,02
	- патрондалған	т	1,51
32	Табақ винипласт	т	1,16
33	Бұрандалар	т	1,12
34	Вискозин (минералды май)	т	1,11
35	Құрылыс киізі	м ³	1,03
36	Асбест талшықтары	т	1,01
37	Қазба балауыз (озокерит), жасанды (церезин) және басқалары	т	1,14
38	Оқшаулағыш фарфор төлкелер	т	1,35
39	Ұнтақ түріндегі вулканит	т	1,01
40	Сомындар	т	1,12
41	Жабындық асбест галь	т	1,00
42	Шеге	т	1,12
43	Герметик	т	1,42
44	Гидроизол және изол	10 м2	1,01
45	Құрылыс гипсі (алебастр)	т	1,01
46	Қалыптау гипсі	т	1,01
47	Қорғасын тотығы	т	1,28
48	Отқа төзімді ұнтақталған саз балшық	т	1
49	Техникалық глицерин	т	1,34
50	Графит	т	1,02
51	Гудрон және жартылай гудрон	т	1,03
52	Ағаш қарамайы	т	1,05
53	Тас көмірлі қара май	т	1,05
54	Дермантин	м2	1,03

Т.1-кестенің жалғасы

	Материалдар, бұйымдар және конструкциялар	Өлшем бірлігі	Нетто массасынан брутто массасына көшу коэффициенті
55	Ұнтақталған диабаз	т	1,03
56	Диатомит, трепел	т	1
57	Техникалық дихлорэтан	т	1,3
58	Сылақ кермесі	мың дана	1,01
59	Отын	м3	1,01
60	Техникалық желатин	т	1,01
61	Хромды теміртас	т	1,01
62	Сырықтар	м3	1,01
63	Тойтармалар	т	1,12
64	Терезе сылағышы	т	1,26
	Жол белгілері:		
65	- жұқа табақты болаттан	т	1,24
66	- алюминий қорытпасынан	т	1,64
67	- шыныпласттан	т	1,29
	Жапсырмалы бұйымдар:		
68	- гипстен жасалған	кг	1,51
69	- цементтен жасалған	кг	1,25
70	Пластмассадан жасалған бұйымдар (құбырлар, бойлық, жиһаз фурнитурасы және басқалары)	т	1,06
71	Техникалық резеңке бұйымдар	т	1,26
72	Қапсырма бұйымдар	т	1,1
73	Шыны талшықтан жасалған бұйымдар	м3	1,06
74	Эбонитті бұйымдар	т	1,26
75	Фарфор оқшаулағыштар	т	1,25
	Техникалық калий гидроксиді :		
76	- сұйық	т	1,25
77	- қатты	т	1,05
78	Техникалық кальций хлориді	т	1,04
79	Жеңіл бетоннан жасалған тастар	м3	1,04
80	Әктас пен туфтан жасалған қабырға тастары	м3	1,03
81	Қарағай шайыры	т	1,25
82	Кальций карбиді	т	1,05
83	Карборунд (ұнтақ)	т	1,09
84	Асбест картон	т	1,15
85	Құрылыс картоны	т	1
86	Керосин	т	1,03
87	Кірпіш және қыш тастар	1000 дана дара кірпіш	1,03

	Материалдар, бұйымдар және конструкциялар	Өлшем бірлігі	Нетто массасынан брутто массасына көшу коэффициенті
88	Кірпіш және отқа төзімді бұйымдар	т	1,02
89	Қуысты керамикалық кірпіш пен тастар	1000 дана дара кірпіш	1,03
90	Силикат кірпіш пен тастар	1000дана дара кірпіш	1,05
91	Қышқылға төзімді кірпіш	т	1,04
92	Қуысты силикат кірпіш пен тастар	1000 дана дара кірпіш	1,04
93	Жылу оқшаулағыш кірпіш	м3	1,12
94	Оттегі	м3	8,64
95	Техникалық тұз қышқылы	т	1,55
96	Битум желімі	т	1,16
97	Казеин желімі	т	1,01
98	Бояу желімі (галерта)	т	1,35
99	Бояу желімі (тақташаларда)	т	1,02
100	Құрғақ сүйек желімі	т	1,01
	Құрылыс конструкциялары:		
101	- алюминий қорытпаларынан	т	1,28
102	- болаттан	т	1,02
103	Жол балдақтары	т	1,12
104	Бұрғылау қаптамалары	т	1,2
105	Қою ысқыланған бояулар және қолдануға дайын колерлер	т	1,11
106	Силикатты бояулар	т	1,11
107	Құрғақ бояулар	т	1,09
108	Шифер жабынға арналған бекітпелер	т	1,12
109	Асбест үгіндісі	т	1,01
110	Мәрмәр үгіндісі	т	1
111	Тар жолтабанды вагонеткаларға арналған бұрылысты шеңберлер	т	1,01
112	Телеграф және телефон ілмектері	т	1,12
113	Темір және мыс тотияйыны	т	1,1
114	Лактар	т	1,26
115	Электр қыздыру шамдары	10 дана	1,75
116	Таспалар, жіптер, төсемдер мен асбест баулар	т	1,13
117	Жұмыр ағаш материалдары	м3	1,01
118	Кесілген ағаш материалдары	м3	1,01

Т.1-кестенің жалғасы

	Материалдар, бұйымдар және конструкциялар	Өлшем бірлігі	Нетто массасынан брутто массасына көшу коэффициенті
119	Лигроин	т	1,12
120	Линкруст	100м2	1,12
121	Линолеум (релин)	100м2	1,01
122	Толқынды асбестцемент табақтар	т	1
123	Жалпақ асбестцемент табақтар (тақталар)	т	1
124	Каустикалық магнезит	т	1,01
125	Техникалық магний хлориді	т	1,01
126	Мазут	т	1,03
127	Өсімдік майлары	т	1,33
128	Майлау майлары	т	1,11
129	Соляр майы	т	1,11
130	Трансформаторлық май	т	1,11
131	Линолеум жапсырмасына арналған мастика	т	1,1
132	Шатыр мастикасы	т	1,01
133	Құрылыс мастикалары (линолеум жапсыруға арналған мастика мен шатыр мастикасынан басқа)	т	1,13
134	Каолин талшығынан жасалған материал	т	1
135	Оқшаулағыш төсеніштер	м3	1,04
136	Байланыстырғышсыз супер жұқа шыны талшықтан жасалған төсеніштер	т	1,02
137	Кесек бор	т	1
138	Ұнтақталған бор	т	1,01
139	Отқа төзімді мертельдер	т	1
140	Қаптық мата және миткаль	м2	1,01
141	Андезит және бештаунит ұны	т	1,03
142	Картоп ұны (крахмал) және қара бидай ұны	т	1,01
143	Монтаждау материалдарының жиынтығы бар кабельдік жалғағыш муфталар	т	1,21
144	Сұйық сабын	т	1,35
145	Қатты сабын	т	1,13
146	Тығыздама салмалары	т	1,26
147	Новоасбозурит	т	1,01
148	Тұсқағаз	100 м2	1,05
149	Магний тотығы	т	1,01
150	Әліпмай	т	1,15
151	Қыл-қыбыр	т	1,02
152	Талшық	т	1,02
153	Парафин	т	1,14

	Материалдар, бұйымдар және конструкциялар	Өлшем бірлігі	Нетто массасынан брутто массасына көшу коэффициенті
154	Паркет	м2	1,05
155	Кенеп	м2	1,01
156	Пасталар	т	1,26
157	Сұйық пек	т	1
158	Қатты пек	т	1
159	Кесек пемза	т	1,01
160	Ұнтақталған пемза	т	1,01
161	Тақталы пенопласт	т	1,42
162	Пергамин	10 м2	1,01
163	Бағыттамалы бұрмалар	т	1,01
164	Сол сияқты	1 жиынтық	1,01
165	Дайын блоктармен тасымалданатын бағыттамалы бұрмалар	1 аударым	1,01
166	Оқшаулауға арналған поливинилхлоридті пластикат	т	1,01
167	Қабырғалардың ішкі қаптауына арналған зерленген қыш тақтайшалар	10 м2	1,28
168	Еденге арналған керамикалық тақташалар	10 м2	1,17
169	Қасбеттік керамикалық тақташалар	10 м2	1,09
170	Қышқылға төзімді және термо-қышқылға төзімді қыш тақтайшалар	10 м2	1,08
171	Сол сияқты	т	1,08
172	Еденге арналған поливинилхлоридті тақташалар	10 м2	1,02
173	Қаптауға арналған полистирол тақташалар	10 м2	1,21
174	Қаптауға арналған кілем-мозаикалық шыны тақташалар және олардан жасалған кілемдер	10 м2	1,01
175	Сол сияқты	т	1,01
176	Асбестовермикулитті тақталар	м3	1,13
177	Ағаш-талшықты тақталар	10 м2	1
178	Ағаш-жаңқалы тақталар	10 м2	1,00
179	Қаптауға арналған гипс тақталар	10 м2	1,05
180	Ісінген перлиттен жасалған тақталар	м3	1,16
	Оқшаулағыш тақталар, тығыздығы кг/м3:		
181	200-ге дейін	м3	1,31
182	200-ден жоғары	м3	1,08
	Қамысты және шымтезекті жылу оқшаулағыш тақталар	10 м2	1,10
183	Сол сияқты	м3	1,10

Т.1-кестенің жалғасы

	Материалдар, бұйымдар және конструкциялар	Өлше м бірлігі	Нетто массасынан брутто массасына көшу коэффициенті
184	Табиғи тастан жасалған қаптау тақталары, қалыңдығы, мм:		
	10	м2	1,14
	15	м2	1,14
	20	м2	1,14
	25	м2	1,14
	30	м2	1,14
	40	м2	1,14
	50	м2	1,14
	60	м2	1,14
	80	м2	1,14
	90 – 100	м2	1,14
	110 – 120	м2	1,14
	130 – 140	м2	1,14
	150 – 160	м2	1,14
	170 – 200	м2	1,14
185	Перлитфосфорегельді тақталар	м3	1,22
186	Перлитцементті тақталар	м3	1,19
187	Полистирол көбікінен жасалған жылу оқшаулағыш тақталар	м3	1,08
188	Ұяшықты бетоннан жасалған жылу оқшаулағыш тақталар	м3	1,04
	Совелитті маркалы жылу оқшаулағыш тақталар:		
189	350	м3	1,14
190	400	м3	1,13
191	Фибролит тақталары	м3	1,01
192	Қож-ситал тақталары	10 м2	1,12
193	Құрылыс соғылмалары (саңылау, ысқыштар, бекіткіштер, қапсырмалар, істіктер және басқалар)	т	1,12
194	Полистирол	т	2,00
195	Политура	т	1,26
196	Синтетикалық байланыстырғыштағы диатомитті және минералды мақтадан басқа барлық жылу оқшаулағыш жартылай цилиндрлер	м3	1,30
197	Диатомитті жылу оқшаулағыш жартылай цилиндрлер	м3	1,23
198	Синтетикалық байланыстырғыштағы минералқатты жылу оқшаулағыш жартылай цилиндрлер	м3	1,22

Т.1-кестенің жалғасы

	Материалдар, бұйымдар және конструкциялар	Өлшем бірлігі	Нетто массасынан брутто массасына көшу коэффициенті
199	Помароль	т	1,22
200	Асфальт ұнтағы	т	1
201	Магnezит ұнтағы	т	1
202	Асфальтбетон қоспаларына арналған минералды ұнтақ	т	1
203	Тальк ұнтағы	т	1,01
204	Термооқшаулағыш ұнтақ	т	1,01
205	Совелитті ұнтақ	т	1,02
206	Тактатас себіндісі	т	1,01
207	Қалайы-қорғасын дәнекері	т	1,07
208	Тығыздағыш төсемдер	т	1,26
209	Металл опа	т	1,07
210	Лак-бояу материалдарының еріткіштері	т	1,26
211	Рельстер, ұзындығы 25 м	т	1,04
212	Резеңкеленген белдіктер	т	1,01
213	Желдеткіш металл торлар	т	1,03
214	Ровинг ширақ	т	1,09
215	Электр қондырғылары бар фарфор роликтер	т	1,35
216	Рубероид	10 м2	1,01
217	Иілгіш металл жеңдер	т	1,01
218	Резеңке маталы жеңдер	т	1,01
219	Күйе	т	1,04
220	Диатомиттерден басқа барлық жылу оқшаулағыш сегменттер	м3	1,31
221	Диатомитті жылу оқшаулағыш сегменттер	м3	1,26
222	Ұнтақталған күкірт	т	1,02
223	Гофрленген металдан жасалған су өткізгіш құбырлардың секциялары	т	1,05
224	Өрілген болат тор	м2	1,01
225	Сиккатив	т	1,26
226	Скипидар	т	1,31
227	Жылу оқшаулағыш қабықтар	м3	1,33
228	Мұнайлы консистенциялы майлар (консталин, солидол және басқалары)	т	1,28
229	Құрғақ терразитті сылақ қоспалары	т	1,01
230	Ағаш және таскөмір шайыры	т	1,13
231	Жол жұмыстарына арналған шайыр	т	1
232	Эпоксидті-цианды шайырлар	т	1,19
233	Таскөмір сольвенті	т	1,32

Т.1-кестенің жалғасы

	Материалдар, бұйымдар және конструкциялар	Өлшем бірлігі	Нетто массасынан брутто массасына көшу коэффициенті
234	Этил спирті	т	1,35
235	Стеарин	т	1,14
236	Иллюминаторларға арналған және қарау шынысы	т	16,2
237	Арқауланған табақ шыны	10 м2	1,38
238	Сұйық шыны	т	1,12
239	Терезе шынысы, қалыңдығы 2-3 мм	м2	1,25
240	Терезе шынысы және термиялық жалтыратылған айналы табақ шыны, қалыңдығы 4-5 мм	м2	1,26
241	Терезе шынысы, қалыңдығы 6 мм	м2	1,31
242	Органикалық техникалық шыны	т	1,37
243	Термиялық жалтыратылған айналы табақ шыны, қалыңдығы 6-7 мм және жалтыратылған витриналы шыны, қалыңдығы 5,5-8 мм	м2	1,31
244	Өрнектелген табақ шыны	м2	1,26
245	Шыны пакеттер	м2	1,47
246	Қораптық және швеллерлік қима құрылыстық пішінделген шыны	т	1,59
247	Үйлердің, көшелердің, корпустардың және кіреберістердің нұсқауларына арналған эмальданған тақтайшалар	т	1,01
248	Текстовинит	м2	1,03
249	Қарақағаш және қарақағаз-былғары	10 м2	1,01
250	Дизельді отын	т	1,03
251	Трихлорэтилен	т	1,3
252	Жұқа тақтай	м3	1,19
253	Фаолит (қышқылға қарсы және тотыққа қарсы бітеуіш)	т	1,06
254	Фольгоизол	10 м2	1
	Цемент:		
255	- құрылыс жағдайында және басқа да осындай жағдайларда бетон дайындау үшін	т	1
256	- цемент шығысы тікелей ҚНЖЕ-де көрсетілген жұмыстар үшін	т	1,01
257	Жабынқыш	мың дана	1,03
258	Жол бұрандамаларына арналған серіппелі тығырықтар	т	1,12
259	Ұнтақталған қышқақ	т	1

Т.1-кестенің жалғасы

260	Бүйірлік едендерге арналған ағаш құты	м3	1,17
261	Жабынқыш жоңқасы	мың дана	1
262	Ажарлағыш егеуқұм қағазы	100 парак	1,02
263	Суға төзімді оталдырғы білте	100 м	1,51
264	Асфальтталған отқа төзімді білте	мың орам	1,31
265	Бітеуіш	т	1,26
266	Кең және тар жолтабанды темір жолдарға арналған шпалдар	шт.	1
267	Сомындары бар қара бұрансұқпалар (тартпалы)	т	1,12
268	Бұрандалы шегелер	т	1,12
269	Металл электродтар	т	1,14
270	Эмаль	т	1,26
271	Жол битум эмульсиялары	т	1,09
	Ағаштан жасалған бұйымдар		
272	Қылқан жапырақты ағаштан жасалған блоктар мен қақпа төсемдері	м2	1,23
273	Қылқан жапырақты ағаштан жасалған блоктар мен есік төсемдері	м2	1,5
274	Еменнен және ағаштың басқа да бағалы түрлерінен жасалған блоктар мен есік төсемдері	м2	1,38
275	Қылқан жапырақты ағаштан жасалған қос жақтаулы терезе блоктары	м2	1,36
276	Еменнен және басқа да бағалы ағаш түрлерінен жасалған қос жақтаулы терезе блоктары	м2	1,27
277	Қос жақтаулы терезе блоктары және блокта емес жақтаулар	м2	1,37
278	Қылқан жапырақты ағаштан жасалған ойықтар, жақтаулар және өзге де ендік бұйымдар	100 м	1,01
279	Еменнен және ағаштың басқа да бағалы түрлерінен жасалған ойықтар, жақтаулар және өзге де ендік бұйымдар	100 м	1,01
280	Стандартты ағаш және стандартты емес ағаш және тас үйлерге арналған ағаштан жасалған бөлшектер (әр түрлі арқалықтар, аралықтар, еденге арналған тақталар мен арқалықтар, шатыр тақтайлары, ағаш ұсталық бұйымдарды қоспағанда аралықтардың қалқандары, қалыптар, төсемдер, торламалар; мүкәммалдық уақытша құрылыстардың жиынтықтары, қоршаулардың бөлшектері, желімделген арқалықтар және өнеркәсіптік ғимараттардың аражабындары үшін фермалар және т. б.)	м3 бөлшек	1
281	Паркет тақталар мен қалқандар	м2	1,08
282	Есік қораптары	м	1,04
283	Терезе қораптары	м	1,04

Т.1-кестенің жалғасы

	Материалдар, бұйымдар және конструкциялар	Өлшем бірлігі	Нетто массасынан брутто массасына көшу коэффициенті
	Санитарлық-техникалық жұмыстарға арналған бұйымдар мен жиынтықтар		
	Тұрмыстық мақсаттағы газ аппаратурасы:		
284	Ағаштың бағалы түрлерінен жасалған есік төсемдері (жылтыратылған)	м2	1,4
285	Шкафтар, панельдер, тамбурлар және бөлшектелген түрдегі басқа да кіріктірілген жабдықтар	м2	1,22
286	Ауа-жылыту агрегаттары	т	1,28
287	- ағынды су жылытқыш аппараттар	т	1,47
	- ас үй тақталары	т	1,47
288	Қондырғылар мен сигнал беру жүйелерінің спринклерлік және топтық әсер ететін аппаратурасы (спринклерлік бастиектер, тарту муфталары, электр-су сигналдары, сигнал турбиналары, су сигналдық ауа клапандары, бақылау-сигналдық су клапандары, топтық әсер ететін және оятқыш; үш жүрісті және бұрыштық құрама крандар)	т	1,18
289	Су жылыту бағанына арматура	т	1,65
290	Санитариялық-техникалық – ванна-себезгі, ас үй және дәретхана аспаптарына арматура	т	1,18
291	Конденсациялық және кеңейткіш бактар	т	1,21
292	Фаянс және шойын шайғыш бөшекелер	т	1,4
293	Блоктар, ысырмалар, кран түріндегі тиек құрылғылары және өзге де ұқсас арматура	т	1,12
294	Қыш ванналар	т	1,24
295	Медициналық аяқ ванналары	т	1,3
296	бұл да сондай, қол	т	1,5
297	Эмальданған шойын ванналар	т	1,2
298	Вантуздар	т	1,2
299	Шұралар	т	1,18
300	Желдеткіштер, сорғылар	т	1,6
301	Ауа өлшегіштер	т	1,22
302	Су бөлгіштер және май бөлгіштер	т	1,25
303	Сыйымды және жылдамдықты су жылытқыштар	т	1,06
304	Ауа бұрғыштар	т	1,25
305	Ауа таратқыштар мен ауа жинағыштар	т	1,22
306	Жасырын суағарларға арналған құйғыштар	т	1

307	Желдеткіш құйғыштар мен сорғыштар, тарту дефлекторлары, сепараторлар	т	1,39
308	Жылыту пештерінің гарнитурасы	т	1
309	Дәретхана гарнитурасы (қағаз ұстағыштар, сүлгілерге арналған ілгіштер, сабын салғыштар, сүлгі ұстағыштар, кронштейндердегі шыны дәретхана сөрелері, ванналарға арналған тұтқалар, фарфор стакандар, қақпағы бар тостағандар және басқа да ұқсас арматура)	т	1,29
310	Жерасты өрт сөндіру гидранттары	т	1,23
311	Сорғыш жалғағыш бастиектер	т	1,18
312	Балшық жинағыштар	т	1,1
313	Дроссель-клапандар	т	1,29
314	Жеке гигиеналық душтар («бидэ»)	т	1,39
315	Май жинағыштар	т	1,1
316	Инжекторлар	т	1,12
317	Калориферлер	т	1,28
318	Кері және сақтандырғыш клапандар	т	1,27
319	Редукциялық клапандар	т	1,1
320	Өртүрлі клапандар (қола, болат, шойын)	т	1,11
321	Ванналарға арналған су жылытатын бағаналар	т	1,34
322	Тығыздамалы компенсаторлар	т	1,25
323	Жылыту конвекторлары	т	1,13
324	Конденсат бұрғыштар	т	1,1
325	Ауа баптағыштар	т	1,18
326	Шағын литражды жылыту қазандары	т	1,13
327	Жылыту қазандары (шағын литражды қазандардан басқа)	т	1,06
328	Су тарату, дәретхана және басқа крандар (қола, жез, болат және шойын)	т	1,22
329	Ішкі санитариялық-техникалық желілерге арналған бекіткіштер (кронштейндер, құбырларға арналған ілгектер және өзге де ұқсас бұйымдар)	т	1,12
330	Манометрлер және өзге де өлшеу аспаптары	т	1,45
331	Эмальданған шойын жуғыштар	т	1,2
332	Қысымсыз асбестцемент құбырларға арналған асбестцемент муфталар	т	1,02
333	Бұл да сондай, су құбырлары үшін	т	1,02
334	Серпімді муфталар	т	1,19
335	Шойын қазандарға арналған ниппельдер	т	1,29
336	Паронит	т	1,08
337	Себезгі келтекүбырлары	т	1,37

Т.1-кестенің жалғасы

338	Жартылай фарфор және фаянс писсуарлар	т	1,62
339	Қатты отын қолданумен жылыту-пісіру тақталары	т	1,41
340	Эмальданған шойын себезгі тұғырықтары	т	1,16
341	Сүлгі кетпітрігіштер	т	1,06
342	Инерциялық шаң бөлгіштер	т	1,33
343	Жылыту радиаторлары және оларға кронштейндер	т	1,01
344	Ас үйге арналған эмальданған болат шұңғылшалар	т	1,48
345	Өрт сөндіру жөндері	т	1,01
346	Жалюзді торлар	т	1,03
347	Бөтелке сифондары	т	1,18
348	Себезгі қондырғыларына арналған араластырғыштар	т	1,32
349	Өрт сөндіру қол оқпандары	т	1,49
350	Эмальданған шойын клозетті басқыштары мен тостағандары	т	1,33
	Қысымсыз құбырларға арналған асбестцемент құбырлар, ішкі диаметрі, мм:		
351	100	м	1,01
352	100-ден жоғары	м	1,01
	Асбестцементті су құбыры, ішкі диаметрі, мм:		
353	100	м	1,01
354	100-ден жоғары	м	1,01
355	Торы бар душқа арналған құбырлар	т	1,65
	Қыш кәріздік құбырлар, ішкі диаметрі, мм:		
356	400-ге дейін	т	1,03
357	400-ден жоғары	т	1,02
358	Қабырғалы шойын жылыту құбырлары	т	1,17
359	Ылғалдандырғыштар	т	1,47
360	Сұйықтық деңгейінің көрсеткіштері	т	1,14
361	Қыш қол жуғыштар	т	1,46
362	Фаянс унитаздар	т	1,48
363	Торлы ұяшықты сүзгілер	т	1,27
364	Құбырларға арналған иілгіш шойыннан жасалған фитингтер, шойын кәріздік бөлшектер	т	1,14
365	Циклондар	т	1,38
366	Ауыз су бұрқақтарының тостағандары	т	1,47
367	Шу бәсеңдеткіштер	т	1,39
368	Су ағынды элеваторлар	т	1,27
369	Желдеткіштер мен сорғыларға электр қозғалтқыштары	т	1,18

370	Бу ағынды эжекторлар	т	1,25
371	Электродты өнім		
372	Домна пештеріне арналған графиттелген блоктар	т	1,09
373	Алюминий электролизерлерге арналған көмір бүйірлік блоктар	т	1
374	Коксты қалың масса	т	1,03
375	Көміртекті масса	т	1,07
376	Электродты масса	т	1
377	Магний зауыттарының шахталық пештеріне арналған көміртекті саптамалар	т	1,01
378	Графиттелген ниппельдер	т	1,14
379	Көміртекті паста	т	1,11
380	Термографит	т	1,09
381	Көмір құбырлары	т	1,26
382	Графиттелген электродтар	т	1,03
	Қоғалдандыруға арналған материалдар		
383	Диаметрі 0,5 м, биіктігі 0,4 м дейін кесекті ағаштар мен бұталар	дана	1,01
384	Диаметрі 0,8 м, биіктігі 0,6 м кесекті ағаштар мен бұталар	дана	1,01
385	Өлшемі 0,8 х 0,8х0,5 м кесекті ағаштар мен бұталар	дана	1,04
	Кесекті ағаштар, өлшемі, м:	дана	
386	- 1х1х 0,6	дана	1,04
387	- 1, 3х1, 3х 0,6	дана	1,04
388	- 1,5х1, 5х 0,65	дана	1,04
389	- 1, 7х1, 7х 0,65	дана	1,04
390	Жалаң тамыр жүйесі бар ағаш-көшеттер мен бұталар-көшеттер	дана	1
391	Шөп тұқымдары	т	1,02

**У.1 -кестесі Тиеу-түсіру жұмыстарына жұмсалған еңбек шығындарының нормалары
және машиналарды пайдалану уақыты**

1. Ыдыс-қаптама және даналы жүктер

Өлшем бірлігі: 1 т (*1 дана)

Шығындар элементтерінің атауы	Тиеу немесе түсіру адам (маш)-сағ
1	2
Қаптардағы және қанарлардағы құрылыс жүктері 31-50 кг	
Жұмысшылардың еңбек шығындары	0,2508
Ашалы қармауыштары бар автотиегіш 1 т	0,0627
Ашық және жабық бумалардағы, тендердегі, жәшіктердегі, бидондардағы және буып-түйілмеген орындардағы жүктер, тақташалар, паркет, байламдардағы планкалар 30 кг дейін	
Жұмысшылардың еңбек шығындары	0,285
Ашалы қармауыштары бар автотиегіш 1 т	0,0712
Каток-бөшкелік жүктер және бөшке ыдысы 30 кг дейін	
Жұмысшылардың еңбек шығындары	0,282
Ашалы қармауыштары бар автотиегіш 1 т	0,0706
Каток-бөшкелі жүктер және бөшкелі ыдыс 121-300 кг	
Жұмысшылардың еңбек шығындары	0,182
Ашалы қармауыштары бар автотиегіш 1 т	0,0454
Терезе және айна әйнегі, қыш, фаянс және эмальданған бұйымдар	
Жұмысшылардың еңбек шығындары	0,315
Ашалы қармауыштары бар автотиегіш 1 т	0,0787
Тұғырықтардағы немесе дайын пакеттердегі әртүрлі жүк	
Жұмысшылардың еңбек шығындары	0,102
Ашалы қармауыштары бар автотиегіш 1 т	0,0512
Буып-түйілмеген жүктер (темірбетон бұйымдар мен конструкциялар) 3 т-ға дейін.	
Жұмысшылардың еңбек шығындары	0,147
Автомобильдік жүрістегі крандар, 10 т	0,0489
Буып-түйілмеген жүктер (темірбетон бұйымдар мен конструкциялар) 6 т-ға дейін.	
Жұмысшылардың еңбек шығындары	0,119
Автомобильдік жүрістегі крандар, 10 т	0,0395
Буып-түйілмеген жүктер (темірбетон бұйымдар мен конструкциялар) 6 т-дан астам.	
Жұмысшылардың еңбек шығындары	0,114
Автомобильдік жүрістегі крандар, 10 т	0,0380
Асбоцементті құбырлар	
Жұмысшылардың еңбек шығындары	0,194
Автомобильдік жүрістегі крандар, 10 т	0,0648
Ірі тонналы контейнерлер*	
Жұмысшылардың еңбек шығындары	0,311
Автомобильдік жүрістегі крандар, 12,5 т	0,156

2. Ағаш материалдары

Өлшем бірлігі: 1 т

Шығындар элементтерінің атауы	Тиеу адам (маш.)- сағ	Түсіру адам (маш.)-сағ
1	2	3
Дөңгелек ағаш материалы		
Жұмысшылардың еңбек шығындары	0,131	0,1765
Автомобильдік жүрістегі крандар, 10 т	0,0438	-
Шпалдар, білеулер, ағаш, кеніш тіреулері, пропса теңгерімдері.		
Жұмысшылардың еңбек шығындары	0,186	0,3335
Автомобильдік жүрістегі крандар, 10 т	0,0619	-
Кесілген ағаш дайындамалары		
Жұмысшылардың еңбек шығындары	0,157	0,489
Автомобильдік жүрістегі крандар, 10 т	0,0522	-

3. Металдар және металл бұйымдары

Өлшем бірлігі: 1 т

Шығындар элементтерінің атауы	Тиеу немесе түсіру адам (маш.)-сағ
1	2
Байламдардағы сұрыптық металл, металл құбырлар	
Жұмысшылардың еңбек шығындары	0,126
Автомобильдік жүрістегі крандар, 10 т	0,0631
Табақ металл	
Жұмысшылардың еңбек шығындары	0,105
Автомобильдік жүрістегі крандар, 10 т	0,0526
Рельстер, арқалықтар, швеллерлер	
Жұмысшылардың еңбек шығындары	0,104
Автомобильдік жүрістегі крандар, 10 т	0,0519
Шеңберлердегі сым	
Жұмысшылардың еңбек шығындары	0,171
Автомобильдік жүрістегі крандар, 10 т	0,0854

4. Үйіліп тиелетін жүктер

Өлшем бірлігі: 1 т

Шығындар элементтерінің атауы	Тиеу адам. (маш.)-сағ	Түсіру адам (маш.)-сағ
1	2	3
Өсімдік қабатының топырағы (қарашірік)		
Жұмысшылардың еңбек шығындары	-	0,29
Экскаватор 1 м ³	0,027	-
Әр түрлі құм		
Жұмысшылардың еңбек шығындары	-	0,154
Экскаватор 1 м ³	0,0152	-
Шағыл тас, қиыршық тас, жұмыр тас		
Жұмысшылардың еңбек шығындары		0,173
Экскаватор 1 м ³	0,0202	
Құрғақ саз		
Жұмысшылардың еңбек шығындары		0,179
Экскаватор 1 м ³	0,0227	
Құрылыс қоқысы		
Автотиегіш 5 т, маш./сағ	0,0186	-
Қолмен тиеумен құрылыс қоқысы		
Жұмысшылардың еңбек шығындары	0,346	0,2375

Ф.1 кесте - Жүктердің номенклатурасы мен сыныптамасы

№	Жүктің атауы	Жүктің сыныбы
1	2	3
	Құрылыс материалдары, жартылай фабрикаттар, бұйымдар	
1.		
...		
	Санитарлық-техникалық материалдар, бұйымдар мен құбырлар	
...		
...		

Ф.2 кесте - Жүк сыныбы бойынша жүк көтергіштікті пайдалану коэффициенттері

Жүктің сыныбы	Жүк көтергіштікті пайдалану коэффициенті
1	1,0
2	0,99-0,71
3	0,70-0,51
4	0,50-0,40

Ф.3 кесте - Жүк сыныбы бойынша жүк көтергіштікті пайдаланудың орташа коэффициенттері

Жүктің сыныбы	Жүк көтергіштікті пайдаланудың орташа коэффициенті
1	1,0
2	0,85
3	0,61
4	0,45

X қосымшасы
(міндетті)

Нысан

X.1-кесте – Жүктерді тасымалдау құнының сметалық көрсеткіштері жинақтарының кестелік бөлігінің нысандары

1-бөлім (411) Жалпы мақсаттағы автомобильдер

1-кіші бөлім (411-1) Бортты автомобильдер

1 тонна-километр үшін теңге

Позиция нөмірі	Тасымалдау қашықтығы, км	Жүк көтергіштігі төмен (5 тоннаға дейін)		Жүк көтергіштігі орташа (5-тен жоғары 10 тоннаға дейін)		Жүк көтергіштігі үлкен (10 тоннадан жоғары)	
		Елді мекендерде	Елді мекендерден тыс	Елді мекендерде	Елді мекендерден тыс	Елді мекендерде	Елді мекендерден тыс
Код		411-101-01	411-101-02	411-102-01	411-102-02	411-103-01	411-103-02

2-бөлім (412) Мамандандырылған автомобильдер

1-кіші бөлім (412-1) Өзі аударатын автомобильдер

1 тонна-километр үшін теңге

Позиция нөмірі	Тасымалдау қашықтығы, км	Жүк көтергіштігі орташа (5-тен жоғары 10 тоннаға дейін)		Жүк көтергіштігі үлкен (10 тоннадан жоғары)		
		Елді мекендерде	Елді мекендерден тыс	Елді мекендерде	Елді мекендерден тыс	
					осьтік жүктеме 8 тоннаға дейін	осьтік жүктеме 8 тоннадан жоғары
Код		412-101-01	412-101-02	412-102-01	412-102-02	412-102-04

1 тонна-километр үшін теңге

Позиция нөмірі	Тасымалдау қашықтығы, км	Жүк көтергіштігі үлкен (10 тоннадан жоғары)
		Карьерлерден
Код		412-102-03

2-кіші бөлім (412-2) Автомобиль-фургондар

1 тонна-километр үшін теңге

Позиция нөмірі	Тасымалдау қашықтығы, км	Жүк көтергіштігі төмен (5 тоннаға дейін)		Жүк көтергіштігі орташа (5-тен жоғары 10 тоннаға дейін)	
		Елді мекендерде	Елді мекендерден тыс	Елді мекендерде	Елді мекендерден тыс
Код		412-201-01	412-201-02	412-202-01	412-202-02

3-кіші бөлім (412-3) Автомобиль-цистерналар

1 тонна-километр үшін теңге

Позиция нөмірі	Тасымалдау қашықтығы, км	Авто цемент тасығыштар		Авто битум тасығыштар		
		Елді мекендерде	Елді мекендерден тыс	Елді мекендерде	Елді мекендерден тыс	
					қара жолдардан басқа	қара жолдар
Код		412-301-01	412-301-02	412-302-01	412-302-02	412-302-03

1 тонна-километр үшін теңге

Позиция нөмірі	Тасымалдау қашықтығы, км	Автоцистерналар		
		Елді мекендерде	Елді мекендерден тыс	
			қара жолдардан басқа	қара жолдар
Код		412-303-01	412-303-02	412-303-03

4-кіші бөлім (412-4) Авто бетон араластырғыштар

1 тонна-километр үшін теңге

Позиция нөмірі	Тасымалдау қашықтығы, км	Ыдыс көлемі 6 м3.		Ыдыс көлемі 8 м3.		Ыдыс көлемі 10 м3.	
		Елді мекендерде	Елді мекендерден тыс	Елді мекендерде	Елді мекендерден тыс	Елді мекендерде	Елді мекендерден тыс
Код		412-401-01	412-401-02	412-402-01	412-402-02	412-403-01	412-403-02

5-кіші бөлім (412-5) Құбыр таситын автомобильдер (құбыр буындарын тасығыштар)

1 тонна-километр үшін теңге

Позиция нөмірі	Тасымалдау қашықтығы, км	Жүк көтергіштігі үлкен (10 тоннадан жоғары)		
		Елді мекендерде	Елді мекендерден тыс	
			қара жолдардан басқа	қара жолдар
Код		412-501-01	412-501-02	412-501-03

6-кіші бөлім (412-6) Панель таситын автомобильдер

1 тонна-километр үшін теңге

Позиция нөмірі	Тасымалдау қашықтығы, км	Жүк көтергіштігі үлкен (10 тоннадан жоғары)	
		Елді мекендерде	Елді мекендерден тыс
Код		412-601-01	412-601-02

7 (412-7) кіші бөлім Ершікті тартқыштары бар ауыр жүк таситын жартылай тіркемелер

1 рейс (*1 километр) үшін теңге

Позиция нөмірі	Тасымалдау қашықтығы, км	Жүк көтергіштігі 20 тонна		Жүк көтергіштігі 30 тонна	
		Елді мекендерде	Елді мекендерден тыс	Елді мекендерде	Елді мекендерден тыс
Код		412-701-01	412-701-02	412-702-01	412-702-02

1 рейс (*1 километр) үшін теңге

Позиция нөмірі	Тасымалдау қашықтығы, км	Жүк көтергіштігі 40 тонна		Жүк көтергіштігі 60 тонна	
		Елді мекендерде	Елді мекендерден тыс	Елді мекендерде	Елді мекендерден тыс
Код		412-703-01	412-703-02	412-704-01	412-704-02

3-бөлім (413) Тракторлар

1-кіші бөлім (413-1) Тіркемесі бар дөңгелекті тракторлар

1 тонна-километр үшін теңге

Позиция нөмірі	Тасымалдау қашықтығы, км	Тіркемесі бар доңғалақты тракторлар, тарту сыныбы 3-ке дейін	
		Үйіліп тиелетін жүктер	Үйіліп тиелетін жүктерден басқа жүктер
Код		413-101-01	413-101-02

4-бөлім (414) Автомобиль тасымалдары кезіндегі тиеу-түсіру жұмыстары

1-кіші бөлім (414-1) Автомобиль тасымалдары кезіндегі тиеу-түсіру жұмыстары

1 тонна үшін теңге (*1 дана)

Код	Құрылыс материалдары, бұйымдары мен конструкциялары	Тиеу (кодты кеңейту, аяқталуы – 01)	Түсіру (кодты кеңейту, аяқталуы – 02)
	Ыдыс-қаптама және даналы жүктер (411-101)		

Ц қосымшасы
(міндетті)

Ц.1-кесте

Бортты автомобильдер (I) және стандартты тенттермен жабдықталған автомобиль-фургондар, тіркемелер мен жартылай тіркемелер, жылжымалы құрамнан түсірмей түсірілетін (тиелетін) әмбебап контейнерлер (II) үшін автокөлік құралдарының тиеу және түсіру кезіндегі бос тұрып қалу уақытының нормасы

Автомобильге тиелетін (түсірілетін) жүктің салмағы, тонна	Тиеуге (түсіруге) бос тұру уақытының нормасы, тоннаға мин	
	I	II
1	2	3
1 тоннаға дейін қоса алғанда	12	13
Әрбір толық немесе толық емес тонна үшін 1 тоннадан астам қосылады	2	3

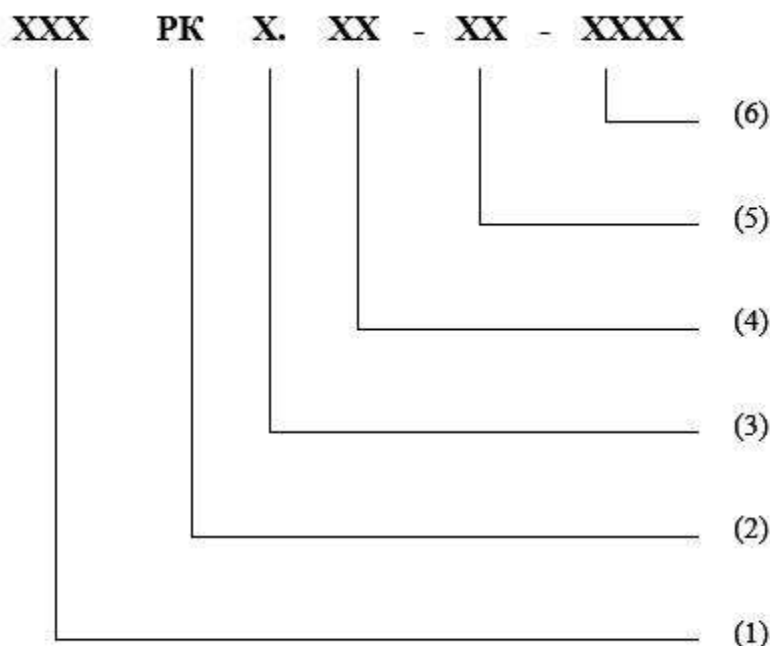
Ц.2-кесте – Әртүрлі мақсаттағы өзі аударғыш автомобильдер мен автоцистерналарды тиеуге немесе түсіруге арналған уақыт нормасы

Жылжымалы құрам түрі	Тиеуге (түсіруге) бос тұру уақытының нормасы, тоннаға мин
1	2
Карьерлерде жұмыс істейтіндерден басқа, өзі аударатын автомобильдер үшін	1
Карьерлерде жұмыс істейтін өзі аударатын автомобильдер үшін	0,2
Автомобиль-цистерналар үшін (құю немесе төгу)	4

Ш қосымшасы
(міндетті)

Мемлекеттік сметалық нормативтік құжаттарға шифр беру және сметалық номенклатурада құрылыс ресурстарын кодтау қағидалары

1 Шифр құрылымы келтірілген схемаға сәйкес «нүкте» және «дефис» белгілерімен бөлінетін әріптік және цифрлық белгілеу элементтерін қамтиды:

мұндағы:

- (1) мемлекеттік нормативтің аббревиатурасы;
- (2) «Қазақстан Республикасы» аббревиатурасы;
- (3) нормативтік актілер кешеніне тиістілігін сәйкестендіретін нөмір;
- (4) нормативтік актілер кешенінің тобына тиесілілігін сәйкестендіретін нөмір;
- (5) нормативтік құжаттың тіркеу нөмірі;
- (6) нормативтік құжаттың бекітілген жылы.

2 Құрылыстағы баға белгілеу жөніндегі жаңадан әзірленген нормативтік құжаттарға шифрлар сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті орган жүзеге асыратын тіркеу шамасына қарай нөмірлердің өсу тәртібімен беріледі. Сметалық нормативтік құжаттың күші жойылған кезде, құжаттың күшін жою оны қайта қарауға және оның орнына басқа нормативтік құжатты қабылдауға байланысты болған жағдайды қоспағанда, оның шифры басқа нормативтік құжатқа берілмейді.

3 Өзгерістермен қайта басып шығарылған құрылыстағы баға белгілеу және сметалар жөніндегі нормативтік құжаттың шифрына «*» белгісі қосылады. Құжаттың өзгертілген тармақтары да жұлдызшамен белгіленеді.

Құрылыс ресурстарына шифр беру қағидалары

1 Сметалық нормалардың немесе ресурстардың түрі бір таңбамен белгіленеді және мынадай мәндерге ие:

- 0 – еңбек ресурстары;
- 1 – құрылыстағы жұмыстар;
- 2 – құрылыс материалдары, бұйымдары мен конструкциялары;
- 3 – құрылыс машиналары, механизмдері, құралдары;
- 4 – құрылыс үшін жүктерді тасымалдау;
- 5 – жабдық, жиһаз және мүкәммал;
- 6 – (резерв);
- 7 – (резерв);
- 8 – құрылыс элементтерінің және жұмыс түрлерінің (кешендерінің) құнының

сметалық көрсеткіштері.

9 – объектілерді салу құнының сметалық көрсеткіштері. Өндірістік емес мақсаттағы объектілер.

2 Ресурстар шифры үшінші және төртінші, алтыншы және жетінші таңбалардың арасына дефис қойылған 10 цифрлық таңбадан (нөлден тоғызға дейін) тұрады.

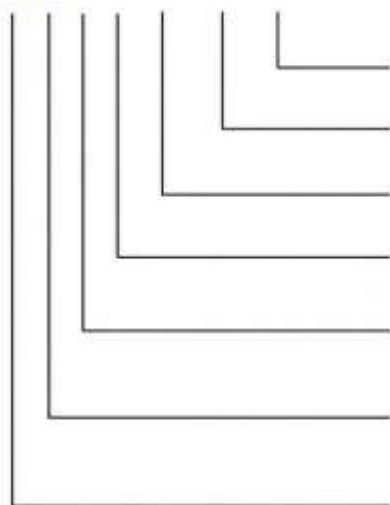
3 Ресурстар шифрында (еңбек ресурстарынан басқа) жеті деңгейлі иерархиялық құрылым көрсетіледі:

- сметалық нормативтер немесе құрылыс ресурстары түрінің атауын сәйкестендіретін нөмір – бір таңба;
- бөлімге тиесілігін сәйкестендіретін нөмір – бір таңба;
- тарауға тиесілігін сәйкестендіретін нөмір – бір таңба;
- кіші тарауға тиесілігін сәйкестендіретін нөмір – бір таңба;
- топқа тиесілігін сәйкестендіретін нөмір – екі таңба;
- кіші топқа (кестеге) тиесілігін сәйкестендіретін нөмір – екі таңба;
- ресурс нөмірі – екі таңба.

Құрылыс материалына шифр құру мысалы

211-201-0602 Құрылыс жұмыстарына арналған тығыз тау жыныстарынан алынған М1000 қиыршық тас, фракциясы 5-20 мм ҚР СТ 1284-2004

2 1 1 2 01 06 02

Ресурс нөмірі: фракция 5-20

Кіші топ: маркасы М1000

Топ: Тығыз тау жыныстарынан алынған қиыршық тас

Кіші бөлім: Қиыршық тас

Тарау: Металл емес құрылыс материалдары және тау-кен өндіру өнеркәсібі өнімдері

Бөлім: Жалпы құрылыс жұмыстарына арналған материалдар мен бұйымдар

Құрылыс материалдары, бұйымдары мен конструкциялары

III.1-кесте – Құрылыстағы материалдық ресурстар құнының сметалық көрсеткіштері жинақтарының кестелік бөлігінің нысаны

Код	Атауы	Өлшем бірлігі	Жүктің сыныбы	Брутто салмағы, кг	Құнның индикативтік көрсеткіші, теңге	Құнның сметалық көрсеткіші, теңге
1	2	3	4	5	6	7

III.2-кесте

(Өңірдің атауы) (кезекті кезең) _____ жылға _____ үшін
құрылысшы-жұмысшылар мен машинистердің сметалық тарифтік мөлшерлемелері

Теңге/адам-сағат			
Код	Орташа разряд	құнның сметалық көрсеткіші	Оның ішінде сметалық тарифтік мөлшерleme
1	2	3	4

III.3-кесте

(Өңірдің атауы) (кезекті кезең) _____ жылға _____ үшін
инженерлік буынның сметалық тарифтік мөлшерлемелері

Теңге/адам-сағат			
Код	Атауы	құнның сметалық көрсеткіші	Оның ішінде сметалық тарифтік мөлшерleme
1	2	3	4

III.4-кесте Машиналар мен механизмдерді пайдалану құнының сметалық көрсеткіштері

Теңгемен/маш.-сағ					
Код	Атауы	құнның сметалық көрсеткіші	оның ішінде тікелей шығындар	оның ішінде машинистердің еңбегіне ақы төлеу	оның ішінде қайта орналастыру шығындары
1	2	3	4	5	6

Ресми басылым

**Қазақстан Республикасы Өнеркәсіп және құрылыс министрлігінің
Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитеті**

Мемлекеттік нормативтік құжаттар

**БАҒА БЕЛГІЛЕУ МЕН СМЕТАЛАР БОЙЫНША
НОРМАТИВТІК ҚҰЖАТТАР**

**Құрылыс ресурстары мен құрылыс үшін жүктерді
тасымалдау құнының сметалық көрсеткіштерінің есебі
жөніндегі ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

Басылымға жауаптылар: «ҚазҚСҒЗИ» АҚ
Қарпі: Times New Roman. Пішімі 60 × 84 ¹/₈

A15P5Y1 (050046), Алматы қаласы, Бостандық ауданы,
Сәтпаев көшесі, 88Г үй
Тел./факс: +7 (727) 338-30-22

Издание официальное

**Комитет по делам строительства и жилищно-коммунального хозяйства
Министерства промышленности и строительства Республики Казахстан**

Государственные нормативные документы

**НОРМАТИВНЫЕ ДОКУМЕНТЫ
ПО ЦЕНООБРАЗОВАНИЮ И СМЕТАМ**

**МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ
по расчету сметных показателей стоимости
строительных ресурсов и перевозки грузов для
строительства**

Ответственные за выпуск: АО «КазНИИСА»
Гарнитура: Times New Roman. Формат 60 × 84 ¹/₈

A15P5Y1 (050046), город Алматы, Бостандыкский район,
улица Сатпаева, дом 88Г
Тел./факс: +7 (727) 338-30-22